

HRVATSKI SABOR

Klasa: 021-12/12-09/82

Urbroj: 65-12-03

Zagreb, 12. prosinca 2012.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE	
13-12-2012	
421-01/12-02/02	86301
65-12-01	2 -

65,25

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 177. stavak 4. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Godišnje izvješće o državnim potporama za 2011. godinu**, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 20. stavka 1. Zakona o državnim potporama ("Narodne novine", broj 140/05 i 49/11) dostavila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, aktom od 7. prosinca 2012. godine.

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU
TRŽIŠNOG NATJECANJA

CROATIAN COMPETITION AGENCY
Klasa: 430-01/2011-00/002
Urbroj: 580-09-2/42-2012-509
Zagreb, 7. prosinca 2012.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	11-12-2012		
Klasifikacijska oznaka:	021-12/12-09/82	Org. jed.	65
Uredbeni broj:	580-12-01	Pril.	2
		Vrij.	CD

HRVATSKI SABOR
n/r g. Josipa Leke, predsjednika

Trg sv. Marka br. 6-7
10000 Zagreb

**Predmet: Godišnje izvješće o državnim potporama za 2011. godinu
- dostavlja se**

Poštovani gospodine predsjedniče,

Sukladno članku 20. stavku 1. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“ broj: 140/05 i 49/11), u privitku Vam dostavljamo Godišnje izvješće o državnim potporama za 2011. godinu, te Vas molimo da predmetno izvješće uvrstite u dnevni red sjednice Hrvatskog sabora.

S poštovanjem,

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olga Spevec

Privitak:

- dvije inačice Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2011. godinu u pisanom obliku
- dvije inačice Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2011. godinu u elektronskoj verziji na CD mediju (Word dokument i PDF format)

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

Godišnje izvješće
o državnim potporama za 2011. godinu

studen 2012.

Sadržaj

1.	UVOD	3
1.1.	Metodologija praćenja i prikaza državnih potpora	4
1.2.	Prikupljanje i obrada podataka državnih potpora	8
1.3.	Metodologija prikaza podataka državnih potpora	9
1.4.	Sadržaj Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2011.	10
1.5.	Sažetak Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2011.	12
2.	DRŽAVNE POTPORE U 2011.	14
2.1.	Usporedba s makroekonomskim pokazateljima	14
2.2.	Kategorije državnih potpora	19
2.3.	Državne potpore prema instrumentima	21
2.4.	Državna jamstva kao instrument potpore	23
3.	DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU	27
4.	DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA	29
4.1.	HORIZONTALNE POTPORE	30
4.1.1.	Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije	33
4.1.2.	Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije	35
4.1.3.	Potpore za zapošljavanje	38
4.1.4.	Potpore malim i srednjim poduzetnicima	40
4.1.5.	Potpore za usavršavanje	42
4.1.6.	Potpore za kulturu	43
4.1.7.	Podupiranje pristupa financiranju u krizi	44
4.1.8.	Potpore za razvoj širokopojsnih mreža	46
4.2.	REGIONALNE POTPORE	48
4.3.	POTPORE NA RAZINI JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	51
4.4.	SEKTORSKE POTPORE	53
4.4.1.	Potpore prometu	57
4.4.2.	Potpore za proizvodnju čelika	61
4.4.3.	Potpore brodogradnji	61
4.4.4.	Potpore turizmu	64
4.4.5.	Potpore ostalim djelatnostima	65
4.4.6.	Potpore za sanaciju i restrukturiranje	66
4.4.7.	Javno radiotelevizijsko emitiranje	67
5.	POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2	69
6.	POTPORE MALE VRIJEDNOSTI	74
7.	POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI	78
8.	PROCJENA POTPORA U 2012.	82
9.	UČINKOVITOST DODIJELJENIH POTPORA U 2011.	84
10.	ZAKLJUČAK	87
	PRILOG 1. Davatelji potpora na razini središnje države u 2011.	89
	PRILOG 2. Kategorije državnih potpora	90
	PRILOG 3. Instrumenti državne potpore	93
	PRILOG 4. Popis izabranih odluka Agencije iz područja državnih potpora u 2011.	96

1. UVOD

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2011. sadrži analitički prikaz državnih potpora u Republici Hrvatskoj u 2011. te konačne podatke o potporama koje su dodijeljene u 2010. i 2009. Ovo godišnje izvješće kao i osam prethodnih koje je izradila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Agencija) najvećim se dijelom temelji na podacima o dodijeljenim državnim potporama koje su Agenciji dostavili davatelji potpora, odnosno nadležna ministarstva, agencije, fondovi, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave, koji su potom obrađeni sukladno metodologiji prikazivanja državnih potpora koja se koristi i u Europskoj uniji (dalje u tekstu: EU). Stoga, ovako postavljen analitički pregled državnih potpora omogućuje usporedbu kako razine, tako i strukture državnih potpora koje se dodjeljuju u Republici Hrvatskoj s odgovarajućim podacima EU u cjelini odnosno usporedbu s pojedinačnim državama članicama.

Obveza izrade prikaza državnih potpora odnosno redovitih godišnjih izvješća o državnim potporama slijedeći metodologiju i prikaz koji je sadržan u pregledu državnih potpora EU proizlazi iz odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj: 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05; dalje u tekstu: SSP)¹. Također, prema odredbama Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj: 140/05 i 49/11) Agencija je, između ostalog, dužna podnijeti na usvajanje Hrvatskom saboru godišnje izvješće o državnim potporama.

Pored zadaća koje se odnose na izradu godišnjeg izvješća o državnim potporama, Zakonom o državnim potporama su Agenciji povjerene zadaće koje se odnose na razmatranje i ocjenjivanje prijedloga državnih potpora, nadzor provedbe i učinaka dodijeljenih državnih potpora, nalog povrata državnih potpora koje su dane ili korištene protivno propisima te prikupljanje, obrada i evidencija podataka o državnim potporama, kao i ostale aktivnosti koje se odnose na dodjelu i kontrolu dodjele državnih potpora te na suradnju s davateljima državnih potpora. Premda nadzor nad državnim potporama na području poljoprivrede i ribarstva, što uključuje i proizvodnju hrane, pića i duhanskih proizvoda, nije predmet ovog Zakona odnosno Agencije, Zakon o državnim potporama obvezao je nadležno ministarstvo za suradnju s Agencijom prilikom izrade godišnjeg izvješća o državnim potporama²

¹ Članak 70. stavak 5. SSP-a navodi sljedeće: „Svaka će stranka osigurati transparentnost na području državnih potpora, tako što će, *inter alia*, drugoj stranci dostavljati redoviti godišnji izvještaj ili drugi odgovarajući dokument, slijedeći metodologiju i prikaz državnih potpora Zajednice. Na zahtjev jedne od stranaka druga će stranka osigurati informacije o određenim pojedinačnim slučajevima javne potpore.“

² Članak 20. stavak 2. Zakona o državnim potporama sadrži sljedeću odredbu: „Nadležno ministarstvo i ovlaštene pravne osobe dužne su surađivati s Agencijom prilikom izrade godišnjeg izvješća o državnim potporama u poljoprivredi i ribarstvu.“

Polazeći od spomenutih zakonskih ovlasti i potrebe unapređenja sustava praćenja i osobito evidencije o korištenju i učincima dodijeljenih državnih potpora, Agencija je u 2012. donijela novi Pravilnik o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencije o državnim potporama („Narodne novine“, broj: 47/12.; dalje u tekstu: Pravilnik). Pravilnikom je, pored naputaka i obrazaca vezanih uz prijavu državnih potpora, propisano što sve treba sadržavati godišnje izvješće o državnim potporama, klasifikacija državnih potpora, način dostave podataka o dodijeljenim državnim potporama za izradu godišnjeg izvješća, kao i prikupljanje podataka od davatelja državnih potpora o korištenju i učincima dodijeljenih potpora.

Slijedom navedenog, u Godišnjem izvješću o državnim potporama za 2011. sadržani su podaci o državnim potporama koje su dodijeljene u Republici Hrvatskoj u 2011. i dvije prethodne godine sukladno informacijama o dodijeljenim potporama zaprimljenim od davatelja potpora, te podacima koje je Agencija prikupila na druge dostupne načine, a koji su obrađeni i iskazani prema metodologiji i načinu prikaza potpora u EU i njezinim državama članicama. Kao i prethodno, ovo Izvješće sadrži i procjenu državnih potpora za 2012., a temeljem odluka o odobrenju državnih potpora koje je donijela ova Agencija, kao i podatke o državnim potporama na razini EU u 2011.³ Ovo Godišnje izvješće dopunjeno je novim analitičkim dijelovima koji se odnose na državne potpore prema karti statističkih regija (NUTS 2) te na analizu učinaka dodijeljenih državnih potpora prema metodologiji koja je sadržana u spomenutom Pravilniku.

1.1. METODOLOGIJA PRAĆENJA I PRIKAZA DRŽAVNIH POTPORA

Pravni temelj

Kao što je uvedno spomenuto, Zakonom o državnim potporama uređen je sustav nadzora i praćenja državnih potpora u Republici Hrvatskoj u svrhu provedbe njezinih međunarodno preuzetih obveza koje proizlaze iz SSP-a. Zakonom je, polazeći od pravne stečevine EU na području državnih potpora, definiran pojam odnosno obilježja koja određena javna sredstva koja se dodjeljuju poduzetnicima trebaju imati kako bi se smatrala državnom potporom, uvjeti za odobrenje državne potpore, nadležnost i djelokrug Agencije u odnosu na državne potpore, postupak odobravanja, nadzora provedbe i povrata državne potpore te obveze Agencije vezane uz izradu godišnjeg izvješća o državnim potporama.

³ Godišnje izvješće o potporama u EU objavljuje se početkom prosinca svake godine za prethodnu godinu, te je radi usporedbe potpora u Republici Hrvatskoj za 2011. s onima u EU, Agencija ove godine koristila podatke iz Izvješća Europske komisije o državnim potporama za 2010., jer u trenutku izrade ovog Izvješća Agencije, Izvješće Europske komisije za 2011. još nije bilo objavljeno.

Pojam državne potpore

Sukladno Zakonu o državnim potporama, državne potpore su svi stvarni i potencijalni rashodi ili umanjeni prihodi države dodijeljeni od davatelja državne potpore koji narušavaju ili bi mogli narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti na tržištu korisniku državne potpore, bez obzira na oblik državne potpore, u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz SSP-a. Naime, spomenuto određenje državne potpore temelji se na odredbama članka 107. Ugovora o funkcioniranju EU (dalje: UFEU), a sukladno članku 70. SSP-a prema kojem je s ispravnom primjenom ovog Sporazuma nespojiva svaka državna potpora koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja davanjem prednosti nekim poduzetnicima ili nekim proizvodima u mjeri u kojoj to može utjecati na trgovinu između Hrvatske i EU (Europske zajednice u vrijeme sklapanja SSP-a). Nadalje, SSP izričito navodi da će se svako postupanje suprotno ovom članku ocjenjivati na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u EU, između ostalog, i članka 107. UFEU (ranije članka 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.

Korisnik državne potpore u smislu Zakona o državnim potporama je pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a koristi državne potpore. Dakle, o državnoj potpori se radi isključivo u slučaju dodjele državnih sredstava poduzetnicima odnosno pravnim ili fizičkim osobama koje sudjeluju u prometu proizvoda i/ili usluga.

Polazeći od odredbi Zakona o državnim potporama koje uređuju pojam državne potpore, kako bi se utvrdilo ima li neka državna intervencija karakter državne potpore, potrebno je, u svakom pojedinom slučaju dodjele državnih sredstava, utvrditi jesu li kumulativno ispunjeni uvjeti koji se odnose na izvore sredstava, davanje prednosti na tržištu i s time povezanom selektivnosti i može li se time stvarno ili potencijalno utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i EU. Drugim riječima, u svakom konkretnom slučaju potrebno je utvrditi da li se radi o:

- (i) **Dodjeli državnih sredstava** - državnom potporom smatra se ona mjera koja uključuje sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, proračuna županije, grada i općine, fondova i pravnih osoba u vlasništvu države. Pored izravnih proračunskih izdataka, državnom potporom se smatra i manji odnosno neostvareni prihod države zbog neplaćenog poreza, doprinosa ili drugog nepodmirenog dugovanja odnosno neizvršene financijske obveze prema državi, prodaja zemljišta odnosno nekretnina ispod tržišne cijene i bez provedenog natječaja i sl.
- (ii) **Ostvarivanju prednosti na tržištu** - prednost na tržištu se ostvaruje činjenicom da je korisnik potpore primio sredstva koja ne bi mogao ostvariti u svom redovnom poslovanju. Pored očitih državnih potpora kao što su subvencije, oslobođanje od plaćanja poreza, državna jamstva itd., postoje i ostale državne potpore koje su manje očite, a također osiguravaju ekonomsku prednost, a to su: kupnja/iznajmljivanje zemljišta u državnom vlasništvu poduzetniku po povoljnijoj cijeni od tržišne, prodaja zemljišta poduzetnika državi po cijeni većoj

od tržišne, omogućavanje pristupa javnoj infrastrukturi bez plaćanja doprinosa za istu, te dokapitalizacija poduzetnika od strane države putem tzv. rizičnog kapitala pod povoljnijim uvjetima nego što bi to učinio privatni investitor.

(iii) **Selektivnosti** – potrebno je utvrditi je li određeni poduzetnik, sektor ili regija dobio određena sredstva iz proračuna države, jedinice lokalne ili područne samouprave ili druge pravne osobe davatelja potpore pa je time doveden u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurenciju. O selektivnosti se može raditi i kada postoji određeno diskrecijsko pravo odlučivanja prilikom dodjele potpore od strane davatelja potpore.

(iv) **Utjecaju na trgovinu između Hrvatske i EU** – Zakon o državnim potporama, temeljem SSP-a, propisuje zabranu dodjele državnih potpora koje utječu (ili bi mogle utjecati) na trgovinu između Republike Hrvatske i Europske unije. Sukladno tome, Agencija treba provjeriti ima li djelatnost koju obavlja korisnik potpore stvarno ili potencijalno učinak na trgovinu između Republike Hrvatske i država članica Europske unije, odnosno dolazi li do narušavanja tržišnog natjecanja.

Prema tome, državnim potporom se smatra svaka mjera koja se temelji na programu državne potpore ili se dodjeljuje pojedinačnom korisniku koji se može smatrati poduzetnikom u smislu Zakona o državnim potporama i podredno pravne stečevine EU, ako su kumulativno ispunjeni gore navedeni kriteriji.

Prema vrsti, državne potpore dijele se na programe državnih potpora i pojedinačne potpore.

Programom državne potpore smatra se akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju pojedinačne državne potpore i akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu (članak 3. stavak 2. Zakona o državnim potporama).

Pojedinačnom državnim potporom smatra se državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore uz obvezu dodatnog odobravanja (članak 3. stavak 3. Zakona o državnim potporama).

Zakonom o državnim potporama od opće zabrane dodjele državnih potpora izuzete su potpore:

- a) za ublažavanje ili otklanjanje šteta prouzročenih prirodnim nepogodama, izvanrednim ili ratnim okolnostima,
- b) za poticanje gospodarskog razvoja područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenošću,
- c) za promicanje kulture i zaštitu baštine,
- d) za provedbu značajnih međunarodnih projekata ili otklanjanju ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu,
- e) za poticanje određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja,
- f) pravnim i fizičkim osobama kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa ili utvrđeno isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, a bez kojih ne bi mogle obavljati i provoditi

povjerene im zadaće, uz uvjet da državne potpore predstavljaju isključivo naknadu za obavljanje i provedbu tih zadaća.

No, ne postoji mogućnost diskrecionog odlučivanja o tome što se smatra potporom, a što ne, ili o tome na koje se vrste potpora odnose navedena izuzeća, budući da gotovo svaki oblik potpore i svako izuzeće od opće zabrane dodjele potpora uređuju posebni propisi⁴ koji detaljno uređuju uvjete, pravila i mogućnosti dodjele potpora, kao i sudske odluke europskih sudova koje također, u nedostatku propisa ili u graničnim slučajevima, služe kao instrument za tumačenje propisa o potporama, a koje sukladno spomenutim odredbama članka 70. SSP-a i članka 6. Zakona o državnim potporama u svom radu koristi Agencija.

Prilikom dodjele državne potpore odlučujući je učinak predmetne mjere, a ne njezin uzrok, vrsta ili cilj. Pojam državne potpore obuhvaća ne samo subvencije (rashodna strana državnog proračuna), nego i ostale instrumente državnih potpora koji na različite načine smanjuju prihodnu stranu državnog proračuna, te imaju jednake učinke kao i subvencije (npr. oslobođenje ili smanjenje poreza na dobit).

Što nije državna potpora

Državnom potporom u smislu Zakona o državnim potporama ne smatraju se:

- transferi sredstava iz državnog proračuna jedinicama lokane i područne (regionalne) samouprave i javnim tijelima koja ne obavljaju gospodarsku djelatnost,
- opće mjere gospodarske politike koje se odnose na sve poduzetnike i gospodarske sektore, primjerice smanjivanje opće stope poreza na dobit, doprinosa ili drugih sličnih davanja,
- državne mjere koje su neutralne u odnosu na državni proračun (tzv. regulatorne mjere),
- nabava robe i usluga po tržišnim cijenama odnosno tržišnoj vrijednosti (javni natječaji sukladno propisima o javnim nabavama),
- mjere uključivo i financijske potpore koje udovoljavaju testu ulaganja po tržišnim uvjetima odnosno testu ulaganja privatnog poduzetnika (*market economy investor principle*),
- sredstva namijenjena izgradnji infrastrukturnih projekata opće namjene kojima se ne daje ekonomska prednost određenom poduzetniku, sektoru ili regiji,
- državna jamstva ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: ako korisnik zajma nije u financijskim teškoćama; ako je korisnik zajma u mogućnosti na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države; ako se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena; ako je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i vremenu trajanja i ne pokriva više od 80 posto preostalog duga ili druge financijske obveze,
- potpore fizičkim osobama ili zaposlenicima gdje poduzetnici ne uživaju izravnu korist,

⁴ Vlada Republike Hrvatske je u svoje nacionalno zakonodavstvo do sada preuzela 32 od pedesetak propisa iz pravne stečevine EU koji uređuju pravila za dodjelu potpora u pojedinim sektorima, za pojedine ciljeve i slično.

- potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) koje ne iznose više od 200.000 eura u kunskoj protuvrijednosti po korisniku u razdoblju od tri fiskalne godine.

Također, državnom potporom u smislu Zakona o državnim potporama ne smatra se pomoć kućanstvima, invalidnim osobama, javnim tijelima za djelatnosti koje nemaju gospodarski karakter, obrazovnim ustanovama, bolnicama, za izgradnju stambenih zgrada u državnom vlasništvu za socijalno ugrožene skupine, javnim centrima za profesionalno usavršavanje, smanjivanje poreza na dodanu vrijednost za određene skupine proizvoda, potpora namijenjena za obranu i za javne radove i slično.

1.2. PRIKUPLJANJE I OBRADA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Godišnje izvješće o državnim potporama najvećim se dijelom temelji na podacima o dodijeljenim državnim potporama koje su Agenciji dostavili davatelji potpora prema uputama i obrascima iz već spomenutog Pravilnika o obliku i sadržaju te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencije o državnim potporama. Ovim Pravilnikom je propisan i sadržaj godišnjeg izvješća, koje mora sadržavati opis metodologije, iznose državnih potpora po kategorijama/ciljevima i instrumentima; ocjenu prikupljenih podataka kao i podatke o državnim potporama male vrijednosti koje davatelji državnih potpora dostavljaju Agenciji sukladno propisima koji uređuju potpore male vrijednosti.

Novost koju je donio novi Pravilnik, a odnosi se i na prikupljanje i obradu podataka za 2011. je davanje posebnog naglaska na praćenje korištenja i učinaka dodijeljenih potpora. Naime, člankom 10. Pravilnika uređena je obveza davatelja državnih potpora da Agenciji prilikom dostave podataka za izradu godišnjeg izvješća o državnim potporama sukladno propisanom obrascu dostave i podatke o korištenju i učincima dodijeljenih potpora.

Podaci koji su korišteni za prikazivanje odnosno usporedbu državnih potpora s makroekonomskim pokazateljima, primjerice bruto društvenim proizvodom u 2011., ukupnim brojem zaposlenih i slično, temelje se na podacima Državnog zavoda za statistiku odnosno Ministarstva financija i Hrvatske narodne banke koji su javno objavljeni i dostupni Agenciji.

1.3. METODOLOGIJA PRIKAZA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Metodologija praćenja i prikazivanja državnih potpora, kao što je uvodno naglašeno, temelji se na metodologiji prikazivanja i praćenja potpora u EU, a sadržana je i objavljena u Pravilniku. Sukladno toj metodologiji, državne potpore se dijele na dva osnovna područja potpora, i to:

1. potpore poljoprivredi i ribarstvu i
2. potpore industriji i uslugama.

S obzirom na cilj odnosno kategoriju, potpore industriji i uslugama dijele se na horizontalne i sektorske potpore, regionalne potpore i potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nakon izbijanja globalne financijske i gospodarske krize u ljeto 2008., počela su se primjenjivati i posebna pravila o dodjeli potpora čiji je cilj ublažavanje i smanjivanje učinaka krize na financijski i gospodarski sektor. Stoga je prikaz potpora metodološki dopunjen posebnom kategorijom potpora namijenjenih za te ciljeve i ubrajaju se u horizontalne državne potpore.

U horizontalne državne potpore ubrajaju se potpore za:

- istraživanje i razvoj i inovacije,
- zaštitu okoliša i uštedu energije,
- male i srednje poduzetnike,
- sanaciju i restrukturiranje kroz programe državnih potpora,
- zapošljavanje,
- usavršavanje,
- kulturu i zaštitu baštine,
- razvoj širokopojasnih mreža,
- rizični kapital,
- za financiranje u financijskoj i gospodarskoj krizi i
- ostale horizontalne ciljeve.

Za određene gospodarske sektore, u pravilu vrijede posebna pravila pri dodjeli, sukladna propisima o potporama. To se odnosi na sljedeće sektore i djelatnosti:

- kopneni promet, i to posebno cestovni, željeznički i unutarnji plovni promet,
- pomorski promet,
- zračni promet,
- brodogradnju,
- proizvodnju čelika,
- turizam,
- financijske usluge,
- sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (pojedinačne potpore),
- kinematografiju i ostalu audiovizualnu djelatnost,
- javne radiodifuzijske usluge,
- poštanske usluge i

- ostale nespomenute djelatnosti.

Podaci o regionalnim potporama se također iskazuju u ovom Izvješću kao posebna kategorija potpora premda su te potpore po svojim ciljevima i namjeni horizontalne potpore, te se stoga polazeći od EU prikaza potpora one u konačnici uključuju u horizontalne potpore. Potpore na razini jedinica lokalne i područne samouprave se također iskazuju u Izvješću kao posebna kategorija potpora kako bi se dobio bolji uvid u sredstva koja jedinice lokalne i područne samouprave ulažu u gospodarstvo kao državne potpore, a budući da se pretežito radi o horizontalnim ciljevima (najčešće potpore za male i srednje poduzetnike) i te se potpore mogu smatrati horizontalnim potporama.

Potpore se mogu dodjeljivati u različitim oblicima, odnosno instrumentima dodjele. U Izvješću se kao što je to uobičajeno i u EU te potpore iskazuju kao:

- subvencije i porezna izuzeća (A),
- udjeli u vlasničkom kapitalu (B),
- financijski transferi (C)
- jamstva, opozvana jamstva (D)
- ostalo (E).

Detaljan prikaz kategorija državnih potpora dan je u Prilogu 2. ovog Godišnjeg izvješća, a instrumenti dodjele državne potpore prikazani su u Prilogu 3. ovog Izvješća.

1.4. SADRŽAJ GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2011.

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2011. sastoji se od deset poglavlja i četiri priloga. U uvodnom dijelu u Poglavlju 1. prikazana su metodološka objašnjenja i temeljne odrednice sustava državnih potpora, objašnjava se metodologija prikupljanja i prikaza podataka o državnim potporama.

Poglavlje 2., daje zbirne podatke i opisuje trendove u kretanju potpora u 2011. i prethodne dvije godine u apsolutnim i relativnim vrijednostima, u usporedbi s makroekonomskim pokazateljima (bruto društveni proizvod, proračunski rashodi, zaposleni i drugo). Također, dan je prikaz potpora prema ciljevima i kategorijama potpora (sektorske i horizontalne) te instrumentima dodjele.

Poglavlje 3. donosi osnovne podatke o potporama poljoprivredi i ribarstvu, koji su prikupljeni od nadležnog ministarstva i Ministarstva financija, dok se u Poglavlju 4. Državne potpore industriji i uslugama, daje sveobuhvatan i detaljan opis iznosa, kategorija, instrumenata, davatelja i primatelja potpora u sektoru industrije i usluga. Ovo poglavlje uključuje i prikaz potpora namijenjenih regionalnom razvitku te potpore koje su dodijelile jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zaključno, bavi se i posebnim sektorskim potporama u sektorima za koja vrijede posebna pravila o dodjeli državnih potpora. Po prvi put, u Poglavlju 5., dan je i pregled dodijeljenih potpora prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2).

Poglavlje 6. daje prikaz potpora male vrijednosti (*de minimis* potpora) za koje vrijede posebna pravila dodjele i za čiju dodjelu nije potrebno odobrenje Agencije⁵, Poglavlje 7. donosi usporedni prikaz potpora u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji i njezinim državama članicama. U Poglavlju 8. nalazi se procjena Agencije o dodjeli državnih potpora u 2012., dok Poglavlje 9. sadrži analizu podataka o korištenju i učincima dodijeljenih državnih potpora.

Na kraju Izvješća, u Poglavlju 10. nalazi se Zaključak, koji, pored ocjene podataka o dodjeli državnih potpora i korištenju odnosno učincima državnih potpora sadrži i viđenje ove Agencije o tome kako unaprijediti i uspostaviti efikasniju politiku državnih potpora u Republici Hrvatskoj.

Godišnje izvješće o državnim potporama u 2011. sadrži priloge koji detaljnije prikazuju metodologiju izrade Izvješća, daju popis davatelja potpora na nacionalnoj razini te pružaju uvid u konkretne odluke i rješenja Agencije u svezi s odobravanjem državnih potpora kroz sažeti prikaz tih odluka.

Napomena:

U Izvješću su korišteni nazivi ministarstava i drugih državnih institucija koji su bili na snazi u 2011.

⁵ Potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) ne smatraju se potporama u smislu Zakona o državnim potporama, jer zbog samog ograničenog iznosa od najviše 1.500.000 kuna, ne utječu na trgovinu između Republike Hrvatske i članica Europske unije te se iznosi tih potpora ne pribrajaju ukupnom iznosu dodijeljenih državnih potpora.

1.5. SAŽETAK GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2011.

U 2011. u Republici Hrvatskoj, dodijeljene potpore iznosile su 9 milijardi kuna, dok je udio ukupnih potpora u BDP-u iznosio 2,7 posto, a udio potpora u rashodima države iznosio je 7,5 posto. Potpore po zaposlenom u 2011. iznosile su 6.378,2 kune, dok su potpore po stanovniku Republike Hrvatske u 2011. iznosile 2.045,7 kuna.

Potpore sektoru industrije i usluga iznose 4.875,9 milijuna kuna, što čini 54,2 posto ukupno dodijeljenih potpora, dok potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva iznose 4.125,3 milijuna kuna, što čini 45,83 posto ukupno dodijeljenih potpora te udio navedenih potpora u BDP-u iznosi 1,24 posto.

U strukturi potpora industriji i uslugama i nadalje prevladavaju sektorske potpore odnosno potpore namijenjene određenim sektorima i poduzetnicima na koje se odnosi 73,9 posto ili 3,6 milijardi kuna, dok horizontalne potpore u užem smislu čine 14,7 posto (715,7 milijuna kuna), regionalne potpore 8,3 posto (403,6 milijuna kuna) te potpore na lokalnoj razini 3,1 posto (153,3 milijuna kuna). Potpore za horizontalne ciljeve, koje uključuju i regionalne potpore te potpore na lokalnoj razini iznose 1,3 milijarde kuna, što čini ukupno 26,1 posto u strukturi potpora.

Unutar sektorskih potpora, najviše potpora dodijeljeno je prometu i to ukupno oko 1,4 milijarde kuna odnosno 38,8 posto (željezničkom prometu 754,9 milijuna kuna, pomorskom prometu 382,8 milijuna kuna, te zračnom prometu 261,3 milijuna kuna). Potpore za uslugu javnog radiotelevizijskog emitiranja Hrvatskoj radioteleviziji iznose 1,2 milijarde kuna, potpore brodogradnji iznose 705,6 milijuna kuna, turizmu 248,2 milijuna kuna te za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 78,7 milijuna kuna.

U strukturi horizontalnih potpora u užem smislu u 2011., najviše potpora dodijeljeno je za malo i srednje poduzetništvo 324,5 milijuna kuna, istraživanju i razvoju i inovacijama 125,6 milijuna kuna, za zapošljavanje 88,8 milijuna kuna, za kulturu 79,1 milijun kuna, za usavršavanje 48,1 milijun kuna, za zaštitu okoliša i uštedu energije 26,8 milijuna kuna, za razvoj širokopojsnih mreža 16 milijuna kuna, te za podupiranje pristupa financiranju u krizi 6,8 milijuna kuna.

Promatrano prema instrumentima, i u 2011. najviše potpora dano je kroz subvencije, koje u ukupno dodijeljenim potporama imaju udio od 76,9 posto, kroz jamstva čiji udio iznosi 12,4 posto, dok se na porezna oslobođenja i olakšice odnosi 9,5 posto, povoljne kredite 0,7 posto te na potpore u obliku vlasničkog udjela u kapitalu 0,5 posto.

U ovom Izvješću, prikazane su i potpore male vrijednosti, koje su u 2011. dodijeljene u iznosu od 588,3 milijuna kuna.

Također, po prvi puta izvršena je i analiza dodijeljenih potpora prema karti statističkih regija u Republici Hrvatskoj za 2011. odnosno po NUTS 2 regijama. Sukladno tome, Središnjoj i istočnoj (Panonskoj) Hrvatskoj dodijeljeno je 950,4 milijuna kuna potpora (765,1 milijun kuna sektorskih potpora i 185,3 milijuna kuna horizontalnih), Jadranskoj Hrvatskoj dodijeljeno je 2.291 milijun kuna (1.968,5 milijuna kuna sektorskih potpora i 322,5 milijuna kuna horizontalnih potpora), te statističkoj regiji Sjeverozapadna Hrvatska dodijeljeno je 1.634,5 milijuna kuna potpora (869,7 milijuna kuna sektorskih i 764,8 milijuna kuna horizontalnih potpora).

U ovom Izvješću, Agencija je također, po prvi puta izvijestila i o uspostavljenom modelu praćenja učinaka dodijeljenih potpora u 2011. s ciljem procijene efikasnosti trošenja proračunskih sredstava i uspješnosti postizanja ciljeva dodijeljenih potpora.

2. DRŽAVNE POTPORE U 2011.

2.1. Usporedba s makroekonomskim pokazateljima

U Republici Hrvatskoj u 2011., dodijeljeno je 9.001,2 milijuna kuna potpora, što je smanjenje za 3,3 posto odnosno 310,3 milijuna kuna u odnosu na potpore u 2010. kada su iznosile 9.311,5 milijuna kuna. Međutim, u promatranoj su godini potpore više za 4,2 posto nego u 2009. pa se unatoč smanjivanju potpore u 2011. u odnosu na prethodnu godinu ne može govoriti o općem trendu smanjivanja potpora.

Smanjenje potpora u 2011. u odnosu na 2010. u najvećoj mjeri je posljedica smanjenja potpora sektoru prometa te naročito brodogradnji.

Tablica 1. Ukupne potpore dodijeljene u razdoblju 2009. - 2011.

	Mjera	2009.	2010.	2011.	Indeks	
					2010./2009.	2011./2010.
Potpore	u mln HRK	8.636,1	9.311,5	9.001,2	108	97
Potpore	u mln EUR ⁶	1.176,7	1.278,0	1.210,8	109	95
BDP ⁷	u mln HRK	328.672,0	326.980,0	333.956,0	99	102
BDP	u mln EUR	44.780,9	44.876,4	44.921,6	100	100
Rashodi države	u mln HRK	117.924,0	120.323,3	120.235,9	102	100
Rashodi države	u mln EUR	16.066,9	16.513,8	16.173,3	103	98
Zaposleni ⁸	broj	1.450.039	1.381.676	1.411.238	95	102
Udio potpora u BDP-u	%	2,63%	2,85%	2,70%	108	95
Potpore po zaposlenome	HRK	5.955,8	6.739,3	6.378,2	113	95
Potpore po zaposlenome	EUR	811,5	924,9	858,0	114	93
Udio potpora u rashodima države	%	7,32%	7,74%	7,49%	106	97
Potpore po stanovniku Hrvatske ⁹	HRK	1.962,8	2.116,3	2.045,7	108	97
Potpore po stanovniku Hrvatske	EUR	267,4	290,4	275,2	109	95

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija (statistički prikaz rashoda državnog proračuna); podaci obrađeni u AZTN-u

Usporedba s osnovnim makroekonomskim pokazateljima (Tablica 1.) pokazuje kako je udio ukupnih potpora u BDP-u iznosio 2,7 posto, u 2010. iznosio je 2,8 posto, a u 2009. iznosio je 2,6 posto.

⁶ Prosječni tečaj Hrvatske narodne banke za 1 euro u 2009. iznosi 7,339554 kune, u 2010. iznosi 7,286230 kuna i u 2011. iznosi 7,434204 kune.

⁷ BDP (u tekućim cijenama), izvor podataka o BDP-u: Državni zavod za statistiku i Ministarstvo financija.

⁸ Broj zaposlenih, izvor podataka o zaposlenima: Državni zavod za statistiku.

⁹ Broj stanovnika prema rezultatima popisa iz 2001., iznosi 4,4 milijuna, izvor podataka o broju stanovnika: Državni zavod za statistiku.

Potpore po zaposlenom u 2011. su iznosile 6.378,2 kune, što predstavlja smanjenje za 5,4 posto odnosno za 361,1 kunu u odnosu na 2010., ali je u odnosu na 2009. došlo do povećanja za 7,1 posto ili za 422,4 kune. Potpore po stanovniku u 2011. iznose 2.045,7 kuna i imaju isti trend kao i potpore po zaposlenom, odnosno u 2011. su manje u odnosu na 2010., ali veće u odnosu na 2009.

Potpore bez poljoprivrede i ribarstva i prometa (kopnenog, pomorskog i zračnog) u 2011., dodijeljene su u iznosu od 3.476,9 milijuna kuna što u odnosu na 2010. predstavlja smanjenje za 303,2 milijuna kuna, odnosno za 8 posto, te u odnosu na 2009. smanjenje za 179 milijuna kuna, odnosno 5 posto. Udio dodijeljenih potpora, bez poljoprivrede i ribarstva i prometa, u BDP-u u 2011. iznosi 1,04 posto.

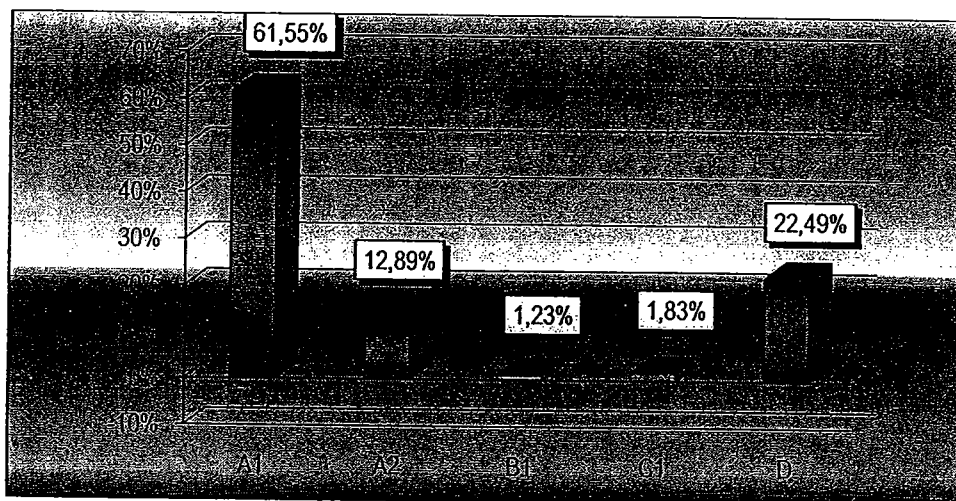
Tablica 2. Potpore u razdoblju 2009. – 2011. (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)

	Mjera	2009.	2010.	2011.
Iznos potpore	u mln HRK	3.655,9	3.780,1	3.476,9
Iznos potpore	u mln EUR	498,1	518,8	467,7
BDP	u mln HRK	328.672,0	326.980,0	333.956,0
BDP	u mln EUR	44.780,9	44.876,4	44.921,6
Udio potpora u BDP-u	%	1,11	1,16	1,04

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Ovdje je važno napomenuti kako se potpore poljoprivredi i ribarstvu te potpore sektoru prometa u EU, a isto tako i u Republici Hrvatskoj, metodološki prikazuju odvojeno od potpora ostalim gospodarskim sektorima, kako zbog svoje specifične djelatnosti tako i zbog posebnih pravila koja vrijede za dodjelu tih potpora. Zbog toga su u ovom Izvješću prikazane i u posebnim tablicama. Naime, potpore koje se dodjeljuju u sektoru prometa odnose se većinom na potpore kojima se kompenziraju troškovi za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u korist građana, a ne samo kao potpora poduzetnicima koji pružaju takve usluge.

Slika 1. Potpore prema instrumentima dodjele u 2011. (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)¹⁰

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema instrumentima dodjele potpora u 2011., potpore bez poljoprivrede i ribarstva i prometa, u najvećem dijelu su dodjeljivane kroz subvencije na koje se odnosi 2.140,2 milijuna kuna i koje čine 61,6 posto ukupno dodijeljenih potpora. Državna jamstva iznose 782 milijuna kuna ili 22,5 posto, porezna oslobođenja i olakšice iznose 448,3 milijuna kuna ili 12,9 posto, povoljni zajmovi poduzetnicima iznose 63,8 milijuna kuna ili 1,8 posto te udjeli u vlasničkom kapitalu iznose 42,7 milijuna kuna ili 1,2 posto.

U državama članicama EU, pa tako i u Republici Hrvatskoj, sektor željezničkog prometa je od posebnog javnog značaja, pa i u odnosu na druge prometne sektore, bilo da se radi o prijevozu putnika ili robe, stoga se i potpore navedenog sektora prilikom pojedinih analiza isključuju iz ukupnih iznosa potpora, bez obzira što je navedeni sektor liberaliziran. Sukladno tome, dopuštena je dodjela potpora ovom sektoru.

Stoga je i u metodologiji prikazivanja potpora uobičajeno da se potpore željezničkom prometu prikazuju odvojeno od ostalih potpora. Tako su u Tablici 3. prikazane ukupno dodijeljene potpore bez potpora sektoru željezničkog prometa, dok su zračni, pomorski i ostali kopneni promet uključeni u prikazani iznos.

¹⁰ A1 (subvencije, neposredne subvencije kamata), A2 (porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, otpis duga), B (udjeli u vlasničkom kapitalu), C1 (povoljni zajmovi i zajmovi poduzetnicima u teškoćama), D (izračunate državne potpore u jamstvima te protestirana jamstva).

Tablica 3. Ukupne potpore u razdoblju 2009. – 2011. (s poljoprivredom i ribarstvom, bez željezničkog prometa)

	Mjera	2009.	2010.	2011.
Iznos potpore	u mln HRK	7.926,6	8.461,8	8.246,3
Iznos potpore	u mln EUR	1.080,0	1.161,3	1.109,2
BDP	u mln HRK	328.672,0	326.980,0	333.956,0
BDP	u mln EUR	44.780,9	44.876,4	44.921,6
Udio potpora u BDP-u	%	2,41	2,59	2,47

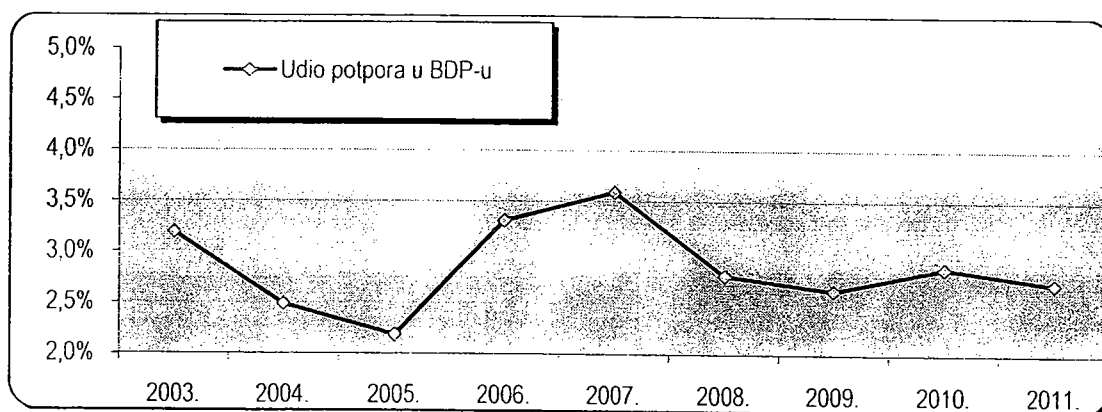
Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Ukupno dodijeljene potpore u 2011., bez potpora željezničkom prometu, iznosile su 8.246,3 milijuna kuna što je smanjenje za 2,6 posto odnosno 215,5 milijuna kuna u odnosu na 2010., dok su u odnosu na 2009. više za 4 posto odnosno 319,7 milijuna kuna.

Nasuprot navedenom, ukupne potpore u 2011. dodijeljene samo željezničkom prometu iznose 754,9 milijuna kuna što je smanjenje za 11,2 posto odnosno 94,8 milijuna kuna u odnosu na 2010. kada su iznosile 849,7 milijuna kuna, ali su više za 6,4 posto odnosno 45,4 milijuna kuna u odnosu na 2009. kada su iznosile 709,5 milijuna kuna. Održavanje i ulaganje u infrastrukturu se sukladno Zakonu o državnim potporama ne smatra potporom, jer se njom mogu koristiti i ostali pružatelji usluga prijevoza željeznicom.

Ako se promatra trend kretanja udjela državnih potpora u bruto društvenom proizvodu Republike Hrvatske tijekom razdoblja od 2003. do 2011. (Slika 2.), vidljivo je najprije smanjivanje udjela potpora u BDP-u (2003. – 2005.), zatim tu je ponovni rast (2006. – 2007.), a nakon toga određena stabilizacija udjela potpora u BDP-u (2008. – 2011.) na razini od 2,6 – 2,9 posto, koja ukazuje na činjenicu kako udijeli potpora u BDP-u u Republici Hrvatskoj još uvijek imaju vrlo visok udio, osobito u usporedbi s EU.

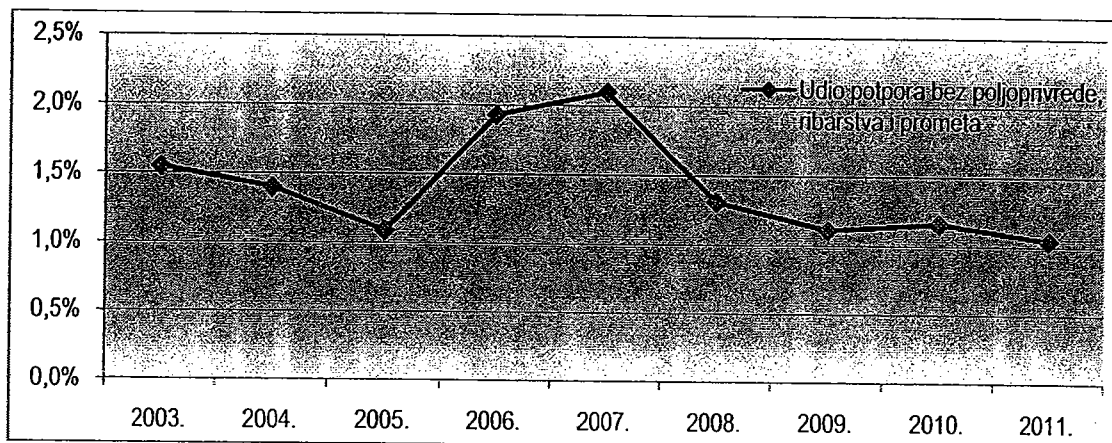
Slika 2. Udio ukupnih potpora u BDP-u u razdoblju 2003. - 2011.

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

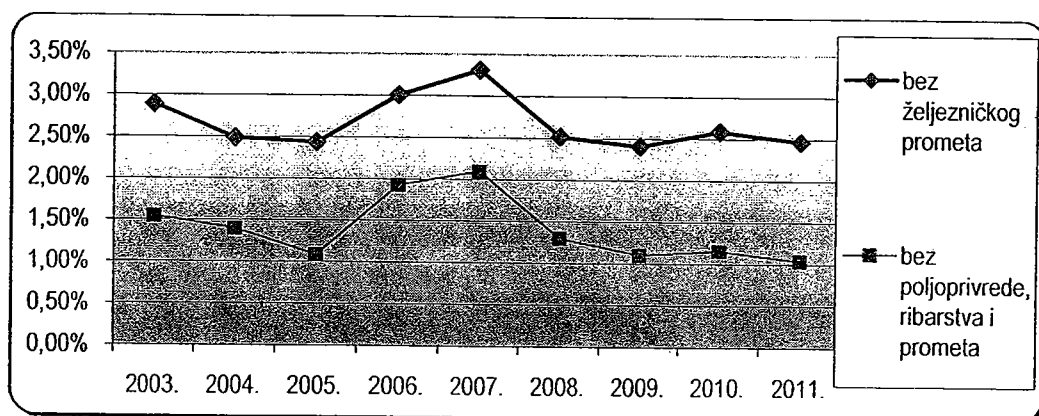
Značajno je manji udio potpora bez poljoprivrede i ribarstva i prometa u BDP-u, osobito u razdoblju nakon 2008. kada dolazi do smanjivanja potpora brodogradnji, industriji čelika i drugih sektora potpora te pojačane kontrole potpora, što zorno prikazuju Slike 3. i 4.

Slika 3. Udio potpora u BDP-u u razdoblju 2003. – 2011. (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 4. Udio potpora u BDP-u za razdoblje 2003. - 2011. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

2.2. Kategorije državnih potpora

Prema kategorijama odnosno ciljevima, potpore se dijele na dvije osnovne vrste potpora i to na:

- potpore poljoprivredi i ribarstvu, za koje vrijede posebna pravila i uvjeti dodjele, i na
- potpore industriji i uslugama.

U 2011. potpore za poljoprivredu i ribarstvu iznosile su 4.125,3 milijuna kuna, a potpore svim ostalim gospodarskim sektorima sadržane u kategoriji industrija i usluge 4.875,9 milijuna kuna.

Tablica 4. Potpore prema kategorijama u razdoblju 2009. – 2011.

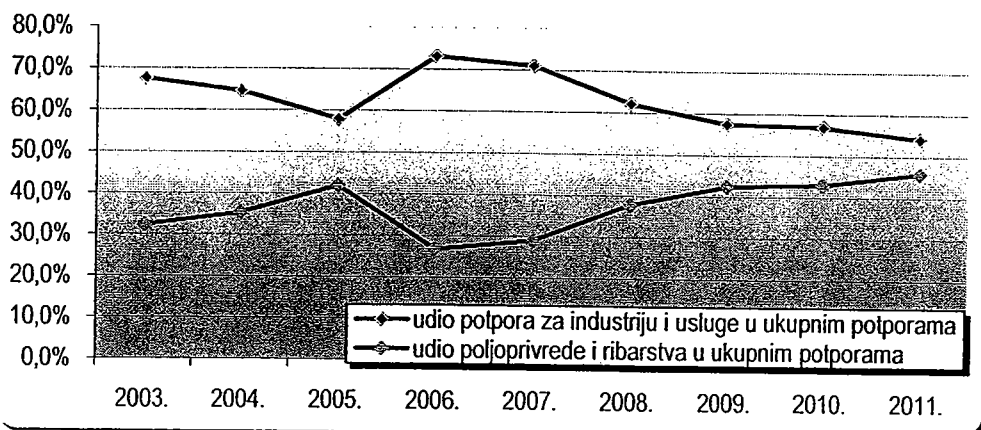
Kategorija	2009.			2010.			2011.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
1. Poljoprivreda i ribarstvo	3.671,0	500,2	42,51	4.006,9	549,9	43,03	4.125,3	554,9	45,83
2. Industrija i usluge	4.965,1	676,5	57,49	5.304,6	728,0	56,97	4.875,9	655,9	54,17
Horizontalni ciljevi	674,3	91,9	7,81	625,3	85,8	6,72	715,7	96,3	7,95
Istraživanje i razvoj i inovacije	139,1	19,0	1,61	156,2	21,4	1,68	125,6	16,9	1,40
Zaštita okoliša i očuvanje energije	64,6	8,8	0,75	27,3	3,7	0,29	26,8	3,6	0,30
Mali i srednji poduzetnici	228,3	31,1	2,64	170,9	23,5	1,84	324,5	43,6	3,61
Usavršavanje	53,9	7,3	0,62	46,9	6,4	0,50	48,1	6,5	0,53
Zapošljavanje	42,6	5,8	0,49	93,1	12,8	1,00	88,8	11,9	0,99
Kultura	36,4	5,0	0,42	51,4	7,1	0,55	79,1	10,6	0,88
Podupiranje pristupa financiranja u krizi	93,6	12,8	1,08	78,1	10,7	0,84	6,8	0,9	0,08
Razvoj širokopolasnih mreža	15,8	2,2	0,18	1,4	0,2	0,02	16,0	2,2	0,18
Posebni sektori	3.824,0	521,0	44,28	4.141,1	568,3	44,47	3.603,3	484,7	40,03
Proizvodnja čelika	2,2	0,3	0,03	-	-	-	-	-	-
Promet	1.309,2	178,4	15,16	1.524,5	209,2	16,37	1.399,0	188,2	15,54
Brodogradnja	1.152,7	157,1	13,35	1.240,0	170,2	13,32	705,6	94,9	7,84
Turizam	164,5	22,4	1,90	157,7	21,6	1,69	248,2	33,4	2,76
Radiotelevizijsko emitiranje	1.133,1	154,4	13,12	1.182,5	162,3	12,70	1.171,8	157,6	13,02
Ostali sektori	59,4	8,1	0,69	8,6	1,2	0,09	-	-	-
Sanacija i restrukturiranje	2,9	0,4	0,03	27,8	3,8	0,30	78,7	10,6	0,87
Regionalne potpore	303,6	41,4	3,52	309,1	42,4	3,32	403,6	54,3	4,48
Potpore na lokalnoj razini	163,2	22,2	1,89	229,1	31,4	2,46	153,3	20,6	1,70
UKUPNO	8.636,1	1.176,7	100,00	9.311,5	1.278,0	100,00	9.001,2	1.210,8	100,00

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Za potpore industriji i uslugama važno je spomenuti kako posljednjih godina bilježe stalan trend pada, kako apsolutno, tako i relativno.

U strukturi ukupnih potpora, potpore za industriju i usluge, postupno smanjuju udio i u 2011. čine 54,2 posto, dok potpore poljoprivredi i ribarstvu čine 45,8 posto. Pritom, kod industrije i usluga i nadalje prevladavaju sektorske potpore na koje se odnosi 40 posto ukupno dodijeljenih potpora.

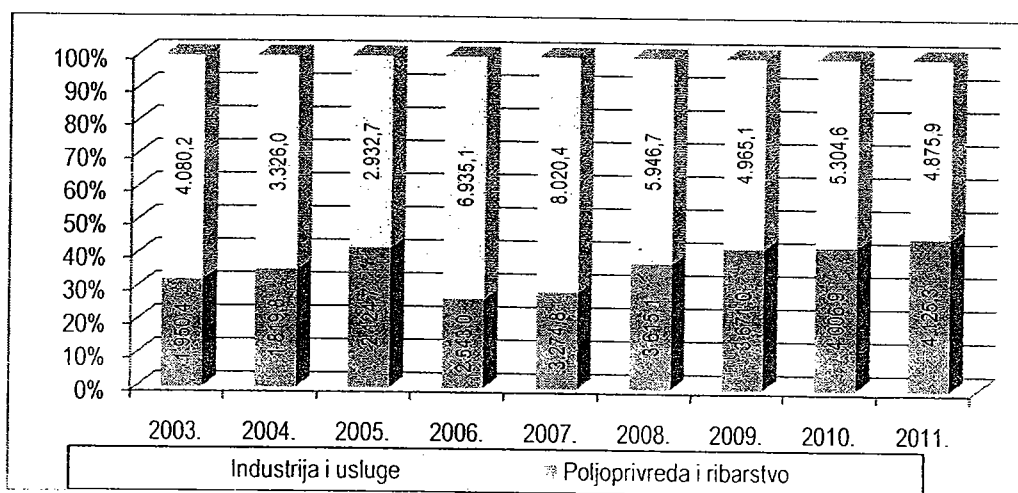
Slika 5. Udio potpora za poljoprivredu i ribarstvo i potpora za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje 2003. – 2011.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Trend rasta potpora poljoprivredi i ribarstvu koji je prisutan od 2006. donosi i povećanje udjela ovih potpora u ukupno dodijeljenim potporama što zorno pokazuju Slike 5. i 6.

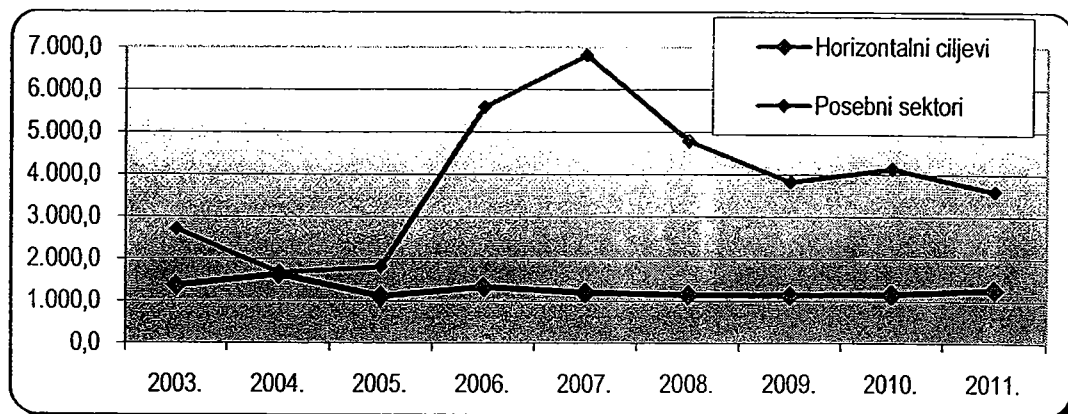
Slika 6. Potpore za poljoprivredu i ribarstvo i potpore za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje 2003. – 2011. (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U razdoblju od 2003. do 2011. odnosno od donošenja Zakona o državnim potporama kojim je započela primjena propisa o dodjeli potpora i uspostavljen sustav nadzora nad dodjelom potpora sektoru industrije i usluga, davatelji potpora postupno se prilagođavaju novim pravilima što se ogleda i u podacima o dodijeljenim potporama pa se sve manje potpora usmjerava na sektorske ciljeve, a sve više na one horizontalne. Određena odstupanja karakteristična su za 2006. i 2007. u kojima dolazi do značajnog povećanja sektorskih potpora budući da su tada dodjeljivana jamstva za sanaciju hrvatske brodogradnje, a praćenje potpora uključilo je i potpore Hrvatskoj radioteleviziji.

Slika 7. Potpore sektoru industrije i usluga 2003. – 2011. (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

2.3. Državne potpore prema instrumentima

Potpore su u 2011. dodjeljivane putem različitih instrumenata¹¹ odnosno oblika, a najznačajniji instrumenti su: subvencije (A1), porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice (A2)¹², udjeli u vlasničkom kapitalu (B), povoljni zajmovi (C1), državna jamstva (D).

Subvencije kao instrument potpore u 2011. u ukupno dodijeljenim potporama imaju udio od 76,9 posto odnosno iznose 6.925,8 milijuna kuna, zatim slijede jamstva s udjelom od 12,4 posto i u iznosu od 1.115,2 milijuna kuna, porezna oslobođenja i olakšice s udjelom od 9,5 posto i u iznosu od 853,7 milijuna kuna, povoljni krediti s udjelom od 0,7 posto i iznosom od 63,8 milijuna kuna te potpore dodijeljene putem udjela u vlasničkom kapitalu s udjelom od 0,5 posto i u iznosu od 42,7 milijuna kuna.

U sektoru poljoprivrede i ribarstva subvencije su najzastupljeniji oblik potpora i u 2011. jer se na njih odnosi 90 posto potpora dodijeljenih tom sektoru odnosno 3.707,8 milijuna kuna, dok se na razna porezna oslobođenja i olakšice odnosi udio od 9,8 posto ili iznos od 405,5 milijuna kuna, a samo 0,3 posto udjela ili iznos od 12 milijuna kuna se odnosi na dana odnosno protestirana jamstva.

U sektoru industrije i usluga na subvencije se odnosi 66 posto ukupno dodijeljenih potpora. Pritom, u sektorskim potporama također prevladavaju subvencije, i to s udjelom od 67,6 posto ili u iznosu od 2.434,8 milijuna kuna, slijede jamstva s udjelom od 30,2 posto i u iznosu od 1.089,8 milijuna kuna, udjel u temeljnom kapitalu u iznosu od 42,7 milijuna kuna ili s 1,2 posto, te povoljni krediti u iznosu od 36 milijuna kuna.

¹¹ U Prilogu 3. nalazi se popis instrumenata dodjele potpora, kao i metodologija izračuna elementa potpore kod pojedinog instrumenta.

¹² U skupinu instrumenata potpora oznake A2 osim poreznih izuzeća, olakšica i oslobođenja od plaćanja doprinosa, ulazi i otpis dugova prema raznim državnim vjerovnicima.

I potpore za horizontalne ciljeve u najvećem dijelu se dodjeljuju kroz subvencije. Naime, 76,2 posto ili 545,3 milijuna kuna potpora dano je u obliku subvencija, zatim slijede porezna izuzeća, olakšice i oslobođenja s udjelom od 19,9 posto odnosno u iznosu od 142,6 milijuna kuna, dok se na povoljne kredite odnosi 27,8 milijuna kuna ili 4 posto danih horizontalnih potpora.

U okviru regionalnih potpora, najviše potpora dodijeljeno je u obliku poreznih izuzeća, olakšica i oslobođenja od plaćanja doprinosa. Radi se o iznosu od 303,6 milijuna kuna odnosno 75,2 posto, dok je kroz subvencije dodijeljeno 100 milijuna kuna odnosno 24,8 posto. Navedene potpore su u najvećem dijelu dodjeljivane sukladno posebnim zakonima, i to, primjerice, Zakonu o poticanju ulaganja, Zakonu o područjima posebne državne skrbi, Zakonu o obnovi i razvoju Grada Vukovara, itd.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave oko 90 posto svih potpora dodjeljuju u obliku subvencija, a zatim slijede jamstava u iznosu od 13,3 milijuna kuna odnosno 8,7 posto, a najmanje potpora je dodijeljeno putem poreznih izuzeća, olakšica i oslobođenja u iznosu od 2,1 milijun kuna odnosno 1,4 posto.

Tablica 5. Potpore prema instrumentima dodjele u 2011. (u milijunima kuna)

Kategorija		A1	A2	B	C1	D	Ukupno
1.	Poljoprivreda i ribarstvo	3.707,8	405,5	-	-	12,0	4.125,3
2.	Industrija i usluge	3.218,0	448,3	42,7	63,8	1.103,1	4.875,9
	Horizontalni ciljevi	545,3	142,6	-	27,8	-	715,7
	Istraživanje i razvoj i inovacije	29,3	96,3	-	-	-	125,6
	Zaštita okoliša i očuvanje energije	26,8	-	-	-	-	26,8
	Mali i srednji poduzetnici	296,7	-	-	27,8	-	324,5
	Usavršavanje	1,8	46,3	-	-	-	48,1
	Zapošljavanje	88,8	-	-	-	-	88,8
	Kultura	79,1	-	-	-	-	79,1
	Podupiranje pristupa financiranju u krizi	6,8	-	-	-	-	6,8
	Razvoj širokopojsnih mreža	16,0	-	-	-	-	16,0
	Posebni sektori	2.434,8	-	42,7	36,0	1.089,8	3.603,3
	Promet	1.077,8	-	-	-	321,2	1.399,0
	Brodogradnja	-	-	-	-	705,6	705,6
	Turizam	185,2	-	-	-	63,0	248,2
	Radiotelevizijsko emitiranje	1.171,8	-	-	-	-	1.171,8
	Sanacija i restrukturiranje	-	-	42,7	36,0	-	78,7
	Regionalne potpore	100,0	303,6	-	-	-	403,6
	Potpore na lokalnoj razini	137,9	2,1	-	-	13,3	153,3
	UKUPNO	6.925,8	853,8	42,7	63,8	1.115,1	9.001,2

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Kao i u 2011., tako i u cijelom promatranom razdoblju 2009. – 2011. su najznačajniji instrument dodjele potpora subvencije, jamstva su drugi najčešći instrument dodjele potpora, a postupno raste i značaj potpora u obliku poreznih izuzeća i oslobođenja.

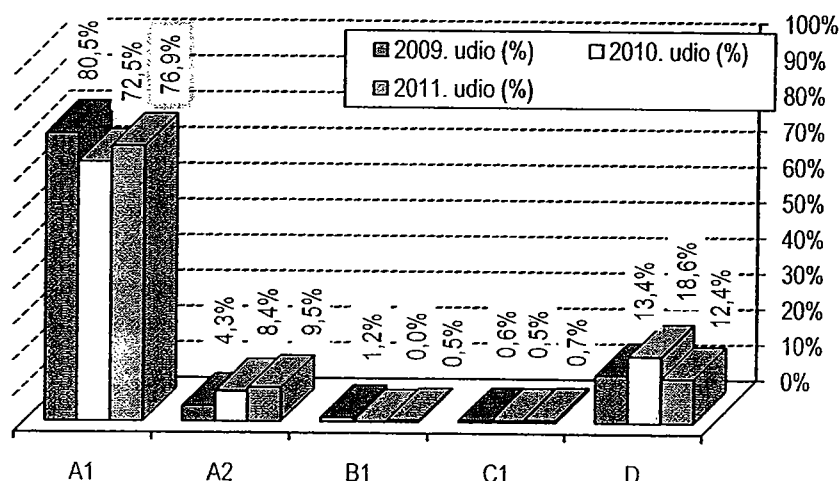
Tablica 6. Potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje 2009. – 2011. (uključena poljoprivreda i ribarstvo)

	2009.			2010.			2011.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
A1	6.954,0	947,5	80,52	6.753,3	926,9	72,53	6.925,8	931,6	76,94
A2	372,4	50,7	4,31	778,0	106,8	8,36	853,7	114,8	9,48
B	106,0	14,4	1,23	3,5	0,5	0,04	42,7	5,7	0,47
C1	49,3	6,7	0,57	45,8	6,3	0,49	63,8	8,6	0,71
D	1.154,4	157,3	13,37	1.730,9	237,6	18,59	1.115,2	150,0	12,39
	8.636,1	1.176,7	100,00	9.311,5	1.278,0	100,00	9.001,2	1.210,8	100,00

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Na Slici 8. prikazani su udjeli ukupno dodijeljenih potpora prema instrumentima.

Slika 8. Ukupne potpore prema instrumentima za razdoblje 2009. – 2011.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

2.4. Državna jamstva kao instrument potpore

Državna jamstva specifičan su oblik državne intervencije, koji se u određenim okolnostima i uvjetima ne smatra potporom, a u određenim slučajevima se smatra instrumentom potpore. Naime, posebnim je propisom detaljno uređeno kada i pod kojim uvjetom se jamstva ne smatraju potporom, pa je stoga u svakom pojedinačnom slučaju donošenja odluke o dodjeli državnog jamstva potrebno sagledati jesu li ti uvjeti ispunjeni ili ne.

Pravila o državnoj potpori u obliku jamstava sadržana u **Odluci o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava** („Narodne novine“, broj: 39/09) razlikuju dvije vrste jamstava: **pojedinačna jamstva i programe jamstava**. U pravilu, jamstva su povezana s kreditom ili nekom drugom financijskom obvezom, a potpora se smatra dodijeljenom u trenutku kada je jamstvo izdano, a ne u trenutku kada je ono pozvano na naplatu ili kada se izvršava plaćanje prema uvjetima iz jamstva. Uobičajeno je korisnik potpore **zajmoprimac**, no u određenim slučajevima to može biti i **zajmodavac**. Kako bi se odredilo sadrži li jamstvo potporu

potrebno je primijeniti „načelo ulagača u tržišnom gospodarstvu“. Podrobnije, kod pojedinačnih državnih jamstava smatra se da je kumulativnim ispunjenjem sljedećih uvjeta moguće isključiti prisutnost državne potpore: zajmoprimac ne smije biti u financijskim teškoćama; jamstvo mora biti povezano s određenom financijskom transakcijom, za fiksni najviši iznos i vremenski ograničeno; jamstvo ne smije pokriti više od 80 posto neotplaćenog zajma ili druge financijske obveze; za jamstvo mora biti plaćena tržišno oblikovana cijena. S obzirom da obuhvaćaju veći broj korisnika potpora, kod programa jamstava, osim navedenih uvjeta, i drugi uvjeti moraju biti ispunjeni da bi se isključila prisutnost državne potpore. U Odluci su sadržana i pojednostavljena pravila za male i srednje poduzetnike, kako za pojedinačna jamstva, tako i za programe jamstava. Naime, ukoliko je zajmoprimac mali ili srednji poduzetnik prihvaćena je jednostavnija ocjena uključuje li državno jamstvo potporu ili ne. Pri tome se smatra da, ukoliko su zadovoljeni i drugi uvjeti, jamstvo ne sadržava potporu ako se za iznos, za koji jamči država, plaća minimalna godišnja marža (to jest „premija sigurne luke“), koja se temelji na financijskom rangiranju zajmoprimca. U suprotnom, kada pojedinačno državno jamstvo ili neki program jamstava nisu usuglašeni s „načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu“, smatra se da ono predstavlja državnu potporu. Načelno, elementom državne potpore sadržane u državnom jamstvu smatra se razlika između tržišne cijene jamstva danog pojedinačno ili kroz program i stvarne cijene plaćene za to jamstvo.

Prethodna godina obilježena je porastom izdavanja državnih jamstava, koja su za gotovu milijardu kuna veća u odnosu na 2009. odnosno za preko 900 milijuna kuna u odnosu na 2010. No, pritom treba imati u vidu da se samo manji dio izdanih ili protestiranih jamstava odnosi na državne potpore. Konkretno, u 2011. od ukupno izdanih 10.346 milijuna kuna jamstava, samo 1.115,2 milijuna kuna ili 11 posto predstavlja državnu potporu.

Tablica 7. Državna jamstva za razdoblje 2009. – 2011. (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2009.	2010.	2011.
1.	Izdana jamstva	9.392,1	9.628,5	10.346,0
2.	Izdana jamstva bez elemenata potpore	6.780,9	6.398,7	9.283,8
3.	Izdana jamstva s elementom potpore (1.-2.)	2.611,2	3.229,8	1.062,2
4.	Potpore u izdanim jamstvima s elementom potpore (3.)	928,5	1.388,3	860,0
5.	Protestirana jamstva s elementom potpore*	209,8	323,3	241,9
6.	Ostala jamstva**	16,1	19,4	13,3
7.	Ukupna potpora u jamstvima (4.+5.+6.)	1.154,4	1.731,0	1.115,2

- Izvor: Ministarstvo financija i drugi davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

*Protestirana jamstva s elementom potpore isključuju protestirana državna jamstva za brodogradilišta.

**davatelji su jedinice lokalne i područne samouprave

Od ukupnog iznosa izdanih državnih jamstava, u 2011. najveći dio u iznosu od 9.283,8 milijuna kuna (89,7 posto) obuhvaća ulaganja u izgradnju željezničke, cestovne i lučke infrastrukture, kontrolu zračne plovidbe i za druge slične namjene koje se u smislu Zakona o državnim potporama ne smatraju državnom potporom.¹³

¹³ U najvećoj mjeri riječ je o ulaganjima u infrastrukturne projekte kojima se ne narušava tržišno natjecanje te se stoga smatra da navedene mjere ne predstavljaju državnu potporu.

Izdana državna jamstva s elementom potpore u iznosu od 1.062,2 milijuna kuna čine 10,3 posto. Ta jamstva obuhvaćaju potpore dane poduzetnicima HŽ Vuča vlakova d.o.o. i HŽ Cargo d.o.o., te hrvatskim brodogradilištima Brodosplit d.o.o., Kraljevica d.o.o., Brodotrogir d.o.o., 3. Maj d.d. i Brodogradilište specijalnih objekata Brodosplit.¹⁴

S obzirom da je riječ o poduzetnicima u financijskim teškoćama, pretpostavlja se da bi oni mogli imati poteškoća prilikom otplate kredita osiguranih državnim jamstvom. Stoga se jamstva dana poduzetnicima HŽ Vuča vlakova d.o.o. i HŽ Cargo d.o.o. u stopostotnom iznosu smatraju državnom potporom.

Državna jamstva dana hrvatskim brodogradilištima u 2011. za kredite za financijsko praćenje gradnje brodova, također se u punom iznosu smatraju državnim potporom, jer će sukladno usvojenim rješenjima Agencije o odobrenju državnih potpora za restrukturiranje od 27. rujna 2011. i 13. listopada 2011., najvećim dijelom njihovu otplatu preuzeti država.¹⁵ Sukladno istim rješenjima, a s obzirom da je rizik protestiranja jamstava za avanse minimalan, te da se za iste u pravilu ne naplaćuje kamata, jamstva dana brodogradilištima za osiguranje avansnih uplata brodarima ne smatraju se potporama u svom punom iznosu, već u procijenjenom iznosu kamata koje bi bile plaćene na iznos kredita po tržišnoj kamatnoj stopi.

Naime, sukladno točki 4.2. Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava, kod pojedinačnog jamstva protuvrijednost potpore za jamstvo treba računati kao razliku između tržišne i stvarno plaćene cijene jamstva. U slučaju kada tržište ne daje jamstva za određenu vrstu transakcije, tržišna cijena za jamstvo se ne može odrediti, te se tada element potpore računa kao i kod kredita pod povoljnijim uvjetima. To znači da je element potpore jednak razlici između tržišne kamate, koju bi poduzetnik

¹⁴ U 2011. poduzetniku HŽ Vuča vlakova d.o.o. izdana su jamstva u iznosu od 100 milijuna kuna za financiranje tekuće likvidnosti, a poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. izdana su jamstva u iznosu od 54,4 milijuna kuna za financiranje nabave sto vagona. Poduzetniku Brodosplit d.o.o. u 2011. su izdana jamstva u iznosu od 408,6 milijuna kuna, Kraljevici d.o.o. u iznosu od 185,4 milijuna kuna, Brodotrogiru d.o.o. u iznosu od 114 milijuna kuna, 3. Maju d.d. u iznosu od 108,8 milijuna kuna te Brodogradilištu specijalnih objekata Brodosplit u iznosu od 91 milijun kuna. Od navedenog iznosa jamstava za brodogradilišta iznos od 689,3 milijuna kuna se odnosi na izdana jamstva za kredite, dok se iznos od 218,5 milijuna kuna odnosi na izdana jamstva za avansna plaćanja.

¹⁵ Agencija je 27. rujna 2011. donijela rješenje klasa: UP/I 430-01/07-02/14, urbroj: 580-03-2011-80-45 o odobrenju državnih potpora za restrukturiranje poduzetnika Brodotrogir d.d. u iznosu od 2.806.150.438 kuna („Narodne novine”, broj: 21/12), te 13. listopada 2011. rješenje klasa: UP/I 430-01/07-02/12, urbroj: 580-03-2011-17-68 o odobrenju potpora za restrukturiranje poduzetnika Brodograđevna industrija 3. Maj d.d. u iznosu od 5.340.822.341 kune („Narodne novine”, broj: 34/12), rješenje klasa: UP/I 430-01/07-02/13, urbroj: 580-03-2011-17-72 o odobrenju potpora za restrukturiranje Brodograđevne industrije Split d.d. u iznosu od 6.623.023.898 kuna („Narodne novine”, broj: 17/12), te rješenje klasa: UP/I 430-01/2007-02/015, urbroj: 580-03-2011-89-47 o odobrenju potpora za Brodogradilište Kraljevica d.d. u iznosu 1.600.418.010 kuna („Narodne novine”, broj: 13/12). Navedeni odobreni iznosi potpora obuhvaćaju potpore dodijeljene u razdoblju od 1. ožujka 2006. do završetka procesa restrukturiranja.

snosio bez jamstva, i kamate postignute zahvaljujući državnom jamstvu, nakon odbitka plaćenih premija.¹⁶

Protestirana državna jamstva iz Tablice 7., koja se smatraju potporom, odnose se na zračni promet, djelatnost turizma (hoteli) i poljoprivredu.¹⁷

Preostali dio jamstava, koji je u 2011. iznosio 13,3 milijuna kuna, odnosi se na jamstva koja su dodijelile općine, gradovi ili županije.

U 2011. je došlo do smanjenja ukupnog iznosa potpora sadržanih u jamstvima za 67,1 posto u odnosu na 2010., odnosno za 59,3 posto u odnosu na 2009.

Tablica 8. Stopa rizika protestiranja državnih jamstava za razdoblje 2009. – 2011. (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2009.	2010.	2011.
1.	Izdana jamstva s elementom potpore	2.611,2	3.229,8	1.062,2
2.	Protestirana jamstva za brodogradnju	1.898,9	772,2	1.268,4
3.	Protestirana jamstva s elementom potpore	209,8	323,3	241,9
4.	Protestirana jamstva ukupno (2.+3.)	2.108,7	1.095,5	1.510,3
5.	Stopa rizika bez brodogradnje (3./1.)	8,03%	10,01%	22,77%

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Iako je u 2011. u odnosu na 2010. došlo do rasta iznosa protestiranih jamstava za brodogradnju, vidljiv je pozitivan trend smanjenja iznosa ostalih protestiranih državnih jamstava (za zračni promet, turizam i poljoprivredu).

Budući da se, sukladno propisima o potporama, državna jamstva smatraju dodijeljenima u trenutku izdavanja, a ne u trenutku protestiranja jamstva, državna jamstva za brodogradnju uračunata su u ukupan iznos jamstava u onoj godini kada su izdana, a ne u godini kada su pozvana na naplatu. Stoga sva protestirana jamstva za brodogradnju nisu prikazana u Tablici 7. No, iznos protestiranih jamstava za brodogradnju u svakoj pojedinoj godini prikazan je u Tablici 8., kako bi se izračunala stvarna stopa rizika izdavanja državnih jamstava.

¹⁶ Za izračun intenziteta potpore pojedinačnog jamstva koristi se referentna stopa, odnosno tržišna kamatna stopa sukladno Odluci o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope („Narodne novine“, broj: 114/08). S obzirom da su brodogradilišta poduzetnici u teškoćama, da bi se dobio iznos tržišne kamatne stope na osnovnu referentnu stopu dodaje se 400 baznih bodova referentne marže za rizik.

¹⁷ U 2011. protestirana su državna jamstva dodijeljena poduzetnicima Croatia Airlines d.d. (166,8 milijuna kuna), ZRC Lipik, Hoteli Živogošće, Hotel Medena, Hoteli Podgora, Hoteli Plat, Apartmani Medena, Hoteli Omišalj, Vis d.d., Modra Špilja, HUM Hotelsko turističko dioničko društvo, ŠOLTA hotelsko turističko dioničko društvo (ukupno 63,1 milijun kuna), te poduzetniku IPK Osijek (12 milijuna kuna).

3. DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU

Sektoru poljoprivrede i ribarstva u 2011. dodijeljene su potpore u iznosu od 4.125,3 milijuna kuna, što je povećanje za 118,4 milijuna kuna odnosno za 3 posto u odnosu na 2010. kada su potpore poljoprivredi i ribarstvu iznosile oko 4 milijarde kuna.

U strukturi ukupno dodijeljenih potpora raste udio potpora namijenjenih ovom sektoru te je od 43 posto u 2009., u 2011. narastao na 45,8 posto. Ovakav trend posljedica je kako stalnog rasta potpora poljoprivredi i ribarstvu u apsolutnom iznosu, tako i smanjivanja potpora za ostale gospodarske sektore. Stoga raste i udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u BDP-u koji u 2011. iznosi 1,24 posto.

Tablica 9. Ukupne potpore i potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje 2009. – 2011.

Poljoprivreda i ribarstvo	2009.		2010.		2011.		Indeks	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	2010./2009.	2011./2010.
Ukupne potpore	8.636,1	1.176,7	9.311,5	1.278,0	9.001,2	1.210,8	107,8	96,7
Potpore poljoprivredi i ribarstvu	3.671,0	500,2	4.006,9	549,9	4.125,3	554,9	109,2	103,0
udio (%) u ukupnim potporama	42,51		43,03		45,83		101,2	106,5
udio (%) u BDP-u	1,12		1,23		1,24		109,7	100,8

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

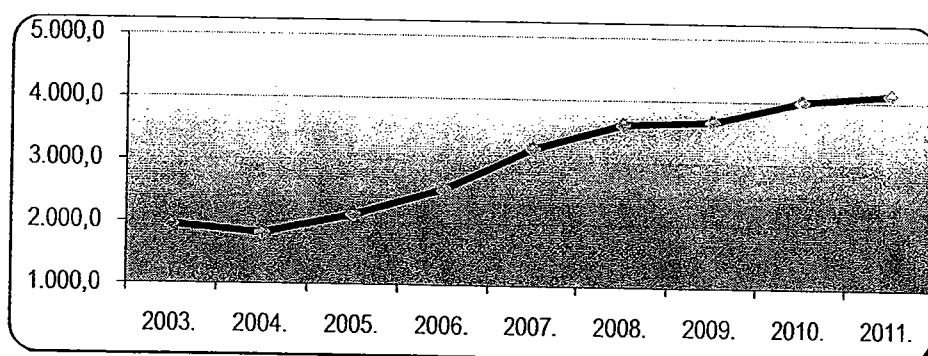
Kao što je uvedno spomenuto, premda sukladno Zakonu o državnim potporama Agencija nije nadležna za odobravanje potpora sektoru poljoprivrede i ribarstva, uključujući prehrambenu industriju, industriju pića i duhansku industriju, za potrebe izrade godišnjeg izvješća o potporama, Agencija je dužna objaviti i podatke o ovim potporama polazeći od podataka koje joj je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (sada Ministarstvo poljoprivrede), Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (sada Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije) te Ministarstvo financija.

Prema instrumentima dodjele potpora, u 2011., potpore poljoprivredi i ribarstvu dodjeljivane su najvećim dijelom kroz subvencije, i to u iznosu od 3.707,8 milijuna kuna, što čini 89,9 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu, kroz porezne olakšice za potrošnju tzv. plavog diesela 405,5 milijuna kuna (9,8 posto udjela), dok se iznos od 12 milijuna kuna (0,3 posto udjela) odnosi na protestirana državna jamstva poduzetniku IPK Osijek.

Potpore u obliku subvencija realizirane su kroz sljedeće programe i ciljeve: Poticanje poljoprivredne proizvodnje i intervencije na tržištu u iznosu od 2.870,5 milijuna kuna, Tržišne intervencije 80,4 milijuna kuna, za Proračunsku zalihu (*Escherichia coli*) kao

naknada štete poljoprivrednicima temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske u iznosu od 2,5 milijuna kuna, za Razvoj sela i seoskog prostora izdvojeno je 5,4 milijuna kuna, za Zaštićene pasmine 24,6 milijuna kuna, kao potpora dohotku nekomercijalnim poljoprivrednicima 130 milijuna kuna, kao investicijska potpora u poljoprivredi 539,2 milijuna kuna, za Manifestacije i sajmove 2,9 milijuna kuna, za IPARD 5,6 milijuna kuna, za Prilagodbu ribarske flote 12,5 milijuna kuna, Poticanje ustroja udruga proizvođača 4,5 milijuna kuna, Održavanje eko-sustava ribnjaka 10 milijuna kuna, Razvoj akvakulture, gospodarskog ribolova na slatkim vodama, prerade i marketinga proizvoda ribarstva 8,9 milijuna kuna, za Intervencije na tržištu proizvoda ribarstva 9,5 milijuna kuna te za Održivi razvitak područja i zajednica koje ovise o ribarstvu iznos od 1,3 milijuna kuna.

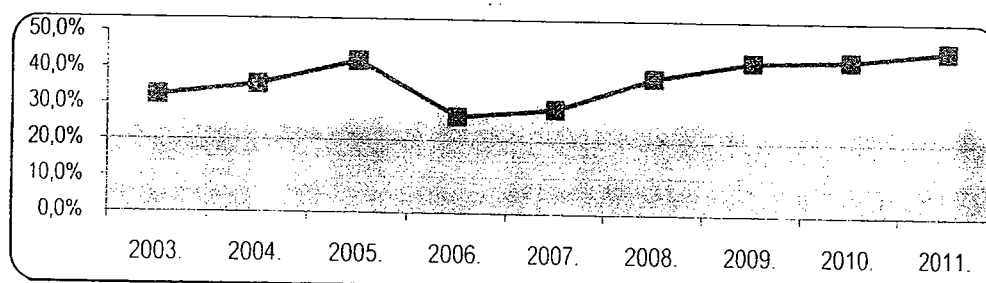
Slika 9. Ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje 2003. – 2011. (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 9. prikazuje ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje od 2003. do 2011., iz koje je vidljiv kontinuirani rast navedenih potpora od 2004.

Slika 10. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje 2003. – 2011. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Kontinuirani rast potpora poljoprivredi i ribarstvu dovodi i do rasta udjela potpora namijenjenih ovom sektoru u ukupno dodijeljenim potporama koji je neprekinut od 2007.

4. DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA

U 2011. potpore sektoru industrije i usluga iznose 4.875,9 milijuna kuna, što je za 428,7 milijuna kuna odnosno 8,1 posto manje u odnosu na 2010., te za 89,2 milijuna kuna ili 1,8 posto u odnosu na 2009.

U promatranom razdoblju kontinuirano se smanjuje udio potpora sektoru industrije i usluga u ukupnim potporama te je od 57,5 posto u 2009., u 2011. pao na 54,2 posto.

Struktura potpora ovom sektoru nešto je poboljšana u 2011. u odnosu na dvije prethodne godine, ali je i nadalje vrlo nepovoljna budući da se kao i u prethodnim godinama, najveći udio potpora industriji i uslugama odnosi na sektorske potpore (74 posto). Udio potpora za horizontalne ciljeve, uključivo regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini iznosi svega oko 26 posto.

No, trendovi kretanja potpora namijenjenih sektoru industrije i usluga ipak su pozitivni s obzirom na značajan pad sektorskih potpora u 2011., te istodobni, premda manje izražen, rast potpora za horizontalne ciljeve.

Konkretno, u 2011., dodijeljeno je 3.603,3 milijuna kuna sektorskih potpora što je manje za 537,8 milijuna kuna (13 posto) u odnosu na 2010. i za 220,7 milijuna kuna (5,8 posto) manje u odnosu na 2009. Smanjenje navedenih potpora u 2011. u odnosu na 2010., se prvenstveno odnosi na smanjenje potpora sektoru brodogradnje (43,1 posto) i potpora za promet (8,2 posto).

U isto vrijeme potpore za horizontalne ciljeve dodijeljene su u ukupnom iznosu od 1.272,6 milijuna kuna pri čemu se na horizontalne potpore u užem smislu¹⁸ odnosi 715,7 milijuna kuna, na regionalne potpore 403,6 milijuna kuna, te na potpore na lokalnoj razini 153,3 milijuna kuna.

¹⁸ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu, razvoj širokopojsnih mreža i olakšanje pristupa kapitalu radi krize.

Tablica 10. Potpore industriji i uslugama za razdoblje 2009. – 2011.

Kategorija	2009.			2010.			2011.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
Industrija i usluge	4.965,1	676,5	100,00	5.304,6	728,0	100,00	4.875,9	655,9	100,00
1. <i>Sektorske potpore</i>	3.824,0	521,0	77,02	4.141,1	568,3	78,07	3.603,3	484,7	73,90
2. <i>Horizontalne potpore</i>	1.141,1	155,5	22,98	1.163,5	159,7	21,93	1.272,6	171,2	26,10
2.1. <i>horizontalni ciljevi</i>	674,3	91,9	13,58	625,3	85,8	11,79	715,7	96,3	14,68
2.2. <i>regionalne potpore</i>	303,6	41,4	6,11	309,1	42,4	5,83	403,6	54,3	8,28
2.3. <i>potpore na lokalnoj razini</i>	163,2	22,2	3,29	229,1	31,4	4,32	153,3	20,6	3,14

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

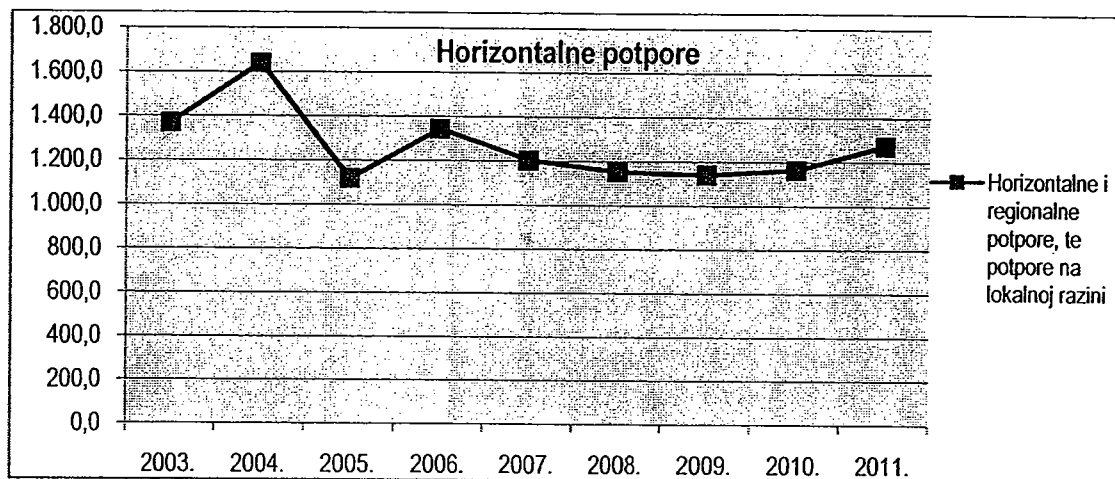
4.1. Horizontalne potpore

U ovom poglavlju obrađene su potpore za horizontalne ciljeve u „užem“ smislu, regionalne potpore i potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se prema EU metodologiji praćenja potpora također smatraju horizontalnim potporama.

U 2011. ukupno dodijeljene potpore za horizontalne ciljeve više su za 9,4 posto u odnosu na prethodnu godinu i za 11,5 posto u odnosu na 2009., što ukazuje na trend rasta horizontalnih potpora u prethodnom trogodišnjem razdoblju. Međutim, promatrano u apsolutnim iznosima, radi se o skromnih 1.272,6 milijuna kuna potpora u 2011. odnosno 1.163,5 u 2010. U ukupno dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga, potpore za horizontalne ciljeve iznose nešto više od 26 posto.

Analiza horizontalnih potpora u dužem vremenskom razdoblju, od 2003. do kraja 2011. pokazuje kako se za horizontalne ciljeve kao što su istraživanje i razvoj i inovacije, zapošljavanje, zaštita okoliša, malo i srednje poduzetništvo i slično te regionalne i lokalne potpore, na godišnjoj razini izdvajao približno jednak iznos sredstava iz državnog proračuna u cijelom razdoblju koji je iznosio oko 1,2 milijarde kuna godišnje, s određenim oscilacijama, primjerice 2004., kada je potpora iznosila 1,6 milijardi kuna ili 2005. kada je bila najniža te iznosila nešto više od 1,1 milijardi kuna. To je jedan od indikatora nepromijenjene politike potpora u cijelom razdoblju odnosno izostanka odgovarajuće industrijske politike preusmjerenja potpora sa sektorskih na horizontalne ciljeve od čega bi koristili imali svi poduzetnici i sve industrijske grane pa i većina uslužnih sektora.

Slika 11. Potpore horizontalnim ciljevima u razdoblju 2003. – 2011. (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Horizontalne potpore u „užem smislu“

Potpore za horizontalne ciljeve u „užem smislu“ u 2011. bilježe trend rasta, te su za 14,5 posto više nego u prethodnoj godini odnosno za 6 posto nego u 2009. Izrazit je rast potpora dodijeljenih malim i srednjim poduzetnicima, potpora za usavršavanje, potpora kulturi, te potpora za razvoj širokopojasnih mreža, dok potpore namijenjene istraživanju i razvoju i inovacijama, potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije, potpore za zapošljavanje te potpore za podupiranje pristupa financiranju u krizi bilježe pad.

Promatrajući udio horizontalnih potpora u BDP-u, one su u promatranom razdoblju iznosile oko 0,2 posto. Udio horizontalnih potpora u ukupno dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga u 2011. iznosi 14,7 posto, u 2010. iznosi 11,8 posto dok u 2009. iznosi 13,6 posto.

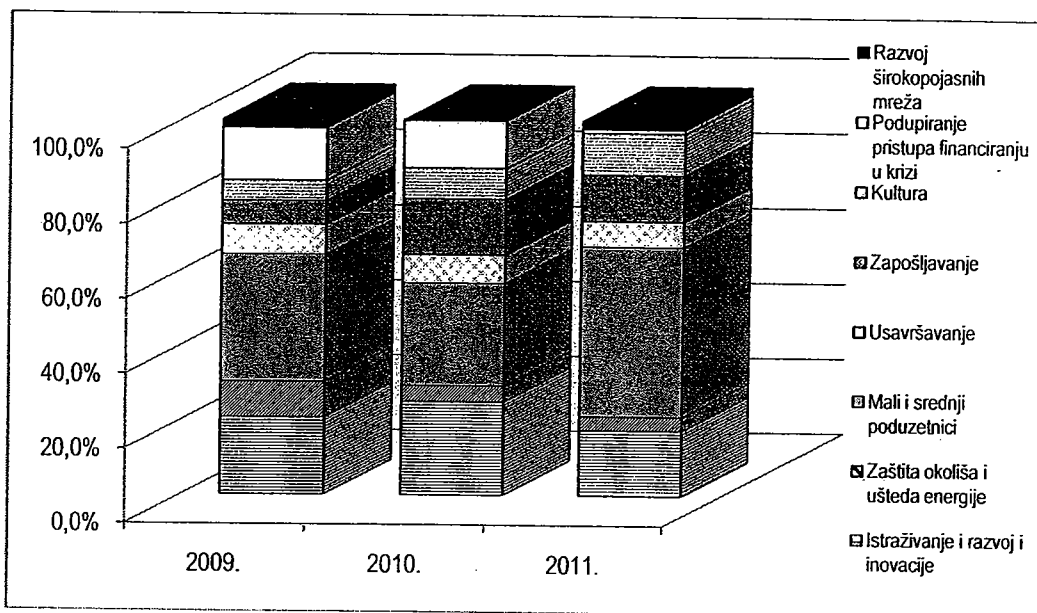
Tablica 11. Horizontalne potpore za razdoblje 2009. – 2011. (bez regionalnih potpora i potpora na lokalnoj razini)

Horizontalne državne potpore	2009.			2010.			2011.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Istraživanje i razvoj i inovacije	139,1	19,0	0,04	156,2	21,4	0,05	125,6	16,9	0,04
Zaštita okoliša i ušteda energije	64,6	8,8	0,02	27,3	3,7	0,01	26,8	3,6	0,01
Mali i srednji poduzetnici	228,3	31,1	0,07	170,9	23,5	0,05	324,5	43,6	0,10
Usavršavanje	53,9	7,3	0,02	46,9	6,4	0,01	48,1	6,5	0,01
Zapošljavanje	42,6	5,8	0,01	93,1	12,8	0,03	88,8	11,9	0,03
Kultura	36,4	5,0	0,01	51,4	7,1	0,02	79,1	10,6	0,02
Podupiranje pristupa financiranju u krizi	93,6	12,8	0,03	78,1	10,7	0,02	6,8	0,9	0,00
Razvoj širokopojasnih mreža	15,8	2,2	0,00	1,4	0,2	0,00	16,0	2,2	0,00
UKUPNO	674,3	91,9	0,21	625,3	85,8	0,19	715,7	96,3	0,21

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Analiza strukture horizontalnih potpora u 2011. pokazuje kako se najveći udjel, 45,3 posto, odnosi na potpore malim i srednjim poduzetnicima, zatim slijede potpore namijenjene za istraživanje i razvoj i inovacije s udjelom od 17,5 posto, potpore za zapošljavanje s udjelom od 12,4 posto, potpore za kulturu s udjelom od 11,1 posto, potpore za usavršavanje od 6,7 posto, potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije od 3,7 posto, potpore razvoju širokopojasnih mreža od 2,2 posto, te na kraju potpore kojima se podupire pristup financiranju u krizi s 1 posto.

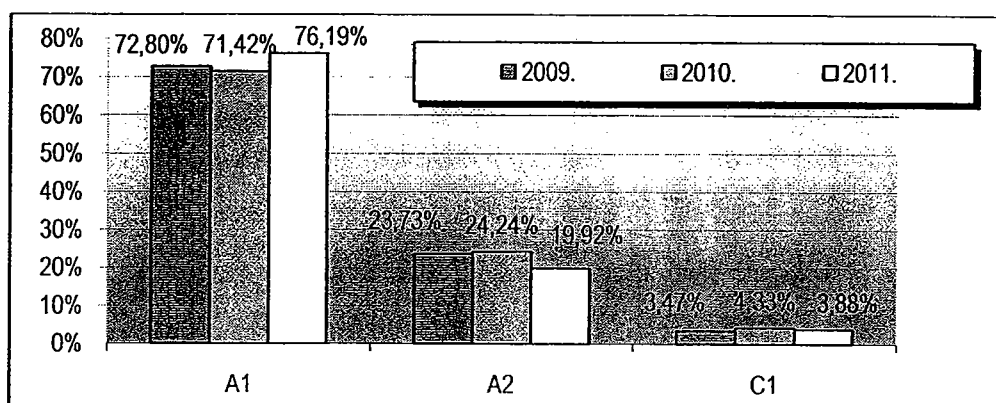
Slika 12. Struktura horizontalnih potpora za razdoblje 2009. – 2011. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Kako je i prikazano na Slici 13., u 2011. potpore za horizontalne ciljeve najvećim dijelom dodijeljene su u obliku subvencija i poreznih olakšica i oslobođenja. Čak 76,2 posto ili 545,3 milijuna kuna ukupnih horizontalnih potpora odnosi se na subvencije, 19,9 posto ili 142,6 milijuna kuna na potpore dodijeljene u obliku poreznih oslobođenja, izuzeća, oprosta poreza i doprinosa te olakšica, a 3,9 posto ili 27,8 milijuna kuna potpora dodijeljeno je u obliku povoljnih zajmova.

Slika 13. Horizontalne potpore prema instrumentima dodjele¹⁹ za razdoblje 2009. – 2011. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

4.1.1. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije

Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u 2011. dodijeljene su u iznosu od 125,6 milijuna kuna, što je manje za 19,6 posto odnosno 30,6 milijuna kuna u odnosu na 2010., i za 9,7 posto odnosno 13,5 milijuna kuna su odnosu na 2009. Navedene potpore u ukupnim potporama dodijeljenim za horizontalne ciljeve u užem smislu u 2011. imaju udio od 17,6 posto, dok je taj udio u 2010. iznosio oko 25 posto.

Tablica 12. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje 2009. – 2011.

Istraživanje i razvoj i inovacije	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	31,6	4,3	51,5	7,1	29,3	3,9
A2 porezne olakšice	107,5	14,6	104,7	14,4	96,3	13,0
UKUPNO	139,1	19,0	156,2	21,4	125,6	16,9
udio (%) u horizontalnim ciljevima	20,63		24,98		17,55	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,80		2,94		2,58	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,61		1,68		1,40	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,05		0,04	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u 2011. prvenstveno su dodjeljivane u obliku poreznih olakšica i to u iznosu od 96,3 milijuna kuna te kroz subvencije u iznosu od 29,3 milijuna kuna.

Navedene potpore dodjeljivalo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, u iznosu od 125,6 milijuna kuna i to najvećim dijelom na temelju odredbi o poreznim olakšicama sadržanim u Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju kao i Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu, dodijelilo je potpore u iznosu od 96,3

¹⁹ A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, C1 povoljni zajmovi.

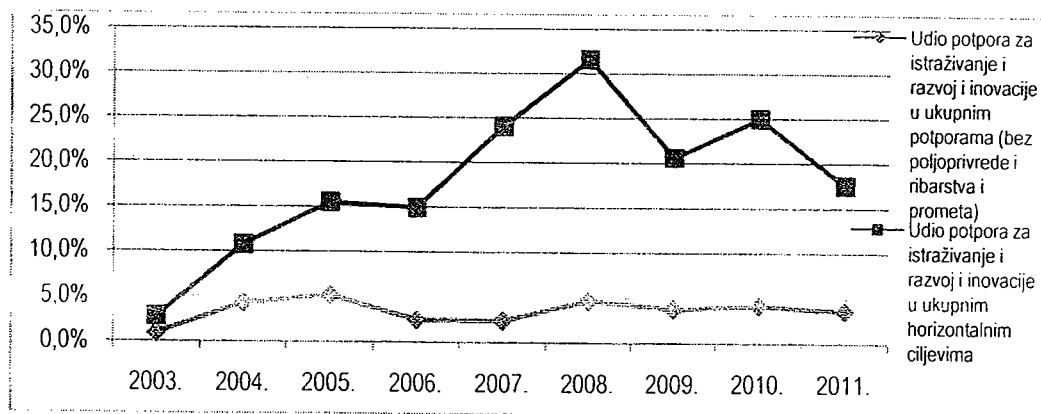
milijuna kuna, dok je 29,3 milijuna kuna subvencija, ovo ministarstvo dodijelilo sukladno Smjernicama za poticanje Programa hrvatskog inovacijskog tehnološkog sustava (EUREKA, IRCRO, RAZUM), a neki od poduzetnika koji su ih koristili su: Amalgen d.o.o., Avl-ast d.o.o., IN2 d.o.o., Mola Mola d.o.o., Pravi Klik Razvoj d.o.o., Systemcom d.o.o., TEB Elektronika d.o.o., TGL Stimulacijski servisi d.o.o., Pjer d.o.o. te Altpro d.o.o.

Potrebno je napomenuti kako je isto ministarstvo dodijelilo i potpore male vrijednosti u obliku subvencija u iznosu od 9,7 milijuna kuna. Naime, na poslovni inovacijski centar Hrvatske BICRO d.o.o. odnosi se 9,5 milijuna kuna temeljem Programa provjere inovativnog koncepta PoC, na Fond "Jedinstvo uz pomoć znanja", iznos od 254.669 kuna kroz Program "Mladi znanstvenici i stručnjaci" - Potpora "Istraživanje u gospodarstvu i akademiji" te Program "Mladi znanstvenici i stručnjaci" - Potpora "Reintegracija", i to: Končar - Institutu za elektrotehniku d.d., Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije i INETEC – Institutu za nuklearnu tehnologiju d.o.o.

Ukoliko bi se i potpore male vrijednosti pridodale potporama prikazanim u Tablici 12., tada bi ukupan iznos potpora dodijeljen za istraživanje i razvoj i inovacije u 2011. iznosio 135,3 milijuna kuna.

Promatrano u dužem razdoblju, razvidno je kako udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije zbog činjenice da se dodjeljuju u iznimno skromnim iznosima i na temelju svega nekoliko programa, ne prelazi ni 5 posto u ukupno dodijeljenim potporama u sektoru industrije i usluga niti u jednoj godini promatranog razdoblja. Spomenuti podatak samo je jedan od pokazatelja nedovoljnog ulaganja u istraživačko-razvojne poduhvate u realnom sektoru. Naime, treba imati u vidu da se ovi podaci ne odnose na potpore za istraživanje i razvoj i inovacije koje se dodjeljuju znanstvenim institucijama ili njihovim istraživačkim centrima.

Slika 14. Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje 2003. – 2011. u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa) te u ukupnim horizontalnim ciljevima (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Sukladno odredbama Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama za istraživanje i razvoj i inovacije („Narodne novine“, broj: 84/07), potpore za projekte istraživanja i razvoja mogu se dodijeliti za temeljno, primijenjeno i razvojno istraživanje.

Pritom, opravdanima se smatraju sljedeći troškovi, u mjeri u kojoj se koriste za projekt istraživanja: za rad zaposlenih istraživača, tehničara i ostalih; za instrumente i opremu; za zgrade i zemljište; za istraživanja, koje se provodi temeljem ugovora, tehničkog znanja i патената, koji se pribavljaju ili ustupaju licencom od drugih strana po tržišnoj cijeni, pod uvjetom da se te transakcije obavljaju sukladno uobičajenoj poslovnoj praksi; za savjetodavne i slične usluge; dodatni opći i ostali operativni troškovi.

Dopušteni intenziteti potpora su: temeljno istraživanje do 100 posto opravdanih troškova; primijenjeno istraživanje do 70 posto opravdanih troškova za male poduzetnike, 60 posto za srednje poduzetnike i 50 posto za velike poduzetnike; razvojno istraživanje do 45 posto opravdanih troškova za male poduzetnike, do 35 posto za srednje poduzetnike i do 25 posto za velike poduzetnike; za studije tehničke izvedivosti - za troškove studija koje su priprema primijenjenom istraživanju malim i srednjim poduzetnicima do 75 posto opravdanih troškova, odnosno 65 posto velikim poduzetnicima, te za studije koje su priprema razvojnom istraživanju malim i srednjim poduzetnicima do 50 posto opravdanih troškova, odnosno 40 posto velikim poduzetnicima.

Osim za navedene namjene, potpore se sukladno pravilima iz Odluke mogu dodijeliti i za studije o tehničkoj izvedivosti, za pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike, mladim poduzetnicima koji se bave inovacijama, za inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru pružanja usluga, za savjetodavne usluge o inovacijama i za usluge koje potiču inovacije, za unajmljivanje visoko stručnog kadra te za inovacijske clusterne.

Potpore za istraživanje, razvoj i inovacije, čiji bruto ekvivalent ne prelazi propisane pragove, mogu se dodijeliti i sukladno Odluci o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj: 37/09).

4.1.2. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije u 2011., dodijeljene su u iznosu od 26,8 milijuna kuna, što je za 1,8 posto manje nego u 2010., kada su potpore za ove ciljeve iznosile 27,3 milijuna kuna, odnosno za oko 60 posto manje nego u 2009. kada su za zaštitu okoliša dodijeljene potpore od 64,6 milijuna kuna.

Potpore za zaštitu okoliša dodjeljivane su u 2011. isključivo kao subvencije dok je u nizu zemalja članica EU uobičajena praksa dodjele ove vrste potpora i kroz porezne olakšice osobito kada se radi o potporama za uštedu energije.

Tablica 13. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije za razdoblje 2009. – 2011.

Zaštita okoliša i očuvanje energije	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	62,2	8,5	26,3	3,6	26,8	3,6
C1 povoljniji zajmovi	2,4	0,3	1,0	0,1	-	-
UKUPNO	64,6	8,8	27,3	3,7	26,8	3,6
udio (%) u horizontalnim ciljevima	9,58		4,37		3,74	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,30		0,51		0,55	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,75		0,29		0,30	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije dodijelilo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u iznosu od 5,8 milijuna kuna kroz program Poticaj za proizvodnju biodizela u 2011. i to poduzetnicima Biodizel Vukovar d.o.o. iz Vukovara te Biotron d.o.o. iz Klanjca.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je temeljem Programa gradnje brodova za hrvatske brodare u razdoblju od 2007. do 2011. dodijelilo 21 milijun kuna (za gradnju brodova s dvostrukom oplatom za prijevoz nafte, naftnih derivata, ulja, zauljenih i otpadnih voda te brodova za rasute terete, s ciljem veće sigurnosti plovidbe i većim stupnjem zaštite mora i okoliša), a potpore su primili: Jadroplov d.d., Tankerska plovidba d.d. i Uljanik plovidba d.o.o.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u 2011. je za zaštitu okoliša dodjeljivao isključivo potpore male vrijednosti²⁰ i to u iznosu od 5,6 milijuna kuna, kroz subvencije 4,1 milijun kuna te kroz povoljne zajmove 1,5 milijuna kuna. Potpore su dodjeljivane u skladu s raznim programima u području energetske učinkovitosti te u području zaštite okoliša. Ukoliko bi se navedene potpore pribrojile potporama navedenim u Tablici 13., ukupne potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije iznosile bi 32,4 milijuna kuna.

Potpore za zaštitu okoliša mogu se sukladno Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša („Narodne novine“, broj: 154/08), dodijeliti za sljedeće namjene i opravdane troškove i u sljedećim intenzitetima:

- Potpore za standarde zaštite okoliša koji su povrh standarda Unije i za standarde koji povećavaju razinu zaštite okoliša gdje standardi Unije ne postoje, mogu se dodijeliti u iznosu do 70 posto opravdanih troškova ulaganja za male, 60 posto za srednje i 50 posto za velike poduzetnike. Pritom, opravdani troškovi moraju biti ograničeni na dodatne troškove ulaganja nužne za postizanje više razine zaštite okoliša nego što zahtijevaju standardi Unije, a opravdano ulaganje može imati oblik ulaganja u materijalnu i/ili nematerijalnu imovinu.

- Potpore za istraživanja u području zaštite okoliša također se mogu dodijeliti u iznosu do 70

²⁰ Potpore male vrijednosti (*de minimis*) se zbog svog malog iznosa koji se može dodijeliti korisniku potpore (200.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti u 3 godine) ne smatraju potporama u smislu propisa o državnim potporama te se stoga ne uključuju niti u podatke o ukupno dodijeljenim potporama, premda predstavljaju trošak državnog proračuna odnosno trošenje javnih sredstava.

posto opravdanih troškova ulaganja za male, 60 posto za srednje i 50 posto za velike poduzetnike.

- **Potpore za rano prilagođavanje budućim standardima Unije** mogu se dodijeliti s maksimalnim intenzitetom potpore do 25 posto opravdanih troškova ulaganja za male, 20 posto za srednje i 15 posto za velike poduzetnike ako provedba i završetak ulaganja nastupe više od tri godine prije obveznog datuma prenošenja zakonodavstva ili dana stupanja standarda na snagu. Intenzitet potpore je 20 posto za male, 15 posto za srednje i 10 posto za velike poduzetnike ako provedba i završetak ulaganja nastupe između jedne i tri godine prije obveznog datuma prenošenja ili dana stupanja standarda na snagu. Opravdani troškovi su ograničeni na dodatne troškove ulaganja potrebne da se postigne razina zaštite okoliša koju zahtijevaju standardi Unije u usporedbi s postojećom razinom zaštite okoliša koja se zahtjeva prije stupanja standarda na snagu.
- Intenziteti **potpora za gospodarenje otpadom** iznose do 70 posto opravdanih troškova ulaganja za male poduzetnike, te 60 posto za srednje i 50 posto za velike poduzetnike. U konkretnom slučaju, opravdani troškovi su ograničeni na dodatne troškove ulaganja nužne za ostvarivanje ulaganja koje vodi do gospodarenja otpadom, a koje snosi korisnik, u usporedbi s referentnim ulaganjem, to jest, konvencionalnom proizvodnjom istog kapaciteta koja ne uključuje gospodarenje otpadom.
- **Potpore za obnovljive izvore energije** dodjeljuju se kao operativne potpore i za ulaganja. Intenziteti potpore za ulaganja iznose do 60 posto opravdanih troškova za velike poduzetnike, uz uvećanje za 20 postotnih bodova za male i 10 postotnih bodova za srednje poduzetnike. Za obnovljivu energiju opravdani troškovi ulaganja moraju se ograničiti na dodatne troškove ulaganja koje snosi korisnik u usporedbi s konvencionalnom elektranom ili konvencionalnim sustavom grijanja s istim kapacitetom u smislu učinkovite proizvodnje energije.
- **Potpore za štednju energije** mogu se dodijeliti kao operativne potpore i za ulaganje s intenzitetom do 80 posto opravdanih troškova ulaganja za male, 70 posto za srednje i 60 posto za velike poduzetnike. Opravdani troškovi moraju biti ograničeni na dodatne troškove ulaganja koji su potrebni kako bi se postigla ušteda energije iznad razine koju zahtijevaju standardi Unije.
- **Potpore za postrojenja kogeneracije** mogu se dodijeliti kao operativne potpore, za ulaganja u intenzitetu do 80 posto opravdanih troškova ulaganja za male poduzetnike, te 70 posto za srednje i 60 posto za velike, a opravdani troškovi moraju biti ograničeni na dodatne troškove ulaganja nužne za ostvarivanje visoko učinkovitog kogeneracijskog postrojenja u usporedbi s referentnim ulaganjem.
- **Potpore za energetski učinkovito daljinsko grijanje uz uporabu konvencionalne energije** dodjeljuju se u maksimalnom intenzitetu do 70 posto opravdanih troškova ulaganja za male, 60 posto za srednje i 50 posto za velike poduzetnike pri čemu su opravdani troškovi ograničeni na dodatne troškove ulaganja nužne za ostvarivanje ulaganja koje vodi do energetski učinkovitog daljinskog grijanja u usporedbi s referentnim ulaganjem.
- **Potpore za zbrinjavanje onečišćenih lokacija** mogu iznositi do 100 posto opravdanih troškova, a opravdani troškovi su jednaki troškovima poslova zbrinjavanja umanjjenima za iznos povećanja vrijednosti zemljišta.
- **Potpore za premještanje poduzetnika** dodjeljuju se malim, srednjim i velikim poduzetnicima u maksimalnom intenzitetu do 70, 60, odnosno 50 posto. Kako bi se odredio iznos opravdanih troškova u slučaju ove potpore uzimaju se u obzir koristi (kao što su prihodi od prodaje ili iznajmljivanja napuštenog postrojenja ili zemljišta i slično) te troškovi (kao što su troškovi kupnje zemljišta odnosno izgradnje ili kupnje novog postrojenja istog kapaciteta kao napušteno postrojenje i slično).

Potpore za ulaganje u zaštitu okoliša, čiji bruto ekvivalent ne prelazi propisani prag od 7,5 milijuna eura po poduzetniku i po projektu ulaganja, mogu se dodijeliti i sukladno **Odluci o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora** („Narodne novine“, broj: 37/09).

Razvidno je kako pravila o dodjeli potpora za zaštitu okoliša pružaju niz mogućnosti i načina da se i kroz državna sredstva odnosno kroz potpore poduzetnicima omogućiti uvođenje novih tehnoloških postrojenja, postupaka i procesa namijenjenih zaštiti okoliša ili uštedi energije, kako bi ih se, s jedne strane, potaklo na ekološki prihvatljiviju proizvodnju, a s druge, na prelazak na proizvodnju koja će omogućiti racionalnije korištenje energije odnosno postizanje većih ušteda energije.

4.1.3. Potpore za zapošljavanje

U 2011. potpore za zapošljavanje dodijeljene su u iznosu od 88,8 milijuna kuna što predstavlja smanjenje za 4,6 posto odnosno 4,3 milijuna kuna u odnosu na 2010., te povećanje za 108,5 posto odnosno 46,2 milijuna kuna u odnosu na 2009. Potpore su u 2011. dodjeljivane isključivo u obliku subvencija.

Tablica 14. Potpore za zapošljavanje za razdoblje 2009. – 2011.

Zapošljavanje	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	40,5	5,5	93,1	12,8	88,8	11,9
A2 porezne olakšice	2,1	0,3	-	-	-	-
UKUPNO	42,6	5,8	93,1	12,8	88,8	11,9
udio (%) u horizontalnim ciljevima	6,32		14,89		12,41	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,86		1,76		1,82	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,49		1,00		0,99	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,03		0,03	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Davatelji potpora za zapošljavanje u 2011. su Hrvatski zavod za zapošljavanje, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je dodijelio 65,6 milijuna kuna subvencija kroz Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. Najveći korisnici ovih potpora su: Končar - Distributivni i specijalni transformatori d.d., Balinice d.o.o. za trgovinu i prijevoz, Farma Tomašanci d.o.o., Ring - proizvodnja odjeće te Kerschoffset Zagreb d.o.o. za grafičku djelatnost.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom je dodijelio subvencije za zapošljavanje u iznosu od 23,2 milijuna kuna temeljem Odluke o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom i to poduzetnicima kao što su URIHO, DES Split, Geneza d.o.o., Suvenir Arbor Vitae d.o.o., Lada d.o.o., Tekop nova i ostali.

Također, u 2011. su za zapošljavanje dodjeljivane i potpore male vrijednosti. Te potpore je dodjeljivao i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

kao poticaj i olakšicu poduzetnicima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom. Radi se o ukupnom iznosu od 11,1 milijun kuna, koje su dodijeljene poduzetnicima: Belišće d.d., Bilokalnik IPA d.d., Centaroprema d.o.o., Hrast-Export-Puklavec d.o.o., Meiso d.d., Relax - zadruga OSI i Zaštita Jurenec d.o.o., itd. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje 2008. – 2011. dodjeljivalo je potpore uglavnom braniteljskim udrugama. Ukupna sredstva iznosila su 8,2 milijuna kuna, a raspodijeljena su kroz Mjeru poticanja osnivanja zadruga hrvatskih branitelja, Mjeru potpore projektima zadruga hrvatskih branitelja, Mjeru potpore za proširenje postojeće djelatnosti te Mjeru samozapošljavanja.

Kada bi se navedene potpore male vrijednosti, pribrojile ukupno dodijeljenim potporama navedenim u Tablici 14. u iznosu od 88,8 milijuna kuna, tada bi ukupan iznos svih potpora dodijeljenih za zapošljavanje u 2011. iznosio 108,2 milijuna kuna.

Sukladno Odluci o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj: 37/09) potpore za zapošljavanje mogu se dodijeliti kao: potpore za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju, za zapošljavanje radnika s invaliditetom u obliku subvencija za plaće, te za naknadu dodatnih troškova za zapošljavanje radnika s invaliditetom.

Intenzitet potpore za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju u obliku subvencija za plaće može iznositi do najviše 50 posto opravdanih troškova, pri čemu se opravdanim troškovima smatraju troškovi plaća u razdoblju od najviše 12 mjeseci nakon zapošljavanja, a ako je dotični radnik u izrazito nepovoljnom položaju, opravdanim troškovima smatraju se troškovi plaća u razdoblju od najviše 24 mjeseca nakon zapošljavanja.

Intenzitet potpore za zapošljavanje radnika s invaliditetom u obliku subvencija za plaće ne smije prelaziti 75 posto opravdanih troškova plaća u razdoblju tijekom kojeg je radnik s invaliditetom zaposlen.

U slučaju dodjele potpore za naknadu dodatnih troškova zapošljavanja radnika s invaliditetom intenzitet može iznositi do 100 posto opravdanih troškova. Opravdani troškovi su troškovi prilagodbe poslovnih prostora, troškovi zapošljavanja osoblja za vrijeme utrošeno za pomoć radnicima s invaliditetom, troškovi prilagodbe ili nabave opreme, odnosno računalnih programa koje koriste radnici s invaliditetom, a ako korisnik pruža zaštićeno zaposlenje, opravdani su i troškovi izgradnje ili širenja predmetnog poduzetnika i ugradnje opreme, kao i svi troškovi administracije i prijevoza koji su izravna posljedica zapošljavanja radnika s invaliditetom.

Potpore za zapošljavanje, koje iznosom prelaze određene pragove, mogu se dodijeliti sukladno **Odluci o dopunama Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama za zapošljavanje** („Narodne novine“, broj: 31/12) koja je u cijelosti sukladna Priopćenju Komisije – Kriterijima za analizu sukladnosti državnih potpora za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju i radnika s invaliditetom, koje podliježu obvezi pojedinačne prijave (SL C 188, 11. 8. 2009., str. 6.–10.).

4.1.4. Potpore malim i srednjim poduzetnicima

Potpore malim i srednjim poduzetnicima u 2011. iznose 324,5 milijuna kuna, što je više za 89,9 posto ili 153,6 milijuna kuna u odnosu na 2010., odnosno za 42,1 posto ili 96,2 milijuna kuna u odnosu na 2009.

Tablica 15. Potpore malim i srednjim poduzetnicima u razdoblju 2009. – 2011.

Mali i srednji poduzetnici	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	208,8	28,4	158,8	21,8	296,7	39,9
C1 povoljniji zajmovi	19,5	2,7	12,1	1,7	27,8	3,7
UKUPNO	228,3	31,1	170,9	23,5	324,5	43,6
udio (%) u horizontalnim ciljevima	33,86		27,33		45,34	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	4,60		3,22		6,66	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	2,64		1,84		3,61	
udio (%) u BDP-u	0,07		0,05		0,10	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema oblicima, potpore za male i srednje poduzetnike su u 2011. dodijeljene kao subvencije u iznosu od 296,7 milijuna kuna ili 91,4 posto, dok je 27,8 milijuna kuna ili 8,6 posto dodijeljeno u obliku povoljnih kredita.

Najveći davatelji navedenih potpora su Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Hrvatska agencija za malo gospodarstvo.

Naime, u 2011. Hrvatska banka za obnovu i razvitak je temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina dodijelila 258,2 milijuna kuna potpora, dijelom kao subvencije (230,4 milijuna kuna), a dijelom kroz povoljne kredite (27,8 milijuna kuna). Navedeni Pravilnik sadrži temelj za dodjelu potpora kroz niz programa, a neki od njih su: Program kreditiranja gospodarstva, Program kreditiranja projekata kandidata za IPARD Mjeru 1.1. i Mjeru 1.2., Program kreditiranja projekata kandidata za IPARD Mjeru 101. i Mjeru 103., Program kreditiranja projekata kandidata za IPARD Mjeru 302., Program kreditiranja poduzetnika početnika, Program kreditiranja razvitka otoka, Program kreditiranja razvitka malog i srednjeg poduzetništva, Program kreditiranja ženskog poduzetništva i ostali. Potpore temeljem navedenog Pravilnika koristili su poduzetnici MGL International d.o.o., B.P. Pluto d.o.o., Obrt Hotel Split, DIV d.o.o., Terme Tuhelj d.o.o., Opatija 21 d.o.o., Calcit Lika d.o.o., Sika d.o.o. i ostali.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva je u 2011. dodjeljivalo subvencije malim i srednjim poduzetnicima temeljem Operativnog programa razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011. – 2014. u iznosu od 66,3 milijuna kuna poduzetnicima kao što su: Belišće d.d., DI Čazma d.o.o., DI Klana d.d., DIR Rubinić, Drvoproizvod d.d., Drvenjača d.d., Drvodjelac d.o.o., Kula promet d.o.o., Lokve d.o.o., MMM Vukelić d.o.o., More d.o.o., Pan parket d.o.o., Pana d.o.o., Pergament d.o.o., Spin valis d.d., Strizivojna Hrast d.o.o., Tvin drvna industrija d.o.o., Viševica Komp d.o.o., itd.

Također, i u 2011. dodjeljivane su potpore male vrijednosti malim i srednjim poduzetnicima u ukupnom iznosu od 143 milijuna kuna. Navedene potpore su dodjeljivali Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatska banka za obnovu i razvitak.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo dodijelila je 87,1 milijun kuna potpora sukladno programima: Jačanje konkurentnosti malog gospodarstva, Poduzetništvo mladih, početnika i osoba s invaliditetom, Poduzetništvo žena, Zadržno poduzetništvo, Poduzetništvo u kulturi i ostalim programima. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva te Hrvatska banka za obnovu i razvitak, temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina, dodijelili su 55,9 milijuna kuna potpora male vrijednosti i to u obliku subvencija te povoljnih zajmova.

U skladu s odredbama Odluke o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj: 37/09) potpore za poticanje malog i srednjeg poduzetništva mogu se dodijeliti za ulaganje i zapošljavanje do iznosa od 7,5 milijuna eura bruto ekvivalenta potpore po korisniku u kunsjoj protuvrijednosti, te za savjetodavne usluge i za sudjelovanje na sajmovima do iznosa od 2 milijuna eura bruto ekvivalenta potpore po poduzetniku i po projektu.

Potpore za male i srednje poduzetnike koje se odnose na ulaganje i zapošljavanje usklađene su s pravilima ukoliko intenzitet potpore ne prelazi 10 posto opravdanih troškova u slučaju srednjih, odnosno 20 posto u slučaju malih poduzetnika. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu i procijenjeni troškovi plaća za radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja u razdoblju od dvije godine.

Potpore sukladno programima u korist novih malih ženskih poduzetnika mogu se dodijeliti ukoliko iznos potpore ne prelazi 1 milijun eura po poduzetniku. Intenzitet potpore ne smije prelaziti 15 posto opravdanih troškova u prvih pet godina od osnivanja poduzetnika, a opravdani troškovi su pravni, savjetodavni, konzultantski i administrativni, koji su izravno vezani uz osnivanje malog poduzetnika, te troškovi kamata na vanjsko financiranje, naknada za iznajmljivanje postrojenja i opreme, energije, vode, grijanja i poreza, amortizacije i dječje roditeljske skrbi.

Potpore za savjetodavne usluge u korist malih i srednjih poduzetnika ne smiju prelaziti 50 posto opravdanih troškova savjetodavnih usluga koje pružaju vanjski konzultanti, dok potpore malim i srednjim poduzetnicima za sudjelovanje na sajmovima ne smiju prelaziti 50 posto opravdanih troškova nastalih iznajmljivanjem, postavljanjem i vođenjem štanda za prvo sudjelovanje na sajmu ili izložbi.

Sukladno istoj Odluci, potpore se malim i srednjim poduzetnicima prema programima mogu dodijeliti i u obliku rizičnog kapitala pri čemu mjera rizičnog kapitala mora imati oblik udjela u investicijskom fondu privatnog kapitala, koji je usmjeren na ostvarivanje dobiti i upravljan na komercijalnoj osnovi, a tranše ulaganja koje će se izvršiti ne smiju prelaziti 1,5 milijuna eura po poduzetniku tijekom razdoblja od dvanaest mjeseci.

Potpore za rizični kapital za male i srednje poduzetnike, koje iznosom prelaze gore navedeni prag, mogu se dodijeliti sukladno Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama za poticanje ulaganja rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike („Narodne novine“, broj: 91/08 i 117/12).

4.1.5. Potpore za usavršavanje

U 2011. dodijeljene su potpore za usavršavanje u iznosu od 48,1 milijun kuna te su više za 2,6 posto ili 1,2 milijuna kuna u odnosu na 2010., a u odnosu na 2009. manje su za 10,8 posto odnosno 5,8 milijuna kuna.

Tablica 16. Potpore za usavršavanje za razdoblje 2009. – 2011.

Usavršavanje	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	3,5	0,5	-	-	1,8	0,2
A2 porezne olakšice	50,4	6,9	46,9	6,4	46,3	6,2
UKUPNO	53,9	7,3	46,9	6,4	48,1	6,5
udio (%) u horizontalnim ciljevima	7,99		7,50		6,72	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,09		0,88		0,99	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,62		0,50		0,53	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema instrumentima dodjele, potpore za usavršavanje su dodjeljivane u obliku poreznih olakšica sukladno Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu²¹, i to u iznosu od 46,3 milijuna kuna, te kao subvencije u iznosu od 1,8 milijuna kuna koje je dodjeljivao Hrvatski zavod za zapošljavanje sukladno Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. Najveći korisnici potpora temeljem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. su: Građevinarstvo i proizvodnja KRK d.d., Phoenix d.o.o., Calligaris d.o.o., Kaštelanka d.o.o., Ravna d.o.o., Mičeli-Tomić d.o.o., Pana d.o.o., PIB Extra d.o.o., Finvest Corp d.d., Goranski sportski centar Runolist d.o.o. i ostali.

Potpore za usavršavanje dodjeljuju se u skladu s Odlukom o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj: 37/09) ukoliko bruto ekvivalent potpore ne prelazi iznos od 2 milijuna eura po poduzetniku po projektu usavršavanja.

Intenzitet potpore za usavršavanje iznosi maksimalno 25 posto opravdanih troškova za posebno usavršavanje i 60 posto za opće usavršavanje, uz mogućnost uvećanja za 10 postotnih bodova, ako se usavršavanje provodi za radnike s invaliditetom ili radnike u nepovoljnom položaju, za 10 postotnih bodova, ako se dodjeljuje srednjem poduzetniku te za 20 postotnih bodova, ako se dodjeljuje malom poduzetniku. Uz određene uvjete u sektoru pomorskog prometa potpora može doseći intenzitet do 100 posto opravdanih troškova.

Opravdani troškovi projekta potpora za usavršavanje su troškovi predavača, putni troškovi predavača i polaznika, uključujući smještaj, tekući troškovi materijala i potrošne robe izravno vezani uz projekt, amortizacija alata i opreme, troškovi usmjeravanja i savjetovanja u vezi s projektom te troškovi polaznika i opći indirektni troškovi (administrativni, najam i režijski) do određenog ukupnog iznosa.

One potpore za usavršavanje, koje prelaze spomenuti prag za prijavu od 2 milijuna eura po poduzetniku i po projektu, mogu se dodijeliti sukladno odredbama Priopćenja Komisije – Kriterija

²¹ Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu objavljen je u „Narodnim novinama“, broj: 109/07, 134/07 i 152/08.

za analizu sukladnosti državnih potpora za usavršavanje koje podliježu obvezi pojedinačne prijave (SL C 188, 11.8.2009, str. 1. – 5.), koji je sadržan u Odluci o dopunama Odluke o objavljivanju pravila o potporama za usavršavanje („Narodne novine“, broj: 68/11).

4.1.6. Potpore za kulturu

Potpore za kulturu su u 2011. iznosile 79,1 milijun kuna, što je u odnosu na 2010. više za 53,9 posto odnosno 27,7 milijuna kuna, a u odnosu na 2009. za 117,3 posto odnosno 42,7 milijuna kuna.

Potpore za kulturu su tijekom svih promatranih razdoblja isključivo dodjeljivane u obliku subvencija.

Tablica 17. Potpore za kulturu u razdoblju 2009. – 2011.

Kultura	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	36,4	5,0	51,4	7,1	79,1	10,6
UKUPNO	36,4	5,0	51,4	7,1	79,1	10,6
udio (%) u horizontalnim ciljevima	5,40		8,22		11,05	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,73		0,97		1,62	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,42		0,55		0,88	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,02		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2011., potpore za kulturu te za zaštitu kulturne baštine su dodjeljivali Ministarstvo kulture, Hrvatski audiovizualni centar te Agencija za elektroničke medije.

Agencija za elektroničke medije je dodijelila 11,4 milijuna kuna potpora temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija za audiovizualnu industriju. Najveći korisnici ovih sredstava su: KA-Vision d.o.o., Mijor d.o.o., OAR d.o.o., Otvorena televizija d.o.o., Slavonsko-brodska televizija d.o.o., Televizija Primorja i Gorskog kotara d.o.o., Televizija Slavonije i Baranje d.o.o., Televizija Šibenik d.o.o., TV Nova d.o.o., VOX d.o.o., Varaždinska televizija d.o.o., VTV d.o.o. i ostali.

Hrvatski audiovizualni centar je u 2011. dodijelio 52,6 milijuna kuna sukladno Pravilniku o poticanju ulaganja u proizvodnju audiovizualnih djela, a na temelju Zakona o audiovizualnim djelatnostima te Pravilnika o postupku, kriterijima i rokovima za provedbu Nacionalnog programa promicanja audiovizualnog stvaralaštva. Subvencionirani su: Corvus film, Kinorama, Hrvatski filmski savez, Studio dim d.o.o., Hrvatski državni arhiv, Telefilm, Arkadena Zagreb d.o.o., Propeler film d.o.o., Inter film d.o.o., Četiri film, Zona sova, Factum, Ozana film, Mp filmska produkcija te ostali.

U 2011. Ministarstvo kulture sukladno Programu financiranja nakladništva od 2011. do 2013. dodijelilo je potpore u iznosu od 15,1 milijun kuna za izdavanje knjiga, časopisa,

za književne manifestacije i slično. Potpore su dobili: Centar za knjigu, Druga strana d.o.o., Društvo hrvatskih književnika, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Fraktura d.o.o., HKZ Hrvatsko slovo d.o.o., Hrvatska gospodarska komora, Zajednica nakladnika i knjižara - Grupacija nakladnika hrvatske knjige, zatim Hrvatsko društvo pisaca, Hrvatsko filološko društvo, Uredništvo Jezika, Književni krug Split, Matica hrvatska Zagreb, V.B.Z. d.o.o., Verbum nakladništvo i knjižarstvo d.o.o. i ostali.

Također, potrebno je napomenuti kako su dodijeljene i potpore male vrijednosti putem subvencija za kulturu te zaštitu kulturne baštine, a dodjeljivale su ih Ministarstvo kulture sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“ (Poduzetnički impuls) u iznosu od 2 milijuna kuna te Agencija za elektroničke medije temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija u iznosu od 15,7 milijuna kuna.

Sukladno odredbama članka 4. stavka 3. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj: 140/05 i 49/11) sukladnima ovome zakonu mogu se ocijeniti državne potpore namijenjene promicanju kulture i zaštiti baštine.

U sukladnosti s Odlukom o objavljivanju pravila o državnoj potpori kinematografskoj i ostaloj audiovizualnoj djelatnosti („Narodne novine“, broj: 46/08 i 144/11) potpore kinematografskoj i ostaloj audiovizualnoj djelatnosti moraju biti namijenjene kulturnom proizvodu, a Republika Hrvatska mora osigurati da se sadržaj poticane kinematografske i TV proizvodnje odnosi na kulturu sukladno utvrđenim kriterijima.

Proizvođaču kinematografskog, odnosno audiovizualnog proizvoda mora se omogućiti potrošnja najmanje 20 posto filmskog proračuna izvan Republike Hrvatske, a da se zbog toga ne smanji iznos potpore osigurane iz programa.

Intenzitet potpore se u načelu mora ograničiti na 50 posto proračuna kinematografske i TV proizvodnje, a ovo se ograničenje ne odnosi na složene filmove i filmove s niskim proračunom gdje taj intenzitet može biti viši.

4.1.7. Podupiranje pristupa financiranju u krizi

I u 2011. dodjeljivane su potpore za podupiranje pristupa financiranju u krizi, ali u znatno manjem iznosu nego prethodnih godina. Naime, za ove je svrhe dodijeljeno 6,8 milijuna kuna, što je manje za 91,3 posto ili 71,3 milijuna kuna u odnosu na 2010. i za 92,7 posto ili 86,8 milijuna kuna u odnosu na 2009.

Potpore za podupiranje pristupa financiranju u krizi dodjeljivale su se u 2011. isključivo kao subvencije.

Tablica 18. Potpore kojima se podupire pristup financiranju u krizi za razdoblje 2009. – 2011.

Podupiranje pristupa financiranja u krizi	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	92,1	12,5	64,1	8,8	6,8	0,9
C1 povoljniji krediti	1,5	0,2	14,0	1,9	-	-
UKUPNO	93,6	12,8	78,1	10,7	6,8	0,9
udio (%) u horizontalnim ciljevima	13,88		12,49		0,95	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,89		1,47		0,14	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,08		0,84		0,08	
udio (%) u BDP-u	0,03		0,02		0,00	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2011. davatelj potpora za podupiranje pristupa financiranju u krizi u cilju smanjivanja negativnih učinaka financijske i gospodarske krize je Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti koji je subvencionirao poduzetnike u iznosu od 6,8 milijuna kuna sukladno mjerama iz Odluke o mjerama Privremenog okvira te temeljem Programa smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš – Prva mjera: smanjenje emisije štetnih plinova cestovnih vozila (kategorija N2, N3 i M3), a najveći korisnici tih potpora u području cestovnog prometa su: Intereuropa d.o.o. Zagreb, Filija d.o.o. Zagreb, Autoprijevoz i reciklaža Velika Gorica, Špedtrans World d.o.o. Rijeka, Belje d.d. Darda, Setovia Voće d.o.o. Zagreb, Iterafic d.o.o. Rijeka, Lagermax Autotransport d.o.o. Luka, Blažinić Transport - Trgovina Zabok, Tomotrans Pregrada, J.P.S. Sučić, Podstrana, Autopromet Logistika d.o.o., Rijeka, Kos Transporti d.o.o., Varaždin, Paulić - Transport, Kloštar Ivanić, Tkalec - Trans d.o.o., Macinec, Auto servis - Auto prijevoz, Mursko Središće, Marino trans Otok, Renato PP d.o.o. Zagreb, Stanić d.o.o. Sveta Nedjelja, Gržinčić d.o.o. Klana i ostali.

Potpore za ublažavanje posljedica gospodarske krize dodjeljivane su sukladno Odluci o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj: 56/09).²²

Državne potpore za podupiranje pristupa financiranju u financijskoj i gospodarskoj krizi smatraju se usklađenima s pravilima ukoliko su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- *potpora ne prelazi iznos od 500.000 eura u kunskoj protuvrijednosti bespovratnih gotovinskih sredstava po poduzetniku (svi iznosi koji se koriste izraženi su u bruto iznosu, prije odbitka poreza i drugih naknada, a kada se potpora dodjeljuje u obliku različitom od bespovratnih sredstava, iznos potpore jednak je ekvivalentu potpore u obliku subvencije),*
- *potpora se mora dodijeliti u obliku programa,*
- *potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na dan 1. srpnja 2008., a može se dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na taj datum, ali su kasnije zapali u teškoće zbog posljedica krize,*

²² U 2011. je u Službenom listu Europske unije objavljeno Priopćenje Komisije – Privremeni okvir Unije za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi (SL C 6, 11.1.2011., str. 5. – 15.) koji je omogućio dodjelu ove vrste potpora do 31. prosinca 2011.

- potpora se mora dodijeliti najkasnije do 31. prosinca 2010. (odnosno do 31. prosinca 2011. sukladno Privremenom okviru iz 2011.),
 - prije dodjele potpore davatelj je od poduzetnika dužan pribaviti izjavu u pisanom ili elektronskom obliku o de minimis potpori ili drugoj takvoj potpori primljenoj tijekom tekuće fiskalne godine i osigurati da nova potpora neće povećati ukupni iznos potpora, koji je poduzetnik primio u razdoblju između 1. siječnja 2008. i 31. prosinca 2010. (odnosno do 31. prosinca 2011.) na razinu iznad **gornje granice od 500.000 eura** u kunskoj protuvrijednosti,
 - ova vrsta potpora se ne može dodijeliti za izvoz, odnosno dati prednost domaćim proizvodima nad stranim,
 - ovaj program potpora ne primjenjuje se na poduzetnike koji djeluju u sektoru ribarstva,
 - mjera potpore ne primjenjuje se ni na poduzetnike koji se bave primarnom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda.
- Osim spomenutih pravila ova Odluka sadrži i posebne odredbe koje se odnose na **potpore u obliku jamstava, potpore u obliku subvencionirane kamatne stope, potpore za proizvodnju zelenih proizvoda i mjere rizičnog kapitala.**

4.1.8. Potpore za razvoj širokopojasnih mreža

Agencija je u 2011. odobrila potporu u obliku subvencije sadržanu u Programu Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) za razvoj interneta i širokopojasnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima.

Taj Program ima za cilj poticati brzi razvoj širokopojasnih mreža u ruralnim područjima (gradovi, općine, naselja), koja su obuhvaćena Zakonom o područjima od posebne državne skrbi, Zakonom o otocima i Zakonom o brdsko-planinskim područjima, ali isključivo pod uvjetom da je riječ o područjima na kojima nije prisutan niti jedan operator širokopojasne mreže (odnosno tzv. „bijelo” područje). Korisnici konkretnog Programa su operatori pokretnih i nepokretnih komunikacija na veleprodajnoj razini.

Tablica 19. Potpore razvoju širokopojasnih mreža za razdoblje 2009. – 2011.

Razvoj širokopojasnih mreža	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	15,8	2,2	1,4	0,2	16,0	2,2
UKUPNO	15,8	2,2	1,4	0,2	16,0	2,2
udio (%) u horizontalnim ciljevima	2,34		0,22		2,24	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,32		0,03		0,33	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,18		0,02		0,18	
udio (%) u BDP-u	0,00		0,00		0,00	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Temeljem spomenutog Programa, odnosno temeljem prethodno donesene Odluke o mjerilima i kriterijima za dodjelu poticajnih sredstava za razvoj širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu u 2011. je dodijeljeno 16 milijuna kuna subvencija, u 2010. 1,4 milijuna kuna subvencija, a u 2009. 15,8 milijuna kuna

subvencija. U promatranom razdoblju korisnici ovih potpora bili su poduzetnici Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet, Odašiljači i veze d.o.o., HT - Hrvatske telekomunikacije d.d., OT - Optima Telekom d.d., VIPnet usluge d.o.o., Wimax Telecom d.o.o. i Iskon internet d.d.

Pravila koja uređuju dodjelu potpora za razvoj širokopojasnih mreža sadržana su u Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama koja se odnose na brzi razvoj širokopojasnih mreža („Narodne novine“, broj: 64/11).

Ova pravila sadrže odredbe o tome kako se državna sredstva mogu usmjeriti u razvoj osnovnih širokopojasnih mreža i u pristupne mreže sljedeće generacije (next-generation access, „NGA“) u područjima u kojima privatni operatori ne bi ulagali bez dodjele državnih potpora. Pravila razlikuju konkurentna područja („crna“ područja), gdje ne postoji potreba za dodjelom državne potpore, i neprofitabilna ili zapostavljena područja („bijela“ i „siva“ područja), u kojima dodjela potpora može biti opravdana, ukoliko su ispunjeni određeni uvjeti. Ova razlika između vrsta područja za dodjelu potpore uzima u obzir razvijenost NGA mreža (pristupnih mreža sljedeće generacije), koje su još u ranoj fazi razvoja, i to ne samo postojeću NGA infrastrukturu već i određene planove ulaganja telekom operatora u razvoj takvih mreža u bliskoj budućnosti. Pravila obuhvaćaju više odgovarajućih zaštitnih mjera, koje je potrebno osigurati, kako bi se potaknulo tržišno natjecanje i izbjeglo istiskivanje privatnih ulaganja. Te zaštitne mjere obuhvaćaju izradu detaljnih karata područja obuhvaćenih mjerom potpore, primjenu otvorenih natjecaja za sve investitore za realizaciju projekta, izbor ekonomski najprihvatljivije ponude na natječaju, korištenje postojeće infrastrukture, kako bi se izbjegla nepotrebna rastrošnost, mehanizam povrata sredstava u cilju izbjegavanja prekomjerne naknade i slično.

Iako bi ulaganja u brze i vrlo brze širokopojasne mreže trebali u prvom redu provoditi privatni operatori, državne potpore mogu igrati ključnu ulogu, kako bi se proširila pokrivenost širokopojasnim mrežama i u područjima u kojima tržišni operatori nemaju namjeru ulagati. Glavni cilj pravila o razvoju širokopojasnih mreža je poticanje raširenog i brzog uspostavljanja širokopojasnih mreža uz istovremeno očuvanje dinamike tržišta i tržišnog natjecanja u sektoru koji je potpuno liberaliziran. Jednako tako ova pravila osiguravaju da, prilikom dodjele potpore privatnim operatorima, ta potpora mora poticati tržišno natjecanje na način da se od korisnika zahtijeva dokazivanje da postoji otvoreni pristup mrežama, koje su financirane javnim sredstvima, operatorima trećih strana.

Pri procjeni smatra li se mjera potpore usklađenom s pravilima, procjenjuje se ravnoteža između pozitivnog učinka mjere potpore u postizanju cilja od zajedničkog interesa i eventualnih negativnih posljedica, kao što je narušavanje trgovine i tržišnog natjecanja (test ravnoteže). Pri ispitivanju uravnoteženosti, odnosno potrebe za državnim potporom, postavljaju se sljedeća pitanja: ispravlja li se potporom tržišni neuspjeh, je li potpora primjeren instrument politike ili postoje drugi bolji instrumenti, mijenja li mjera ponašanje poduzetnika, bi li se ista promjena ponašanja mogla postići s manjim iznosom potpore, te jesu li narušavanje tržišnog natjecanja i učinci na trgovinu ograničeni, tako da je ukupna ravnoteža pozitivna.

4.2. Regionalne potpore

Regionalne potpore u 2011. iznosile su 403,6 milijuna kuna, te su više za 30,6 posto odnosno za 94,5 milijuna kuna u odnosu na 2010. i za 32,9 posto odnosno 100 milijuna kuna u odnosu na 2009. S obzirom na značajan rast regionalnih potpora porastao je njihov udjel i u ukupno dodijeljenim potporama, koji je u strukturi potpora sektoru industrije i usluga dosegao 8,3 posto. No, na razini članica EU, udio regionalnih potpora u ukupno dodijeljenim potporama na razini je od preko 20 posto, što ukazuje na daljnje mogućnosti povećanja ovih potpora, osobito kroz korištenje sredstava strukturnih fondova EU nakon stjecanja članstva odnosno od 1. srpnja 2013.

Tablica 20. Regionalne potpore za razdoblje 2009. – 2011.

Regionalne potpore	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Regionalne potpore	303,6	41,4	309,1	42,4	403,6	54,3
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	6,11		5,83		8,28	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	3,52		3,32		4,48	
udio (%) u BDP	0,09		0,09		0,12	

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

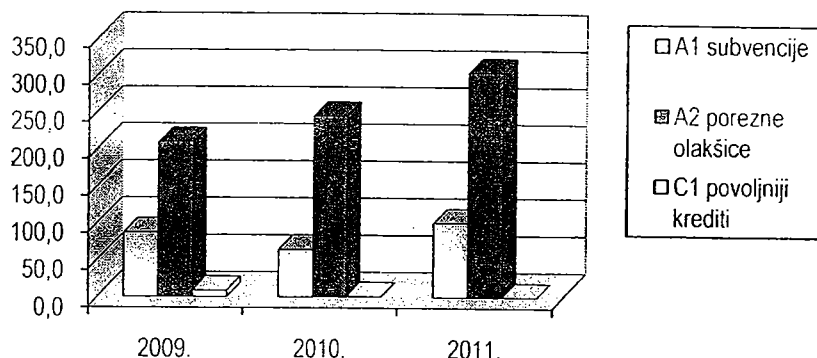
Prema instrumentima dodjele, regionalne potpore dodjeljivane su u obliku subvencija u iznosu od 100 milijuna kuna, a najviše u obliku poreznih olakšica kroz koje je dodijeljeno 303,6 milijuna kuna odnosno 75,2 posto ukupno danih regionalnih potpora.

Tablica 21. Regionalne potpore po instrumentima dodjele 2009. – 2011. (u milijunima kuna)

Instrument	2009.	2010.	2011.
A1 subvencije	86,3	64,0	100,0
A2 porezne olakšice	208,8	244,3	303,6
C1 povoljniji krediti	8,5	0,8	-
UKUPNO	303,6	309,1	403,6

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 15. Regionalne potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje 2009. - 2011. (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Dodjela regionalnih potpora uređena je posebnim zakonima, primjerice Zakonom o poticanju ulaganja, ali i ostalim programima potpora, no rijetko se mogu dodjeljivati kao pojedinačne potpore.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u 2011. dodjeljivalo je regionalne potpore temeljem nekoliko programa, a njihov ukupan iznos bio je 403,6 milijuna kuna.

Pritom, temeljem Zakona o poticanju ulaganja, dodijeljeno je 305 milijuna kuna potpora putem poreznih olakšica za nova ulaganja i poticanje zapošljavanja, a korisnici su: Tubla tekstil d.o.o., TRIKO d.o.o., BAMBI d.o.o., DIV d.o.o., MAGMA d.o.o., Decospan Mato Furnir d.o.o. te Teding d.o.o.

Isto ministarstvo je temeljem programa „Razvoj i jačanje konkurentnosti brodogradnje“, odnosno Operativnog programa poticanja konkurentnosti i inovativnosti u maloj brodogradnji za 2011., dodijelilo 17,9 milijuna kuna potpora.

Temeljem Operativnog programa potpora sektorima prerađivačke industrije za 2011. (Program proizvodnje elektroničkih i električnih proizvoda i strojeva, Program proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda, farmaceutskih proizvoda, gume i plastike i ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, Program proizvodnje metala i metalnih proizvoda te Program proizvodnje tekstila, odjeće, kože i srodnih proizvoda), ovo ministarstvo je dodijelilo 80,7 milijuna kuna potpora kroz subvencije. Poduzetnici koji su korisnici navedenih subvencija su: DIV d.o.o., Jedinstvo d.d., Lim Samobor d.o.o., MGK-pack d.d., Plamen d.o.o., Fost Novi d.o.o., Hidroizolacija katran d.o.o., Muraplast d.o.o., Arena modna kuća d.o.o., Bali d.o.o., Psunj d.d., Eloda d.o.o., Energy plus d.o.o., Klimaoprema d.d., P.P.C. Buzet d.o.o., Tvornica turbina d.o.o. te VJ - Eko d.o.o.

Također, u 2011. dodjeljivane su i potpore male vrijednosti, a davatelji tih potpora su Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva te Ministarstvo financija u ukupnom iznosu od 156,5 milijuna kuna. Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara dodijelio je temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u Gradu Vukovaru 10,3 milijuna kuna subvencija kao poticajnu mjeru brže obnove i razvoja Grada Vukovara, dok je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva kroz Operativni program potpora sektorima prerađivačke industrije za 2011. dodijelilo iznos od 19,3 milijuna kuna. Temeljem Zakona o porezu na dohodak dodijeljeno je 4,9 milijuna kuna potpora male vrijednosti u obliku poreznih olakšica, temeljem Zakona o brdsko-planinskim područjima dodijeljeno je 6,4 milijuna kuna, temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara dodijeljeno je 31,2 milijuna kuna, a temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi 103,5 milijuna kuna, sve u obliku poreznih olakšica, dok je temeljem Zakona o slobodnim zonama dodijeljen iznos od 53,6 milijuna kuna također kroz porezne olakšice.

Regionalne potpore dodjeljuju se sukladno Odluci o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 52/08). Ovom Odlukom utvrđena su područja na kojima se mogu dodjeljivati državne potpore koje potiču gospodarski razvoj područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenosti te njihov maksimalni intenzitet.

Regionalne potpore mogu se dodijeliti za ulaganje i zapošljavanje i za novoosnovane male poduzetnike sukladno odredbama Odluke o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj: 37/09). Takve potpore smatraju se usklađenima s pravilima o potporama i izuzete su od obveze prijave Agenciji ukoliko ispunjavaju uvjete utvrđene u ovoj Odluci.

Pravila sadržana u Odluci o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/08)²³ ne primjenjuju se na određene sektore u kojima vrijede posebna pravila, kao što su industrija ugljena, čelika, sintetičkih vlakana, brodogradnje te ribarstvo i promet.

Regionalne potpore dodjeljuju se za **početno ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu**, odnosno za osnivanje nove i proširenje postojeće djelatnosti, proširenje proizvodnje u smislu novih proizvoda i temeljnu promjenu proizvodnog postupka. Materijalna ulaganja obuhvaćaju zemljište, zgrade i opremu, dok se nematerijalna ulaganja odnose na troškove stjecanja prava na patente, licence, tehnološko ili stručno znanje. Regionalne potpore izračunavaju se u odnosu na materijalne i nematerijalne troškove početnog ulaganja ili u odnosu na **troškove plaće** na radnim mjestima koja su otvorena kao izravna posljedica ulaganja. Važno je da se regionalnom potporom proizvode stvarni poticaji ulaganju do kojeg inače u područjima koja primaju potporu ne bi došlo. **Vlastiti financijski doprinos** korisnika potpore mora iznositi najmanje 25 posto opravdanih troškova iz vlastitih sredstava ili drugih izvora financiranja, koja ne sadrže potporu. Kako bi se osiguralo da ulaganje na održivoj osnovi doprinese regionalnom razvitku, regionalne potpore namijenjene ulaganju moraju se dodjeljivati pod određenim uvjetima u cilju očuvanja predmetnog ulaganja u određenoj regiji tijekom razdoblja od najmanje **pet godina** od završetka ulaganja.

Regionalne potpore za pokriće troškova tekućeg poslovanja poduzetnika (operativne potpore) se mogu dodijeliti samo u iznimnim slučajevima pod uvjetom da doprinese regionalnom razvitku i da su proporcionalne regionalnim slabostima koje namjeravaju ublažiti.

Velike projekte početnih ulaganja, čiji iznos opravdanih troškova premašuje 50 milijuna eura, potrebno je pojedinačno prijaviti Agenciji.

²³ U „Narodnim novinama“, broj: 117/12 objavljena je Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o objavljivanju pravila o regionalnim potporama.

4.3. Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave u pravilu ne dodjeljuju veće iznose potpora jer lokalna samouprava raspolaže s daleko manjim sredstvima za podupiranje aktivnosti usmjerenih na razvitak gospodarstva u odnosu na tijela središnje vlasti. Međutim, s obzirom da tako dodijeljena sredstva ipak mogu poboljšati poslovanje gospodarstva odnosno potaknuti razvoj poduzetništva, Agencija prikuplja i obrađuje podatke o potporama koje se dodjeljuju iz proračuna na lokalnoj i regionalnoj razini.

Potrebno je naglasiti kako se najveći dio sredstava iz tih proračuna koristi za ulaganja u komunalnu i cestovnu infrastrukturu što nije potpora u smislu Zakona o državnim potporama, potom za namjene koje također nemaju karakter potpore iz ovog Zakona, kao što su donacije raznim udrugama, sportskim i kulturno-umjetničkim društvima, vatrogasnim udrugama, Crvenom križu, zdravstvenim i vjerskim ustanovama i slično.

Potpore koje su u 2011. dodijeljene od strane jedinica područne i lokalne (regionalne) samouprave²⁴ iznose 153,3 milijuna kuna, što je smanjenje za 33,1 posto odnosno 75,8 milijuna kuna u odnosu na 2010., odnosno za 6,1 posto odnosno 9,9 milijuna kuna u odnosu na 2009.

Potpore na lokalnoj razini prema instrumentima dodjele, dodjeljivane su u najvećem djelu od 88,2 posto (135,2 milijuna kuna) kao subvencije, zatim 8,7 posto (13,3 milijuna kuna) kao jamstva, 1,8 posto (2,7 milijuna kuna) kao neposredne subvencije kamata te 1,4 posto (2,1 milijun kuna) kao otpis duga.

²⁴ Podatke o dodijeljenim potporama u 2011., dostavile su sve županije (njih 20 i Grad Zagreb), zatim 118 gradova (od ukupno 126) te 370 općina (od ukupno 429). Podatke o potporama nisu dostavili sljedeći gradovi: Dubrovnik, Ludbreg, Metković, Opuzen, Ploče, Senj, Šibenik i Umag. Također, podatke o dodijeljenim potporama nije dostavilo 59 općina, a to su: Blato, Bošnjaci, Breznica, Brtonigla, Cerovlje, Donja Motičina, Donji Lapac, Dubrovačko primorje, Ervenik, Feričanci, Funtana, Goričan, Gorjani, Gračišće, Grožnjan, Janjina, Jarmina, Kalnik, Kanfanar, Kaštelir-Labinci, Konavle, Lanišće, Lastovo, Ližnjan, Lupoglav, Mljet, Nova Bukovica, Orebić, Perušić, Petrovsko, Pićan, Pisarovina, Podravska Moslavina, Pojezerje, Pokupsko, Posedarje, Punitovci, Ražanac, Rugvica, Slivno, Smokvica, Ston, Sveti Filip i Jakov, Sveti Lovreč, Sveti Petar u Šumi, Šodolovci, Tisno, Tounj, Trpanj, Vela luka, Velika Pisanica, Viškovci, Višnjan, Vižinada, Vrbanja, Vrhovine, Zažablje, Žminj i Župa dubrovačka.

Tablica 22. Potpore dodijeljene na lokalnoj razini prema instrumentima dodjele za razdoblje 2009. – 2011.

Potpore na lokalnoj razini	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	143,6	19,6	188,0	25,8	135,2	18,2
A1 neposredna subvencija kamata	1,5	0,2	18,2	2,5	2,7	0,4
A2 otpis duga	-	-	-	-	2,1	0,3
B1 udio u temeljnom kapitalu	2,0	0,3	3,5	0,5	-	-
D jamstva	16,1	2,2	19,4	2,7	13,3	1,8
UKUPNO	163,2	22,2	229,1	31,4	153,3	20,6
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	3,29		4,32		3,14	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,89		2,46		1,70	
udio (%) u BDP-u	0,05		0,07		0,05	

Izvor: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, podaci obrađeni u AZTN-u

U 2011. i nadalje je najveći pojedinačni davatelj potpora Grad Zagreb koji je, između ostalih potpora, samo Hrvatskim željeznicama d.o.o. dodijelio 42 milijuna kuna, zatim ustanovi URIHO 30 milijuna kuna, za subvencioniranje proizvodnje i emitiranje audiovizualnih i/ili radijskih programskih sadržaja u programima nakladnika televizija ili radija u 2011. 9,4 milijuna kuna te Razvojnoj agenciji Zagreb – TPZ d.o.o. 2,4 milijuna kuna.

Također, važno je naglasiti kako su županije, općine i gradovi dodjeljivale potpore male vrijednosti i to u iznosu od 132,2 milijuna kuna pretežito kroz subvencije ili u obliku povoljnih zajmova.

4.4. Sektorske potpore

Sektorske potpore u 2011. iznose 3.603,3 milijuna kuna, što predstavlja smanjenje za 13 posto ili 537,8 milijuna kuna u odnosu na 2010., a za 5,8 posto odnosno 220,7 milijuna kuna u odnosu na 2009.

Manje sektorske potpore u 2011. rezultat su smanjenja potpora sektoru brodogradnje za 43,1 posto i potpora prometu za 8,2 posto u odnosu na 2010.

Međutim, unatoč spomenutom smanjenju, sektorske potpore i u 2011. čine oko 74 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama industriji i uslugama, a njihov udio u ukupno dodijeljenim potporama, uključivo poljoprivredu i ribarstvo iznosi 40 posto.

Posebna pravila za dodjelu sektorskih potpora dio su pravne stečevine EU i u cijelosti su prenesena u hrvatsko zakonodavstvo²⁵. Izuzetak čine potpore turizmu na koje se primjenjuju opća pravila o potporama.

Tablica 23. Sektorske potpore za razdoblje 2009. – 2011.

Posebni sektori	2009.			2010.			2011.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Proizvodnja čelika	2,2	0,3	0,00	-	-	-	-	-	-
Promet	1.309,2	178,4	0,40	1.524,5	209,2	0,47	1.399,0	188,2	0,42
Brodogradnja	1.152,7	157,1	0,35	1.240,0	170,2	0,38	705,6	94,9	0,21
Turizam	164,5	22,4	0,05	157,7	21,6	0,05	248,2	33,4	0,07
Radiotelevizijsko emitiranje	1.133,1	154,4	0,34	1.182,5	162,3	0,36	1.171,8	157,6	0,35
Ostali sektori	59,4	8,1	0,02	8,6	1,2	0,00	-	-	-
Sanacija i restrukturiranje	2,9	0,4	0,00	27,8	3,8	0,01	78,7	10,6	0,02
Ukupno	3.824,0	521,0	1,16	4.141,1	568,3	1,27	3.603,3	484,7	1,08

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

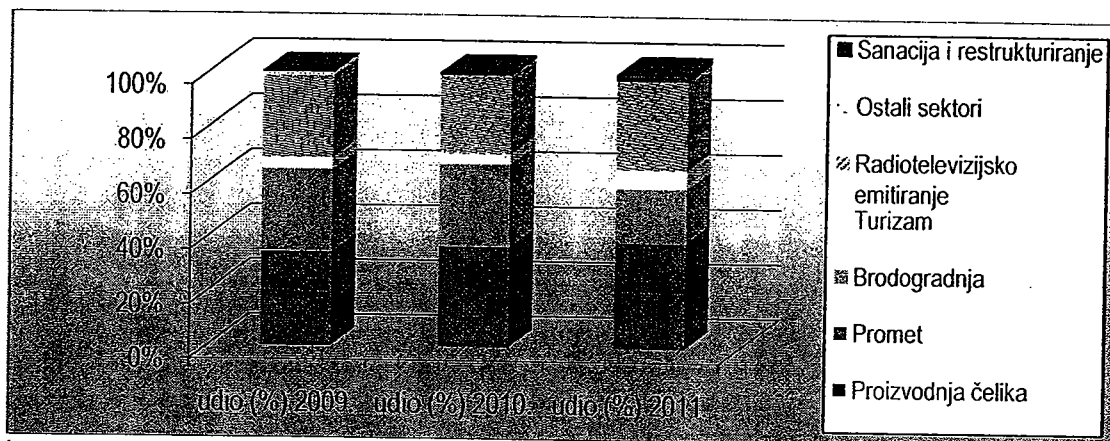
U okviru ukupno dodijeljenih sektorskih potpora, najviše se potpora dodjeljivalo sektoru prometa i to ukupno 1.399 milijuna kuna odnosno 38,8 posto. Pritom, na željeznički promet se odnosi 754,9 milijuna kuna, pomorski promet 382,8 milijuna kuna, a iznos od 261,3 milijuna kuna potpora dodijeljen je zračnom prometu.

Za usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje u 2011. dodijeljeno je 1.171,8 milijuna kuna potpora, što čini daljnjih 32,5 posto sektorskih potpora.

²⁵ Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori sektoru čelika („Narodne novine“, broj: 134/08), Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje („Narodne novine“, broj: 154/08), Odluka o objavljivanju pravila o potpori u prometu („Narodne novine“, broj: 141/08 i 31/10), Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge („Narodne novine“, broj: 31/10).

Brodogradnji je dodijeljeno potpora u iznosu od 705,6 milijuna kuna, a u strukturi sektorskih potpora ova djelatnost sudjeluje s 19,6 posto. Istodobno, sektoru turizma dodijeljeno je 248,2 milijuna kuna ili 6,9 posto, a za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 78,7 milijuna kuna odnosno 2,2 posto, dok sektoru proizvodnje čelika u 2011. nisu dodjeljivane potpore.

Slika 16. Struktura potpora dodijeljenih pojedinim sektorima u razdoblju 2009. – 2011. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatrano prema instrumentima dodjele, u okviru sektorskih potpora prevladavaju subvencije s iznosom od 2.434,8 milijuna kuna odnosno udjelom od 67,6 posto, zatim slijede jamstva s iznosom od 1.089,8 milijuna kuna ili s 30,2 posto udjela, potom udjeli u vlasničkom kapitalu s iznosom od 42,7 milijuna kuna ili 1,2 posto te na kraju, povoljni krediti s iznosom od 36 milijuna kuna.

Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa

U okviru sektorskih potpora prevladavaju potpore koje su namijenjene određenim uslužnim djelatnostima za obavljanje poslova od općeg gospodarskog interesa. Kao što je prethodno navedeno, radi se o uslugama u kopnenom, pomorskom i zračnom prometu, uslugama zračnih luka te o usluzi koju pruža Hrvatska radiotelevizija, a odnosi se na emitiranje javnog radio i televizijskog programa. Spomenute usluge ne bi se mogle na odgovarajući način obaviti (ni cijenom, a niti kvalitetom) polazeći isključivo od tržišnih kriterija te je država u obvezi snositi sve ili dio troškova obavljanja tih usluga. Propisi dopuštaju da država daje naknadu za pružanje tih usluga, ali pod određenim uvjetima. Stoga su pravila o potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa sadržana su u Odluci o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku naknade za javne usluge.

Odlukom o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku naknade za javne usluge („Narodne novine“, broj: 39/08)²⁶ utvrđeno je da se odgovornost za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa povjerava određenim poduzetnicima temeljem jednog ili više službenih akata. U tom aktu mora se posebno navesti: narav i trajanje obveze pružanja javne usluge; poduzetnik i područja; narav isključivog ili posebnog prava dodijeljenog poduzetniku; parametri za obračun, nadzor i pregled naknade; dogovori u svezi s izbjegavanjem ili povratom prekomjerne naknade.

Iznos naknade za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa ne smije premašivati iznos koji je nužan za pokrivanje troškova poduzetnika nastalih uslijed obveze pružanja javnih usluga, uzimajući u obzir sve relevantne prihode i razumnu dobit. Redovito se mora provoditi nadzor kako ne bi došlo do prekomjerne naknade. Budući da prekomjerna naknada nije potrebna za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa, ona predstavlja neprimjerenu državnu potporu koju je potrebno vratiti državi.

Ukoliko poduzetnik ujedno obavlja djelatnosti koje se nalaze izvan opsega usluga od općeg gospodarskog interesa, u obzir se uzimaju samo troškovi povezani s uslugom od općeg gospodarskog interesa. Troškovi razvrstani među usluge od općeg gospodarskog interesa mogu pokrivati sve varijabilne troškove nastale tijekom pružanja usluge od općeg gospodarskog interesa, razmjerni doprinos fiksnim troškovima, koji su zajednički uslugama od općeg gospodarskog interesa i drugim djelatnostima, i odgovarajući prinos na vlastiti kapital. Troškovi povezani s ulaganjima i infrastrukturom mogu se uzeti u obzir ako su potrebni za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa.

²⁶ U 2012. su u Europskoj uniji objavljena nova pravila o potpori u obliku naknade za javne usluge. Ta pravila sadržana su u Odluci Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknada određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (SL L 7, 11. siječnja 2012., str. 3.–10.), Priopćenju Komisije – Okviru Europske unije o državnim potporama u obliku naknada za javne usluge (SL C 8, 11. siječnja 2012., str. 15.–22.), Priopćenju Komisije o primjeni pravila Europske unije o državnim potporama na naknadu za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (SL C 8, 11. siječnja 2012., str. 4.–14.) te Uredbi Komisije (EU), br. 360/2012, od 25. travnja 2012., o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore male vrijednosti koje se dodjeljuju poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (SL L 114, 26. travnja 2012., str. 8.–13.).

Uobičajeno je da se naknade za obavljanje javne usluge dodjeljuju sljedećim sektorima: kopneni, zračni i pomorski promet, javne radiodifuzijske usluge, poštanske usluge i električna energija.

Tablica 24. Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u 2011.²⁷

Kategorija potpore	Naziv potpore	Instrument	Iznos (u mln HRK)
Javno radiotelevizijsko emitiranje	Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (RTV pristojba)	A1 subvencije	1.168,5
	Satelitski program za Sjevernu Ameriku		3,3
Željeznički promet	Poticanje željezničkog putničkog prijevoza		360,0
	Poticanje željezničkog kombiniranog prijevoza		37,5
Pomorski promet	Subvencije za prometno povezivanje otoka s kopnom i otoka međusobno		382,8
Zračni promet	Mjera očuvanja prometne povezanosti regija 2007. - 2011. (domaći linijski zračni prijevoz)		87,0
	Osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama RH - Odluka o obvezi otvorenosti Zračne luke Rijeka		5,9
	Osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama RH - Odluka o obvezi otvorenosti Zračne luke Osijek za javni zračni promet 2009. - 2013.		2,6
Ukupno			2.047,6

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Tablica 24. pokazuje da je za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u 2011. dodijeljeno ukupno 2.047,6 milijuna kuna potpora, što čini 57 posto od ukupno dodijeljenih sektorskih potpora.

Konkretno, radi se o sljedećim korisnicima naknada koje predstavljaju kompenzaciju za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa:

Agencija za obalni linijski pomorski promet je u 2011. poduzetniku Jadrolinija i drugim poduzetnicima, koji obavljaju pomorski prijevoz, dodijelila subvencije za obavljanje javne usluge u ukupnom iznosu od 382,8 milijuna kuna temeljem ovlasti iz Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, odnosno temeljem Uredbe o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je poduzetniku Croatia Airlines d.d. dodijelilo 87 milijuna kuna subvencija za obavljanje javne službe temeljem programa za Očuvanje prometne povezanosti regija za razdoblje od 2007. do 2011.

Za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa sadržane u Odluci o obvezi otvorenosti Zračne luke Rijeka d.o.o. za javni zračni promet u razdoblju od 2010. do 2014., te Odluci o otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. u razdoblju od 2009. do 2013.

²⁷ S obzirom da nije donijela odluke u svim konkretnim predmetima, Agencija je dio iznosa iz Tablice 24. procijenila temeljem dostupnih podataka (to se osobito odnosi na potpore za željeznički i pomorski promet).

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je u 2011. spomenutim zračnim lukama dodijelilo ukupno 8,5 milijuna kuna potpora.

Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u ukupnim potporama dodijeljenim u 2011. sudjeluju s 22,7 posto. Kako bi se prikazao njihov značaj u ukupnim potporama, te su potpore u ovom Izvješću izdvojene i prikazane zasebno, ali u okviru sektorskih potpora. Naime, tek kada Republika Hrvatska u cijelosti preuzme ili počne primjenjivati sve propise i pravila kojima se detaljno utvrđuju uvjeti za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa i kada nadležna tijela donesu odgovarajuće odluke o tome kojim se poduzetnicima, u kojem iznosu i opsegu i pod kojim uvjetima propisuje obveza obavljanja tih poslova odnosno povjerenja obavljanje tih usluga, a sukladno propisima odnosno pravnoj stečevini EU, tek kada se provede restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u spomenutim sektorima, bit će moguće i u izradi godišnjih izvješća o potporama primijeniti EU metodologiju sukladno kojoj Europska komisija pri izradi godišnjeg izvješća o potporama u EU ove vrste naknada odnosno kompenzacija za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa ne uključuje u iznose potpora, osim u slučaju kada one prelaze dopuštene okvire.

4.4.1. Potpore prometu

U 2011. potpore sektoru prometa iznosile su 1.399 milijuna kuna što predstavlja smanjenje za 8,2 posto odnosno 125,5 milijuna kuna u odnosu na 2010. U odnosu na 2009. to je povećanje za 6,9 posto odnosno 89,8 milijuna kuna.

Unutar sektora prometa u 2011. najviše se potpora dodjeljivalo željezničkom prometu i to u iznosu od 754,9 milijuna kuna (54 posto), pomorskom prometu u iznosu od 382,8 milijuna kuna (27,4 posto) te zračnom prometu u iznosu od 261,3 milijuna kuna (18,7 posto).

Tablica 25. Potpore sektoru prometa za razdoblje 2009. – 2011.

Promet	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Željeznički promet	709,5	96,7	849,7	116,6	754,9	101,5
Pomorski promet	416,6	56,8	378,8	52,0	382,8	51,5
Zračni promet	183,1	24,9	296,0	40,6	261,3	35,1
UKUPNO	1.309,2	178,4	1.524,5	209,2	1.399,0	188,2
udio (%) u posebnim sektorima	34,24		36,81		38,83	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	26,37		28,74		28,69	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	15,16		16,37		15,54	
udio (%) u BDP-u	0,40		0,47		0,42	

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2011. potpore sektoru prometa dodjeljivane su najvećim dijelom kao subvencije, koje čine 77 posto od ukupnog dodijeljenih potpora, dok su potpore u obliku jamstava te plaćanja za protestirana jamstva činile preostalih 23 posto.

Tablica 26. Potpore dodijeljene sektoru prometa prema instrumentima za razdoblje 2009. – 2011. (u milijunima kuna)

	2009.	2010.	2011.
A1 subvencije	1.215,3	1.214,9	1.077,8
D jamstva	93,9	309,6	321,2
Ukupno	1.309,2	1.524,5	1.399,0

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore u sektoru prometa u 2011. su dodjeljivane i u obliku potpora male vrijednosti u iznosu od 16,9 milijuna kuna, pa ako se one dodaju potporama dodijeljenim u iznosu od 1.399 milijuna kuna, ukupno dodijeljene potpore sektoru prometa iznosile bi 1.415,9 milijuna kuna.

Potpore željezničkom prometu u 2011. iznose 754,9 milijuna kuna i manje su za 11,2 posto odnosno 94,8 milijuna kuna u odnosu na 2010., ali su više za 6,4 posto odnosno za 45,4 milijuna kuna u odnosu na 2009. Potpore željezničkom prometu imaju udio od 8,4 posto u ukupno dodijeljenim potporama te udio od 54 posto u sektoru prometa.

U 2011. potpore željezničkom prometu dodjeljivane su kroz subvencije i državna jamstva. Naime, Ministarstvo financija izdalo je državna jamstva u iznosu od 154,4 milijuna kuna poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o. (iznos od 54,4 milijuna kuna za financiranje nabave sto vagona) i HŽ Vuča vlakova d.o.o. (iznos od 100 milijuna kuna za financiranje tekuće likvidnosti).

Subvencije je dodijelilo Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 600,5 milijuna kuna sukladno Programu poticanja željezničkog, putničkog i kombiniranog prometa te za zbrinjavanje viška zaposlenih na Hrvatskim željeznicama. Naime, temeljem Programa poticanja željezničkog, putničkog i kombiniranog prometa i modernizacije željezničkog prometa dodijeljena su sredstva za modernizaciju željezničkih vozila u iznosu od 185 milijuna kuna i to poduzetnicima: HŽ Cargo d.o.o. 62 milijuna kuna, HŽ Putnički prijevoz d.o.o. 44 milijuna kuna i HŽ Vuča vlakova d.o.o. 79 milijuna kuna. Za nabavu novih željezničkih vozila dodijeljeno je 10 milijuna kuna subvencija poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o. Za poticanje željezničkog kombiniranog prijevoza dodijeljeno je 37,5 milijuna kuna subvencija poduzetniku HŽ Cargo d.o.o., a za poticanje željezničkog putničkog prijevoza dodijeljeno je 360 milijuna kuna poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o. Također, za zbrinjavanje viška zaposlenih na Hrvatskim željeznicama dodijeljeno je 8 milijuna kuna subvencija poduzetnicima: HŽ Holding d.o.o. (6,6 milijuna kuna), HŽ Vuča vlakova d.o.o. (1 milijun kuna) i HŽ Putnički prijevoz d.o.o. (450.000 kuna).

Također, potrebno je naglasiti kako je sektoru željezničkog prometa dodijeljeno i znatno više sredstava iz državnog proračuna od navedenih 754,9 milijuna kuna. Međutim, ta sredstva se uglavnom odnose na obnovu i modernizaciju infrastrukture, pa se ne smatraju državnim potporom u smislu Zakona o državnim potporama.

Pored sredstava iz državnog proračuna, Hrvatskim željeznicama su u 2011. dodijeljene i potpore od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 42 milijuna kuna (Grad Zagreb).

Na lokalnoj razini za ostali **kopneni promet** (cestovni i riječni promet) dodijeljene su potpore u iznosu od 39 milijuna kuna.

Pomorskom prometu u 2011. dodijeljeno je 382,8 milijuna kuna potpora, što je više za 1,1 posto odnosno 4 milijuna kuna u odnosu na 2010., ali manje za 8,1 posto odnosno 33,8 milijuna kuna nego u 2009. Navedene potpore imaju udio od 4,3 posto u ukupnim potporama, te udio od 27,4 posto u sektoru prometa. Potpore su u 2011. dodjeljivane isključivo u obliku subvencija.

Potpore pomorskom prometu dodijelila je Agencije za obalni linijski pomorski promet temeljem programa Subvencije za prometno povezivanje otoka s kopnom i otoka međusobno, u iznosu od 382,8 milijuna kuna i to poduzetnicima: Jadrolinija Rijeka, G&V Line d.o.o., Linijska nacionalna plovidba d.d., Mediteranska plovidba d.d., Rapska plovidba d.d., Bura line & Offshore i ostalima.

Uz navedene potpore, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je dodjeljivalo i potpore male vrijednosti i to u iznosu od 16,9 milijuna kuna u obliku subvencija za djelatnost pomorskog prometa sukladno Uredbi o uvjetima, kriterijima, visini naknade i načinu ostvarivanja prava za postojeća i nova radna mjesta otočnim poslodavcima odnosno potpori otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta, temeljem Programa subvencioniranja razlike u cijeni pogonskog goriva brodarima (malim poduzetnicima) u nacionalnoj plovidbi u razdoblju od 2010. do 2012., te prema Programu izgradnje i rekonstrukcije putničke i izletničke flote za potrebe hrvatskih privatnih brodara - malih poduzetnika u razdoblju od 2010. do 2012.

U 2011. dodijeljene su potpore **zračnom prometu** u iznosu od 261,3 milijuna kuna, što ja manje za 11,7 posto odnosno za 34,7 milijuna kuna u odnosu na 2010., ali više za 42,7 posto odnosno za 78,2 milijuna kuna u odnosu na 2009. Potpore zračnom prometu u 2011. dane su kao subvencije, i to u iznosu od 94,5 milijuna kuna, a država je preuzela i obveze temeljem danih državnih jamstava u iznosu od 166,8 milijuna kuna. Navedene potpore imaju udio od 2,9 posto u ukupnim potporama, te udio od 18,7 posto u sektoru prometa.

Od spomenutih potpora zračnom prometu, poduzetniku Croatia Airlines d.d. dodijeljene su potpore u iznosu od 253,8 milijuna kuna, i to 87 milijuna kuna subvencija kao potpora poduzetniku za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o obvezi obavljanja domaćeg linijskog zračnog prijevoza, odnosno Mjere očuvanja prometne povezanosti regija za razdoblje 2007. - 2011. (za domaći linijski zračni prijevoz), dok se iznos od 166,8 milijuna kuna odnosi na protestirana jamstva za kredit za nabavu zrakoplova.

Temeljem odgovarajućih odluka Vlade Republike Hrvatske koje se odnose na osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske, dodijeljene su potpore osječkoj i riječkoj zračnoj luci. Zračnoj luci Rijeka d.o.o. dana je subvencije u iznosu od 5,9 milijuna kuna sukladno Odluci o obvezi otvorenosti Zračne luke Rijeka u razdoblju od 2010. do 2014., dok je Zračnoj luci Osijek d.o.o., dana subvencija u iznosu od 1,6 milijuna kuna sukladno Odluci o obvezi otvorenosti Zračne luke Osijek za javni zračni promet u razdoblju od 2009. do 2013.

Odluka o objavljivanju pravila o potpori u prometu („Narodne novine”, broj: 141/08 i 31/10) uređuje dodjelu potpora kopnenom, pomorskom i zračnom prometu.

*Pravila o potporama **kopnenom prometu** primjenjuju na obavljanje usluga javnog putničkog prijevoza željeznicom, drugim načinima prijevoza prugom, te cestom, kao i unutarnjim plovnim putovima. Poduzetnicima u kopnenom prometu potpore se mogu dodijeliti u obliku naknade za ispunjavanje obveze pružanja javnih usluga, na način da im se nadoknade viši troškovi u odnosu na prihode od obavljanja takve službe, a poduzetnicima u željezničkom prometu potpore se pod određenim uvjetima mogu dodijeliti za koordinaciju prometa, za kupnju i obnovu voznog parka, za restrukturiranje te za financiranje željezničke infrastrukture.*

*Potpore **pomorskom prometu** mogu se dodijeliti za pokriće troškova zapošljavanja u pomorstvu (kao što su smanjene stope doprinosa za socijalno osiguranje i poreza na prihod pomoraca zaposlenih na brodovima koji su registrirani u Hrvatskoj), te potpore za usavršavanje i za restrukturiranje. Sukladno pravilima o regionalnim potporama mogu se odobriti potpore za pomorske poduzetnike u slabije razvijenim područjima, a u djelokrugu pomorske kabotaže poduzetnicima mogu biti nametnute i obveze obavljanja javne službe. Mogu se dodijeliti i potpore za ulaganje, koje su u skladu s politikom postizanja veće sigurnosti u pomorskom prometu, radi promicanja uporabe sigurnih i čistih brodova ili radi poboljšavanja opremljenosti plovila registriranih u Hrvatskoj.*

*Propisi o potporama **zračnom prometu** primjenjuju se na zračne prijevoznike i na djelatnosti koje im mogu biti od koristi (škole letenja, trgovine u slobodnim carinskim zonama, zrakoplovni kapaciteti, franchising i zrakoplovne naknade). U zračnom prometu potpore se mogu dodijeliti za zaštitu okoliša, istraživanje i razvoj, male i srednje poduzetnike, zapošljavanje, usavršavanje, sanaciju (za pripremu programa restrukturiranja), restrukturiranje (samo jednom, pod uvjetom da to ne uzrokuje povećanje kapaciteta) i regionalni razvoj (uz izuzetak operativnih potpora, osim ako potpora predstavlja naknadu za obavljanje javne službe).*

4.4.2. Potpore za proizvodnju čelika

Ni u 2011. kao niti u prethodnoj 2010. nisu dodjeljivane potpore sektoru čelika, dok se u 2009. iznos od 2,2 milijuna kuna odnosi na isplaćene minimalne plaće radnicima Željezare Split koje je isplatila Agencija za upravljanje državnom imovinom.

Tablica 27. Potpore proizvodnji čelika za razdoblje 2009. – 2011.

Proizvodnja čelika	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A2 otpis duga	-	-	-	-	-	-
C1 povoljniji krediti	2,2	0,3	-	-	-	-
UKUPNO	2,2	0,3	-	-	-	-
udio (%) u posebnim sektorima	0,06		-		-	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,04		-		-	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,03		-		-	
udio (%) u BDP-u	0,00		-		-	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

4.4.3. Potpore brodogradnji

U Tablici 28. prikazane su državne potpore koje su sektoru brodogradnje dodijeljene u razdoblju od 2009. do 2011. U posljednjoj godini promatranog razdoblja vidljivo je smanjenje ukupnog iznosa potpora dodijeljenih tom sektoru u odnosu na prethodne dvije godine. Naime, ukupan iznos državnih potpora dodijeljen brodogradilištima u 2011. smanjen je za 43,1 posto u odnosu na 2010., odnosno za 38,8 posto u odnosu na 2009., a sukladno tome smanjen je i udio te vrste potpora u BDP-u, ukupnim potporama i potporama danim posebnim sektorima.

Tablica 28. Potpore sektoru brodogradnje za razdoblje 2009. – 2011.

Brodogradnja	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	283,1	38,6	-	-	-	-
D jamstva	869,6	118,5	1.240,0	170,2	705,6	94,9
UKUPNO	1.152,7	157,1	1.240,0	170,2	705,6	94,9
udio (%) u posebnim sektorima	30,14		29,94		19,58	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	23,22		23,38		14,47	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	13,35		13,32		7,84	
udio (%) u BDP-u	0,35		0,38		0,21	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. i 2011. potpore brodogradnji dodjeljivane su isključivo u obliku državnih jamstava.

Pritom, 2011. je za brodogradilišta izdano ukupno 907,8 milijuna kuna jamstava, od čega se iznos od 689,3 milijuna kuna odnosi na izdana jamstva za kredite za financijsko

praćenje gradnje brodova, a iznos od 218,5 milijuna kuna se odnosi na izdana jamstva za avanse za naručitelje brodova.

Sukladno metodologiji izračuna elementa državne potpore sadržane u jamstvu, definiranoj Odlukom o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava („Narodne novine“, broj: 39/09), potpora sadržana u izdanim jamstvima za *kredite* dane brodogradilištima jednaka je ukupnom iznosu izdanog jamstva jer su brodogradilišta poduzetnici u teškoćama, a plaćanje kredita će preuzeti država.

S druge strane, u pravilu, rizik protestiranja jamstava za avanse je minimalan, primjenom metodologije izračuna iz Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava, državna potpora sadržana u izdanim državnim jamstvima za *avanse* dane brodogradilištima bila bi jednaka iznosu tržišne, odnosno referentne kamate obračunate na iznos avansa.²⁸ Predmetna metodologija izračuna elementa potpore korištena je i u rješenjima o odobrenju potpora za restrukturiranje hrvatskih brodogradilišta.²⁹

Tablica 29. Potpore sadržane u jamstvima sektoru brodogradnje za razdoblje 2009. – 2011. (u milijunima kuna)

Redni broj	Državno jamstvo	2009.	2010.	2011.
1.	Izdana jamstva za kredite	765,2	1.113,6	689,3
2.	Izdana jamstva za avanse	643,2	1.544,3	218,5
3.	Izdana jamstva za Uljanik Brodogradilište d.d.	614,0	326,3	-
4.	Izdana državna jamstva ukupno (1.+2.+3.)	2.022,4	2.984,2	907,8
5.	Potpore u izdanim jamstvima za kredite (1.*100%)	765,2	1.113,6	689,3
6.	Potpore u izdanim jamstvima za avanse (2.*tržišna kamata)	73,6	101,0	16,3
7.	Potpore u izdanim jamstvima za Uljanik Brodogradilište d.d. (3.*razlika kamata)	30,7	25,4	-
8.	Potpore u izdanim jamstvima ukupno (5.+6.+7.)	869,6	1.240,0	705,6

Izvor: Ministarstvo financija, poduzetnici-brodogradilišta; podaci obrađeni u AZTN-u

Primjenom opisane metodologije izračuna elementa potpore sadržane u jamstvu, a u skladu s pravilima koja uređuju dodjelu potpora za sektor brodogradnje³⁰, u 2011. velika hrvatska brodogradilišta zaprimila su ukupno 705,6 milijuna kuna potpora. U taj iznos

²⁸ Tržišna, odnosno referentna kamatna stopa određena je Odlukom o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope („Narodne novine“, broj: 114/08) i objavama Agencije o referentnoj i diskontnoj stopi na internetskoj stranici Agencije www.aztn.hr. Slijedom tih pravila, u konkretnom izračunu korištena je tržišna, odnosno referentna kamatna stopa uvećana za 400 baznih bodova referentne marže za rizik za poduzetnike u teškoćama, koja je u 2009. iznosila 11,45 posto, u 2010. iznosila je 7,79 posto, a u 2011. iznosila je 7,47 posto.

²⁹ Agencija je 27. rujna 2011., odnosno 13. listopada 2011. usvojila rješenja o odobrenju državnih potpora za restrukturiranje poduzetnika Brodotrogir d.d., Brodograđevna industrija 3. Maj d.d., Brodograđevna industrija Split d.d. te Brodogradilište Kraljevica d.d. u ukupnom iznosu od 16.370,4 milijuna kuna. Navedeni odobreni iznosi potpora obuhvaćaju potpore dodijeljene u razdoblju od 1. ožujka 2006. do završetka procesa restrukturiranja, a dio tih potpora, koji se odnosi na 2009., 2010. i 2011., prikazan je u tabelama u ovom poglavlju ovog Izvješća.

³⁰ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 154/08.

uključena je potpora sadržana u izdanim državnim jamstvima za kredite dane brodogradilištima u iznosu od 689,3 milijuna kuna, te potpora sadržana u izdanim državnim jamstvima za avanse dane brodogradilištima u iznosu od 16,3 milijuna kuna.

Tablica 30. Protestirana jamstva sektoru brodogradnje za razdoblje 2009. – 2011. (u milijunima kuna)

Brodogradilište	2009.	2010.	2011.
Brodosplit Brodogradilište d.o.o.	881,7	353,1	503,4
3. Maj Brodogradilište d.d.	581,1	181,3	481,2
Brodotrogir d.d.	302,5	147,2	105,3
Uljanik Brodogradilište d.d.	-	-	101,8
Brodogradilište Kraljevica d.d.	120,1	68,6	67,2
Brodosplit BSO d.o.o.	13,4	22,0	9,5
Ukupna protestirana jamstva	1.898,8	772,2	1.268,4

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje istih podataka u Izvješću, spomenuta jamstva nisu uračunata u ukupan iznos potpora danih sektoru brodogradnje u godini njihova protestiranja, već u godini kada su izdana. Ipak, ta jamstva su obuhvaćena u Tablici 29., kako bi se dao sveobuhvatan prikaz svih jamstava, koja su protestirana u promatrane tri godine po svakom pojedinom brodogradilištu. Budući da su u 2011. Agencija i Europska komisija odobrile planove restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta, čime su odobrene državne potpore i vlastiti doprinos brodogradilišta potreban za restrukturiranje, naknada za oduzeto pomorsko dobro kompenzirana je s obvezama brodogradilišta i ne smatra se državnom potporom. Zbog toga je u 2011. prikazan porast iznosa protestiranih državnih jamstava za 64,3 posto u odnosu na prethodnu godinu.

*Pravila koja uređuju dodjelu potpora za sektor brodogradnje sadržana su u Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje („Narodne novine“, broj: 154/08)³¹. Sukladno navedenoj Odluci, potpora za brodogradnju može se dodijeliti poduzetnicima za **gradnju, popravak ili prenamjenu brodova**, kao i s njima povezanim poduzetnicima. Potpora se ovom sektoru može dodijeliti za pomorska trgovačka plovila na vlastiti pogon, što obuhvaća plovila ne manja od 100 tona bruto, koja se koriste za prijevoz putnika i/ili robe, plovila ne manja od 100 tona bruto za obavljanje posebnih usluga (brodovi za jaružanje i ledolomci), remorkere s motorom ne slabijim od 365 kW, ribarska plovila ne manja od 100 tona bruto i nedovršene trupove tih plovila koji mogu ploviti i pokretni su. Vojna plovila izuzeta su iz primjene ove Odluke. Potpore se ovoj djelatnosti mogu odobriti u skladu s pravilima o horizontalnim potporama za **istraživanje i razvoj, usavršavanje, zaštitu okoliša, male i srednje poduzetnike, sanaciju i restrukturiranje i potporama male vrijednosti**. Potpore za inovacije brodogradilištima su dozvoljene do najvišeg intenziteta potpore od 20 posto bruto, ukoliko se odnose na industrijsku primjenu inovativnih proizvoda i postupaka i*

³¹ Krajem 2011. u Službenom listu Europske unije objavljena su nova pravila sadržana u Okviru za državne potpore brodogradnji (SL C 364, 14.12.2011., str. 9. – 13.). Novi Okvir proširuje područje primjene na plovila unutarnjim plovnim putovima i plutajuće i pokretljive pomorske konstrukcije, revidira pravila o inovacijama u brodogradnji, te ne sadrži odredbe o potporama za zatvaranje, zapošljavanje i razvoj. Nova pravila će se primjenjivati od 1. siječnja 2012. do 31. prosinca 2013.

ukoliko su ograničene na troškove za ulaganja, dizajn, inženjering i testiranje.

Potpore za pokrivanje troškova povezanih sa zatvaranjem brodogradilišta dozvoljene su ako vode konačnom smanjenju kapaciteta. Pritom su opravdani troškovi plaćanja radnicima, koji su proglašeni viškom ili su umirovljeni prije zakonom utvrđene starosne dobi, i troškovi savjetodavnih usluga tim radnicima, stručne prekvalifikacije i troškovi za prenamjenu zgrada, strojeva i infrastrukture brodogradilišta.

Potpore za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju, radnika s poteškoćama i za pokrivanje dodatnih troškova zapošljavanja takvih radnika, dopuštene su u sektoru brodogradnje ukoliko su usklađene s pravilima o dodjeli potpora za zapošljavanje.

Dopuštene su i **potpore za brodogradnju u obliku državno poticanih kredita** za domaće ili strane vlasnike ili treće strane za gradnju ili prenamjenu plovila, ako su u skladu s odredbama Sporazuma OECD-a o smjernicama za izvozne kredite, a isto vrijedi i za **potpore za brodogradnju ili prenamjenu brodova dane kao razvojna pomoć zemlji u razvoju.**

Regionalne potpore brodogradnji usklađene su s pravilima ukoliko je potpora namijenjena ulaganju u moderniziranje brodogradilišta, bez financijskog restrukturiranja. U područjima u kojima je nizak životni standard ili velika nezaposlenosti intenzitet potpore ne smije prelaziti 22,5 posto, a u područjima iz članka 4.(3.)d.) Zakona o državnim potporama intenzitet potpore ne smije prelaziti 12,5 posto i potpore moraju biti ograničene na opravdane troškove sukladno važećim pravilima.

4.4.4. Potpore turizmu

U 2011. turizmu je dodijeljeno 248,2 milijuna kuna potpora što predstavlja povećanje za 57,4 posto odnosno 90,5 milijuna kuna u odnosu na 2010., te povećanje za 50,9 posto odnosno za 83,7 milijuna kuna u odnosu na 2009.

Potpore turizmu u 2011. dodjeljivane su u obliku subvencija i jamstava. Na subvencije se odnosi 185,2 milijuna kuna (74,6 posto), a na jamstva 63 milijuna kuna (25,4 posto).

Tablica 31. Potpore turizmu prema instrumentima za razdoblje 2009. – 2011.

Turizam	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	58,9	8,0	42,8	5,9	185,2	24,9
A2 otpis duga	3,6	0,5	-	-	-	-
C1 povoljniji krediti	9,0	1,2	-	-	-	-
D jamstva	93,0	12,7	114,9	15,8	63,0	8,5
UKUPNO	164,5	22,4	157,7	21,6	248,2	33,4
udio (%) u posebnim sektorima	4,30		3,81		6,89	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	3,31		2,97		5,09	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,90		1,69		2,76	
udio (%) u BDP-u	0,05		0,05		0,07	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Subvencije u iznosu od 185,2 milijuna kuna dodijelilo je Ministarstvo turizma temeljem Programa kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu „Poticaj za uspjeh“. Korisnici potpora iz ovog Programa su mali i srednji poduzetnici koji obavljaju ugostiteljsko turističku djelatnost, kao primjerice: UNI-TEL d.o.o. Slavonski Brod, UO

Lotos Slavonski Brod, Bijele kuće d.o.o. Dubrovnik, Džamonja d.o.o. Mokošica, Hotel restaurant Villa Neretva Metković, Hoteli Medanić d.o.o. Cavtat, M Studio d.o.o. Poreč, Minerva d.o.o. Medulin, Stancia Meneghetti d.o.o. Bale, Srakovčić d.o.o. Karlovac, Trade force d.o.o. Kastav, UTO Agava Makarska, Mimoza d.o.o. Split, OT Sole Makarska, Zlatni Klas d.o.o. Pitomača, MATAŠ-M.N. d.o.o. Jasenice i ostali.

U 2011. protestiran je dio izdanih jamstava koja se odnose na naplatu dospjelih kredita i to u iznosu od 63 milijuna kuna. Protestirana jamstva najvećim se dijelom odnose na kredite dodijeljene temeljem Programa kreditiranja pripreme turističke sezone poduzetnicima koji pružaju usluge hotelskog smještaja, a to su: ZRC Lipik d.d., Hoteli Živogošće, Hoteli Plat, Hoteli Podgora, Hoteli Medena, Apartmani Medena, Vis d.d. Vis, Hoteli Omišalj, Modra Špilja, Hum d.d. te Šolta d.d.

Pored navedenih potpora, u 2011. Ministarstvo turizma dodijelilo je potpore male vrijednosti u iznosu od 14,7 milijuna kuna u obliku subvencija i subvencija kamata sukladno programima: Program „Upoznaj Hrvatsku 2011.“, Program "Baština u turizmu", Program "Turizam bez zapreka" - Program poticanja ulaganja u javnu turističku infrastrukturu u 2011., Program poticanja razvoja posebnih oblika turizma na moru "Plava brazda" 2011., Program razvoja turizma na selu 2011., Programa poticanja razvoja posebnih oblika turizma na kontinentu „Zelena brazda 2011.“ i ostalim programima.

Stoga, ukoliko se iznosu od 248,2 milijuna kuna, koliko iznose dodijeljene potpore u djelatnosti turizma u 2011. pribroje i potpore male vrijednosti, tada ukupan iznos potpora dodijeljen za poticanje razvoja turizma iz državnog proračuna u 2011. iznosi 262,9 milijuna kuna.

4.4.5. Potpore ostalim djelatnostima

Prema podacima dobivenim od davatelja potpora, u 2011. nisu dodjeljivane potpore ostalim, ranije nespomenutim industrijskim i uslužnim sektorima, dok su one u 2010. iznosile 8,6 milijuna kuna, a odnosile su se na pojedinačne potpore poduzetnicima kao što su Đuro Đaković Specijalna vozila d.d. i TEF – Tvornica elektroda i ferolegura d.d. Potpore dodijeljene u 2009. u iznosu od 59,4 milijuna kuna odnosile su se na poduzetnika TEF - Tvornica elektroda i ferolegura d.d., Plinacro d.o.o. te na Hrvatski olimpijski centar Bjelolasica d.o.o.

Tablica 32. Potpore ostalim djelatnostima prema instrumentima dodjele za 2009.–2011.

Ostale djelatnosti	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	6,7	0,9	-	-	-	-
B1 udio u temeljnom kapitalu	-	-	-	-	-	-
C1 povoljniji krediti	1,2	0,2	0,4	0,1	-	-
D jamstva	51,5	7,0	8,2	1,1	-	-
UKUPNO	59,4	8,1	8,6	1,2	-	-
udio (%) u posebnim sektorima	1,55		0,21		-	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,20		0,16		-	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,69		0,09		-	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,00		-	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

4.4.6. Potpore za sanaciju i restrukturiranje

Za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u 2011. dodijeljene su potpore u iznosu od 78,7 milijuna kuna što je povećanje za 183,1 posto odnosno za 50,9 milijuna kuna u odnosu na 2010., odnosno za 75,8 milijuna kuna u odnosu na 2009.

Tablica 33. Potpore za sanaciju i restrukturiranje za razdoblje 2009. – 2011.

Sanacija i restrukturiranje	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
B1 udio u temeljnom kapitalu	-	-	-	-	42,7	5,7
C1 povoljniji krediti	2,9	0,4	17,5	2,4	36,0	4,8
D jamstva	-	-	10,3	1,4	-	-
UKUPNO	2,9	0,4	27,8	3,8	78,7	10,6
udio (%) u posebnim sektorima	0,08		0,67		2,18	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,06		0,52		1,61	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,03		0,30		0,87	
udio (%) u BDP-u	0,00		0,01		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema instrumentima dodjele, potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u 2011. dodjeljivane su kroz povoljne kredite, na koje se odnosi 36 milijuna kuna te kroz dokapitalizaciju na što se odnosi 42,7 milijuna kuna.

Potpore koje su dodijeljene kroz stjecanje udjela države u kapitalu u iznosu od 42,7 milijuna kuna odnose se na pretvaranje potraživanja Agencije za upravljanje državnom imovinom (AUDIO) u vlasnički udio u poduzetniku VINKA d.d. Vinkovci. Isti je davatelj potpore i kada se radi o 36 milijuna kuna koje su uglavnom dane u obliku pozajmica za isplate plaća koje nisu vraćene, i to za: Adriachem Kaštel Sućurac, Bizovačke Toplice Bizovac, Brijuni Rivijera d.o.o. Fažana, Brodogradilište Kraljevica d.d. Kraljevica, Club Adriatic d.o.o. Zagreb, Dalmacijavino d.d. Split, Dalmacijavino - Zadar d.o.o. Zadar, Goričanka Nova d.o.o. Velika Gorica, HOC Bjelolasica d.o.o. Jasenak HTP Korčula d.d.

Korčula, IPK Osijek d.d. Osijek, IPK TUČ d.o.o. Čepin, Kaštelanski Staklenici d.d. Kaštel Štafilić, Mungos Razminiranje d.o.o. Sisak, Slavonija MK d.d. Osijek, Slavonija - Tref d.o.o. Osijek, Sunčani Hvar d.d. Hvar, Sušionica d.o.o. Vrpolje, Trimot Imotski, Uljanik Tesu Pula, Vinka d.d. Vinkovci, Vodoprivreda Imotski d.d. Imotski te ZRC Lipik.

Pravila koja uređuju dodjelu potpora za sanaciju i restrukturiranje sadržana su u Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje („Narodne novine“, broj: 20/07 i 119/11)³².

*Potpore za sanaciju i restrukturiranje se sukladno ovim pravilima dodjeljuju poduzetnicima u teškoćama, uz izuzetak sektora ugljena i čelika. **Poduzetnik u teškoćama** je poduzetnik koji nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima pribavljenim od vlasnika ili vjerovnika zaustaviti gubitke koji bi gotovo sigurno bez intervencije države kratkoročno ili srednjoročno ugrozili njegov opstanak.*

*Potpore za **sanaciju** je vremenski ograničena i povratnog karaktera, a ima za cilj održati poslovanje poduzetnika u teškoćama dok se ne pripremi plan restrukturiranja ili likvidacije. Ta potpora daje kratki predah poduzetniku u trajanju od najviše šest mjeseci, a sastoji se od financijske posudbe u obliku jamstva ili zajma, koja mora biti vraćena, uz kamatnu stopu usporedivu s onom koja se naplaćuje zdravim poduzetnicima.*

***Restrukturiranje** se mora temeljiti na izvedivom i dalekosežnom planu s ciljem ponovne uspostave poduzetnikove dugoročne održivosti. Ono uključuje reorganizaciju i racionalizaciju aktivnosti, napuštanje djelatnosti koje su donosile gubitke i restrukturiranje i diversifikaciju djelatnosti. Kako bi se osiguralo da potpore proizvode minimalne negativne učinke na trgovinske uvjete moraju se donijeti kompenzacijske mjere koje se sastoje od prodaje ili prijenosa imovine, smanjenja kapaciteta ili zastupljenosti na tržištu te smanjenja zapreka pristupu tržištu. Od korisnika potpore se očekuje da doprinese procesu restrukturiranja iz vlastitih izvora, uključujući prodaju imovine koja nije nužna za opstanak ili iz vanjskih izvora financiranja po tržišnim uvjetima. Pritom, sljedeći doprinosi se smatraju primjerenima: 25 posto u slučaju malih, 40 posto u slučaju srednjih i 50 posto u slučaju velikih poduzetnika.*

Kako bi se izbjeglo korištenje ponovljenih potpora za sanaciju ili restrukturiranje u svrhu umjetnog održavanja poduzetnika na životu mora se poštivati načelo jednokratne dodjele takve potpore.

4.4.7. Javno radiotelevizijsko emitiranje

Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje odnosno potpore Hrvatskoj radioteleviziji u 2011. iznose 1.171,8 milijuna kuna i manje su za oko 1 posto odnosno za 10,7 milijuna kuna u odnosu na 2010., ali su više za 3,4 posto odnosno za 38,7 milijuna kuna u odnosu na 2009. Potpore su dodijeljene u obliku radiotelevizijske pristojbe za javno radiotelevizijsko emitiranje u iznosu 1.168,5 milijuna kuna, te kao izravna subvencija u iznosu od 3,3 milijuna kuna za Satelitski TV program za Sjevernu Ameriku, a isključivi korisnik je Hrvatska radiotelevizija.

³² U skladu s navedenom Odlukom, valjanost ovih pravila istekla je 9. listopada 2012., no u 2012. je doneseno Priopćenje Komisije o produljenju primjene Smjernica Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama od 1. listopada 2004. (SL C 296, 2. listopad 2012., str. 3.) kojim je valjanost tih pravila produljena do donošenja novih.

Tablica 34. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje za razdoblje 2009. – 2011.

Radiotelevizijsko emitiranje	2009.		2010.		2011.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	1.133,1	154,4	1.182,5	162,3	1.171,8	157,6
UKUPNO	1.133,1	154,4	1.182,5	162,3	1.171,8	157,6
udio (%) u posebnim sektorima	29,63		28,56		32,52	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	22,82		22,29		24,03	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	13,12		12,70		13,02	
udio (%) u BDP-u	0,34		0,36		0,35	

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo kulture; podaci obrađeni u AZTN-u

Radiotelevizijska pristojba je dopuštena potpora za poticanje javnog radiotelevizijskog emitiranja, a dodjeljuje se temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji kojim je ustanovljena obveza plaćanja pristojbe za radiotelevizijsko emitiranje svim vlasnicima radijskih i televizijskih prijemnika, s tim da visina pristojbe ne može biti viša od 1,5 posto prosječne neto mjesečne plaće, što je u 2011. iznosilo 80 kuna mjesečno.

Odredbama Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge („Narodne novine“, broj: 31/10) određeno je da se državna potpora za radiotelevizijsko emitiranje javnim nakladnicima može dodijeliti za kulturu isključivo ako je mjera financiranja posebno usmjerena na promicanje kulturnih ciljeva.

No, sustav javne radiodifuzije u izravnoj je vezi s **kulturnim, ali i demokratskim i socijalnim potrebama društva kao i potrebom očuvanja medijskoga pluralizma**. Državne potpore za javne radiodifuzijske nakladnike u većini slučajeva se dodjeljuju u obliku naknade za ispunjavanje obveze pružanja javne usluge. Pritom, potrebno je ispuniti sljedeće uvjete: konkretna usluga mora biti usluga od općeg gospodarskog interesa i kao takva jasno definirana (**definicija**); predmetnog poduzetnika izričito se mora zadužiti za pružanje takve usluge (**zaduženje**); primjena pravila o potporama ne smije ometati poduzetnika u obavljanju posebnih zadaća koje su mu povjerene (**test razmjernosti**).

Kod financiranja poduzetnika, koji obavljaju javne radiodifuzijske usluge, razlikuje se **jednostruko financiranje** (kada se javne radiodifuzijske usluge financiraju isključivo iz javnih sredstava) i **dvojno financiranje** (kada se te usluge financiraju kroz kombinaciju državnih sredstava i prihoda od komercijalnih djelatnosti, kao što je prodaja oglasnog prostora i slično).

Računovodstveno je potrebno razdvojiti djelatnosti javnih usluga i djelatnosti nejavnih usluga jer je iznimno važno osigurati transparentnost pri uporabi javnih sredstava. Da bi se zadovoljio test razmjernosti, iznos javne naknade ne smije prelaziti neto troškove obavljanja javne usluge, uzimajući u obzir druge izravne ili neizravne prihode proizašle iz obavljanja te usluge, a poduzetnici koji primaju naknadu za obavljanje javne usluge mogu imati i razumnu dobit. Da bi se osiguralo da ne postoji prekomjerna naknada potrebno je predvidjeti odgovarajuće mehanizme redovite i učinkovite **kontrole** korištenja javnih sredstava. Javni nakladnici trebaju poštivati načelo nepristrane transakcije, obavljati komercijalne djelatnosti u skladu s načelom ulagatelja u tržišnom gospodarstvu i temeljem javnog financiranja ne djelovati netržišno protiv svojih konkurenata.

Da bi se jamčila temeljna uloga javnih nakladnika u novom digitalnom okruženju, javni nakladnici mogu koristiti potpore da bi pružili audiovizualne usluge na novim distribucijskim platformama, namijenjenim široj javnosti, kao i grupama s posebnim interesima, uz uvjet da zadovoljavaju iste demokratske, društvene i kulturne potrebe tog društva i ne dovode do nerazmjernih učinaka na tržištu koji nisu nužni za ispunjavanje funkcije javne usluge.

5. POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2

S obzirom da je svaka zemlja koja je kandidat za pristupanje Europskoj uniji obvezna utvrditi statističke prostorne jedinice prema EU klasifikaciji (tzv. NUTS)³³ kao dio pravne stečevine EU, tako je i Republika Hrvatska imala istu obvezu sukladno SSP-u.

NUTS je statistička klasifikacija koja služi za prikupljanje, obradu, analizu i publiciranje statističkih prostornih podataka na razini EU, kojom se prostorne jedinice razvrstavaju u različite razine temeljem broja stanovnika, te je podloga za određivanje prihvatljivosti prostornih jedinica za korištenje fondova EU u okviru definiranja kohezijske politike. Primjenjuje se od datuma ulaska države u članstvo EU, a do datuma ulaska se koristi pojam prostornih jedinica za statistiku koje se definiraju u skladu s kriterijima za primjenu NUTS-a temeljem Uredbe (EZ) broj 1059/2003 Europskog Parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi Zajedničke klasifikacije prostornih jedinica za statistiku (NUTS). Državni zavod za statistiku kao glavni nositelj sustava službene statistike Republike Hrvatske će novu Nacionalnu klasifikaciju prostornih jedinica za potrebe statistike početi primjenjivati od 1. siječnja 2013., a korištenje nove klasifikacije za potrebe kohezijske politike počinje od 1. srpnja 2013., odnosno nakon stupanja Republike Hrvatske u članstvo EU.

U ožujku 2007. Europska komisija potvrdila je usklađenost prijedloga podjele Republike Hrvatske na tri NUTS 2 regije, Sjeverozapadna Hrvatska, Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska i Jadranska Hrvatska.³⁴

Tablica 35. Statistička podjela Republike Hrvatske po kriterijima NUTS 2

	Broj stanovnika	Broj stanovnika (%)
Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska	1.351.517	30,46
Jadranska hrvatska	1.427.008	32,16
Sjeverozapadna Hrvatska	1.658.935	37,38
Ukupno	4.437.460	100,00

Izvor: internet; podaci obrađeni u AZTN-u

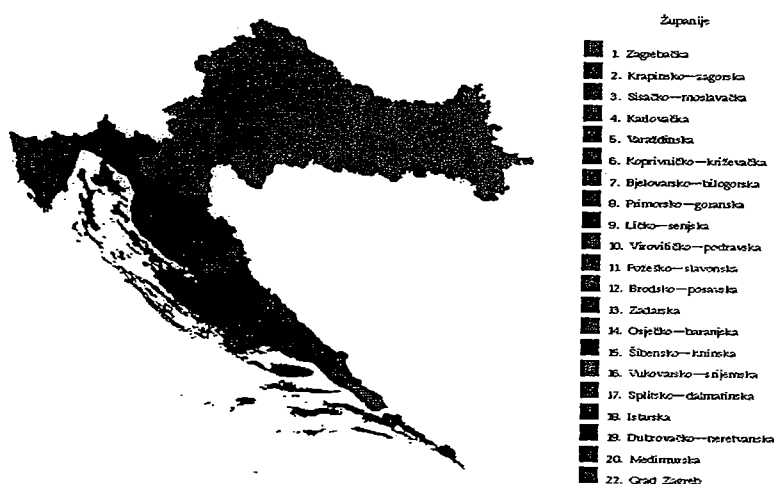
³³ Statistička nomenklatura prostornih jedinica koju je definirao Europski statistički ured (Eurostat) kako bi stvorio jedinstvenu i koherentnu strukturu za teritorijalnu raspodjelu koristi se od 1988. u zakonodavstvu vezanom na strukturne fondove. Postoje tri razine klasifikacije definirane prema veličini i broju stanovnika na određenom području (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) koje se koriste za definiranje prihvatljivosti neke regije za financiranje iz instrumenata kohezijske politike. Kohezijski fond koristi NUTS 1, ERDF koristi NUTS 2, ESF koristi NUTS 2 i 3, a Europska teritorijalna suradnja koristi NUTS 3. Eurostat je odobrio NUTS 2 klasifikaciju za Republiku Hrvatsku u ožujku 2007.

³⁴ Nacionalna prostorna jedinica za statistiku (NKPJS) objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 35/07.

Republika Hrvatska je, dakle, po kriterijima statističke podjele na razini NUTS 2 podijeljena na:

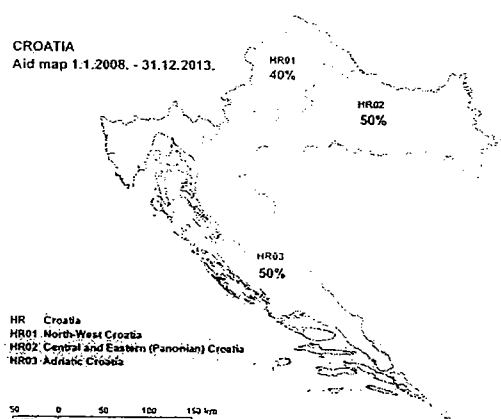
1. Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska – čine je 8 županija: Bjelovarsko – bilogorska, Virovitičko – podravska, Požeško – slavonska, Brodsko – posavska, Osječko – baranjska, Vukovarsko – srijemska, Karlovačka, te Sisačko – moslavačka županija;
2. Jadranska Hrvatska – čine je 7 županija: Primorsko – goranska, Ličko – senjska, Zadarska, Šibensko – kninska, Splitsko – dalmatinska, Istarska i Dubrovačko – neretvanska županija;
3. Sjeverozapadna Hrvatska – čine je 6 županija: Zagrebačka, Krapinsko – zagorska, Varaždinska, Koprivničko – križevačka, Međimurska županija te Grad Zagreb.

Slika 17. Karta statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2)

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 18. Karta statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2)

Izvor: internet; podaci obrađeni u AZTN-u

Iako statističke jedinice NUTS u okviru kohezijske politike služe za utvrđivanje razine i vrste pomoći, one ne predstavljaju pravnu niti administrativnu podjelu teritorija države, niti obveznu osnovu za vođenje politike regionalnog razvoja države temeljem pravne stečevine EU. Također, osim za provođenje kohezijske politike, regionalne statistike imaju značaj i za provođenje politike tržišnog natjecanja³⁵, te poljoprivredne i druge politike, te sukladno statističkim indikatorima, a jedan od najvažnijih je regionalni BDP po stanovniku, utvrđuje se koja su područja na nacionalnoj i subnacionalnoj razini pogodna za primjenu instrumenata ovih politika, temeljem mjerila koja su zajednička za cijelu EU.

Na Slici 18. prikazan je najviši dopušteni postotak, za velike poduzetnike, prilikom izračunavanja mogućnosti za dodjelu regionalne potpore za projekte ulaganja ili za projekte novog zapošljavanja povezanog s projektom ulaganja.

S obzirom da se prema iznosu BDP-a po stanovniku, cijeli teritorij Republike Hrvatske u odnosu na prosjek država članica EU, smatra područjem s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenosti, intenzitet dodjele regionalnih potpora do 50 posto, za velike poduzetnike, je najveći postotak koji se može dodijeliti pojedinom poduzetniku za određeni projekt.

Tablica 36. Dodijeljene potpore u 2011. prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2)* (u milijunima kuna)

Industrija i usluge	Središnja i istočna (Panonska) Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Sjevero-zapadna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
Horizontalni ciljevi	92,2	199,4	424,1	715,7
Istraživanje i razvoj i inovacije	1,5	5,5	118,6	125,6
Zaštita okoliša i očuvanje energije	3,7	21,0	2,1	26,8
Mali i srednji poduzetnici	43,5	122,2	158,8	324,5
Usavršavanje	4,6	8,0	35,5	48,1
Zapošljavanje	25,6	25,2	38,0	88,8
Kultura	4,4	7,5	67,2	79,1
Podupiranje pristupa financiranja u krizi	0,9	2,0	3,9	6,8
Razvoj širokopojsnih mreža	8,0	8,0	-	16,0
Posebni sektori	765,1	1.968,5	869,7	3.603,3
Promet	253,2	683,8	462,0	1.399,0
Brodogradnja	-	705,6	-	705,6
Turizam	64,5	169,4	14,3	248,2
Radiotelevizijsko emitiranje	389,5	389,5	392,8	1.171,8
Sanacija i restrukturiranje	57,9	20,2	0,6	78,7
Regionalne potpore	69,7	77,5	256,4	403,6
<i>Potpore na lokalnoj razini</i>	23,4	45,6	84,3	153,3
Ukupno	950,4	2.291,0	1.634,5	4.875,9

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

* Prikazane su ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo

³⁵ Odluka o karti regionalnih potpora objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 52/08.

Treba upozoriti na činjenicu da u Tablici 36., nisu obuhvaćene potpore za poljoprivredu i ribarstvo, jer Agencija ne raspolaže podacima o dodijeljenim potporama po pojedinim županijama odnosno po pojedinim korisnicima već samo agregiranim podacima za pojedine ciljeve i namjene potpora. Također, potrebno je naglasiti kako su prikazane potpore u Tablici 36. za razvoj širokopojasnih mreža, potpore Hrvatskoj radioteleviziji, Hrvatskim željeznicama te poduzetniku Croatia Airlines d.d. raspodijeljene po statističkim regijama iskoristivosti, a ne po sjedištu korisnika potpore.³⁶

Uvažavajući navedene napomene, podaci o dodjeli potpora prema statističkim regijama pokazuju kako je Središnjoj i istočnoj (Panonskoj) Hrvatskoj dodijeljeno potpora u iznosu od 950,4 milijuna kuna, od čega se 765,1 milijun kuna ili 80,5 posto odnosi na posebne sektore, dok horizontalne potpore iznose 185,3 milijuna kuna ili 19,5 posto potpora dodijeljenih korisnicima u ovoj regiji.

Potpore dodijeljene u statističkoj regiji Jadranska Hrvatska iznose 2.291 milijun kuna. Od ovog iznosa na sektorske potpore se odnosi 1.968,5 milijuna kuna odnosno 85,9 posto, a na horizontalne potpore iznos od 322,5 milijuna kuna ili 14,1 posto. Veliki nesrazmjer između sektorskih i horizontalnih potpora i u ovoj regiji proizlazi iz činjenice da su u ovoj regiji dodijeljene potpore brodogradnji (izdana jamstva brodogradilištima) i to u iznosu od 705,6 milijuna kuna, te potpore sektoru prometa s iznosom od 683,8 milijuna kuna (Zračna luka Rijeka d.o.o., subvencioniranje prometnog povezivanja otoka s kopnom i otoka međusobno i subvencioniranje prijevoza putnika putem obavljanja javne službe poduzetnika Croatia Airlines d.d.).

U statističkoj regiji Sjeverozapadna Hrvatska potpore su dodijeljene u iznosu od 1.634,5 milijuna kuna, a najveći dio potpora u iznosu od 869,7 milijuna kuna ili 53,2 posto

³⁶ Potpore za razvoj širokopojasnih mreža (brzi internet) raspodijeljene su na regije Središnja i istočna (Panonska) Hrvatska i Jadranska Hrvatska, a nisu prikazane u regiji Sjeverozapadna Hrvatska iako je sjedište korisnika potpora u statističkoj regiji Sjeverozapadna Hrvatska. Naime, potpore za razvoj širokopojasnih mreža mogu se koristiti isključivo na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, a ta područja zahvaćaju upravo regije Središnja i istočna (Panonska) te Jadranska Hrvatska.

Potpore Hrvatskoj radioteleviziji u iznosu od 1.168,5 milijuna kuna podijeljene su na sve tri regije u jednakom iznosu od 389,5 milijuna kuna, jer se radi o pretplati koja se prikuplja u cijeloj Republici Hrvatskoj, dok je iznos od 3,3 milijuna kuna prikazan samo u regiji Sjeverozapadna Hrvatska, jer se radi se o iznosu koji je dodijeljen Hrvatskoj radioteleviziji za emitiranje satelitskog programa za Sjevernu Ameriku.

Potpore Hrvatskim željeznicama u iznosu od 754,9 milijuna kuna, prikazane su u jednakim iznosima od 251,6 milijuna kuna u svim trima regijama, a ne samo u statističkoj regiji prema sjedištu korisnika potpore, jer se zapravo radi o potporama za obavljanje javne službe i one se odnose na cijeli teritorij Republike Hrvatske.

Potpore dodijeljene poduzetniku Croatia Airlines d.d. u iznosu od 253,8 milijuna kuna, prikazane su podijeljeno na dvije regije, i to iznos od 87 milijuna kuna koliko je poduzetnik koristio potpora isključivo za obavljanje javne usluge prikazan je u regiji Jadranska Hrvatska i Sjeverozapadna Hrvatska, dok je iznos od 166,8 milijuna kuna prikazan samo u regiji Sjeverozapadna Hrvatska jer se radi o jamstvima koja je poduzetnik koristio za refinanciranje airbus flote.

odnosi se na potpore posebnim sektorima, dok se 764,8 milijuna kuna ili 46,8 posto odnosi na horizontalne potpore.

Iz navedenih podataka prikazanih po pojedinim regijama proizlazi zaključak kako su poduzetnici iz statističke regije Sjeverozapadna Hrvatska najveći „korisnici“ kada se radi o korištenju horizontalnih potpora po čemu se ova regija uklapa u standarde i politiku potpora koju zagovara EU o potrebi preusmjeravanja potpora na horizontalne ciljeve odnosno na „dobre potpore“.

Najnepovoljniji odnos horizontalnih i sektorskih potpora je u regiji Jadranska Hrvatska, ali taj nepovoljni odnos bi se postupno trebao smanjivati radi restrukturiranja brodogradilišta, kojima će se nakon okončanja tog procesa moći dodjeljivati horizontalne potpore, a osobito one za istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša te regionalne potpore za ulaganja.

Tablica 37. Dodijeljene potpore po instrumentima u 2011. sukladno NUTS 2. (u milijunima kuna)

	Središnja i istočna (Panonska) Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Sjeverozapadna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
A1	752,3	1.398,4	1.067,3	3.218,0
A2	60,3	57,9	330,1	448,3
B1	42,7	-	-	42,7
C1	16,4	28,6	18,8	63,8
D	78,7	806,1	218,3	1.103,1
ukupno	950,4	2.291,0	1.634,5	4.875,9

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatrajući strukturu oblika potpora po pojedinim statističkim regijama, razvidno je kako su subvencije najčešći oblik potpora u cjelini, pri čemu je različita struktura po pojedinim statističkim regijama, pa su tako u Panonskoj Hrvatskoj zastupljeni svi oblici potpora – subvencije, porezna izuzeća i otpisi dugova, udjeli u kapitalu i jamstva, dok se u Jadranskoj Hrvatskoj radi o subvencijama, poreznim olakšicama i jamstvima, a u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj prevladavaju subvencije, porezne olakšice te jamstva.

6. POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore u 2011. iznose 588,3 milijuna kuna, što je u odnosu na prethodnu 2010. povećanje za 22,9 milijuna kuna ili 4,1 posto, te smanjenje u odnosu na 2009. za 37,1 milijun kuna ili 5,9 posto.

Promatrano prema instrumentima dodjele potpora u 2011., najveći iznos potpora male vrijednosti odnosi se na subvencije, s udjelom od 49,9 posto, zatim na porezna oslobođenja i izuzeća s udjelom od 31,1 posto, dok se ostalih 19 posto odnosi na povoljne zajmove, neposredne subvencije kamata, jamstva te na snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa.

Potpore male vrijednosti je potpora dodijeljena pojedinom korisniku koja ne prelazi ukupan iznos od 1.500.000 kuna u razdoblju od tri fiskalne godine, bez obzira na oblik ili namjenu potpore, dok potpora dodijeljena pojedinom korisniku u sektoru cestovnog prometa ne smije premašiti 750.000 kuna u razdoblju od tri fiskalne godine, te ne smije biti dodijeljena za nabavu vozila. Za dodjelu potpora male vrijednosti nije potrebno odobrenje Agencije, jer one ne narušavaju trgovinu između Republike Hrvatske i članica EU.

Potpore male vrijednosti ne mogu se dodijeliti u svrhu poticanja izvoza, poduzetnicima u proizvodnji čelika, za nabavu transportne opreme i sredstava te poduzetnicima u teškoćama.

Obveza je davatelja potpore male vrijednosti prilikom dodjele potpore izvijestiti korisnika kako se radi o potpori male vrijednosti, te o tome izvijesti Agenciju u roku 15 dana od dana dodjele.

Davatelj potpore dužan je voditi evidenciju o dodijeljenim potporama male vrijednosti po pojedinim korisnicima te podatke čuvati deset godina od dana dodjele.

Pravila o dodijeli potpora male vrijednosti objavljena su u Odluci o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti u „Narodnim novinama“, broj: 45/07.

Tablica 38. Potpore male vrijednosti za razdoblje 2009. – 2011.

Potpore male vrijednosti	2009.	2010.	2011.
	u mln HRK	u mln HRK	u mln HRK
A1 Neposredne subvencije kamata	86,9	11,6	23,3
A1 Subvencije	313,1	302,7	293,5
A2 Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	172,6	196,7	183,2
A2 Otpis duga	0,9	0,1	-
A2 Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	1,5	19,4	17,9
B1 Kapitalna ulaganja	5,3	3,3	0,0
C1 Povoljni zajmovi	30,6	7,8	37,9
C1 Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	0,2	-	-
D Jamstva	9,7	11,9	15,7
D Plaćanja za opozvana jamstva	4,3	11,9	16,8
UKUPNO	625,4	565,4	588,3

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Najveći dio dodijeljenih potpora male vrijednosti u 2011., dodijelili su davatelji potpora na razini središnje države i to u iznosu od 456,1 milijun kuna ili 77,5 posto od ukupno

dodijeljenih *de minimis* potpora, dok su davatelji na lokalnoj razini dodijelili 132,2 milijuna kuna potpora ili 22,5 posto.

Dakle, i u 2011. nastavljen je trend dodjele potpora mala vrijednosti, jer ne postoje ograničenja i uvjeti za njihovu dodjelu u smislu ciljeva i namjena, osim ako se ne radi o izravnoj izveznoj potpori. Za potpore male vrijednosti nije potrebno prethodno odobrenje Agencije odnosno nisu propisani uvjeti ili kriteriji za njihovo korištenje, pa su stoga to potpore s kojima davatelji najjednostavnije „upravljaju“, a mogu se koristiti i za pokriće operativnih troškova poslovanja ili za druge svrhe, pretežito kao pomoć malim i srednjim poduzetnicima.

Iako potpore male vrijednosti nisu potpore u smislu Zakona o državnim potporama jer se smatra da maksimalno dopušteni iznos od 1,5 milijuna kuna (200.000 eura) ne može narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i EU odnosno država članica EU, budući da se radi o pomoći poduzetnicima i o značajnim proračunskim sredstvima koja se izdvajaju za tu namjenu, i one se iskazuju u ovom Izvešću.

Prema podacima zaprimljenim od davatelja, potpore male vrijednosti u 2011. su dodjeljivali:

- Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u ukupnom iznosu od 73,3 milijuna kuna i to kroz: Zakon o slobodnim zonama u iznosu od 53,6 milijuna kuna, Pravilnik o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina (državne potpore male vrijednosti) iznos od 438.451 kunu, te kroz Operativni program potpora sektorima prerađivačke industrije za 2011. iznos od 19,3 milijuna kuna, a unutar navedenog programa, 4,7 milijuna kuna se odnosi na Program proizvodnje elektroničkih i električnih proizvoda i strojeva, 6,2 milijuna kuna odnosi se na Program proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda, farmaceutskih proizvoda, gume i plastike i ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, 3,8 milijuna kuna odnosi se na Program proizvodnje metala i metalnih proizvoda te 4,6 milijuna kuna odnosi se na Program proizvodnje tekstila, odjeće, kože i srodnih proizvoda. Potpore su dodijeljene u obliku subvencija u iznosu od 19,7 milijuna kuna te poreznih olakšica u iznosu od 53,6 milijuna kuna.

- Temeljem Zakona o porezu na dohodak dodijeljeno je 4,9 milijuna kuna, Zakona o brdsko-planinskim područjima 6,4 milijuna kuna, Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara 31,2 milijuna kuna, te Zakona o područjima posebne državne skrbi 103,5 milijuna kuna, sve u obliku poreznih olakšica.

- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u 2011., dodijelilo je potpore male vrijednosti u ukupnom iznosu od 16,9 milijuna kuna u obliku subvencija, i to sukladno Uredbi o uvjetima, kriterijima, visini naknade i načinu ostvarivanja prava za postojeća i nova radna mjesta otočnim poslodavcima odnosno potpori otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta 7 milijuna kuna, Programu subvencioniranja razlike u cijeni pogonskog goriva brodarima (malim poduzetnicima) u nacionalnoj plovidbi u razdoblju od 2010. do 2012., 5,9 milijuna kuna, Programu izgradnje i rekonstrukcije putničke i izletničke flote za potrebe hrvatskih privatnih brodara - malih poduzetnika u razdoblju od

2010. do 2012., 3,4 milijuna kuna, a dodijeljeno je i 529.621 kuna kao potpora brodarima unutarnje plovidbe u nacionalnom prijevozu.

- Ministarstvo turizma dodijelilo je ukupno 14,7 milijuna kuna potpora male vrijednosti u obliku subvencija i neposrednih subvencija kamata, sukladno sljedećim programima: „Upoznaj Hrvatsku 2011.“ u iznosu od 5 milijuna kuna, „Baština u turizmu“ u iznosu od 830.000 kuna, „Razvoj turizma u malom gospodarstvu 2001.-2003.“ u iznosu od 704.530 kuna, „Turizam bez zapreka“ - Program poticanja ulaganja u javnu turističku infrastrukturu u 2011. iznos od 150.000 kuna, „Izvorni suvenir“ iznos od 555.000 kuna, „Plava brazda“ iznos od 974.000 kuna, Program pripreme javne turističke infrastrukture za strukturne fondove EU iznos od 245.000 kuna, Program razvoja turizma na selu 2011. iznos od 557.130 kuna, Programa poticanja razvoja posebnih oblika turizma na kontinentu „Zelena brazda 2011.“ iznos od 1,8 milijuna kuna, za razne manifestacije i druge promotivne aktivnosti u turizmu iznos od 2,5 milijuna kuna i za ostale programe iznos od 1,3 milijuna kuna.

- Ministarstvo kulture dodijelilo je sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“ (Poduzetnički impuls) subvencije u iznosu od 2 milijuna kuna.

- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je putem Poslovno - inovacijskog centra Hrvatske BICRO d.o.o., dodijelio potpore temeljem Programa provjere inovativnog koncepta PoC, u obliku subvencija u iznosu od 9,5 milijuna kuna, a isto ministarstvo je putem Fonda „Jedinstvo uz pomoć znanja“ dodijelilo subvencije temeljem Programa „Mladi znanstvenici i stručnjaci“ i to za „Istraživanje u gospodarstvu i akademiji“ iznos od 169.400 kuna te za „Reintegraciju“ iznos od 85.269 kuna.

- Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. dodijelilo 8,2 milijuna kuna subvencija.

- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo dodijelila je ukupan iznos od 87,1 milijun kuna sukladno sljedećim programima: Jačanje konkurentnosti malog gospodarstva - 40,3 milijuna kuna, Poduzetništvo mladih, početnika i osoba s invaliditetom - iznos od 4 milijuna kuna, Poduzetništvo žena - iznos od 189.761 kuna, Zadržno poduzetništvo - iznos od 2 milijuna kuna, Poduzetništvo u kulturi - iznos od 2 milijuna kuna, Projekt „Mreža konzultanata“ za sufinanciranje konzultantskih usluga - iznos od 875.500 kuna, Razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta za očuvanje obrtničke tradicije - iznos od 329.000 kuna, Razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta za tradicijske i umjetničke obrt - iznos od 5,5 milijuna kuna, Financiranje pronalazaka - iznos od 697.520 kuna, Mikrokrediti - iznos od 206.853 kuna, Nove tehnologije - iznos od 1,7 milijuna kuna, Novi poduzetnik - iznos od 4,8 milijuna kuna, Obrtni kapital - iznos od 1,9 milijuna kuna, Područja posebnog državnog interesa - iznos od 3,8 milijuna kuna, Poduzetnik u zoni - iznos od 5,8 milijuna kuna, Rast i razvoj - iznos od 13,1 milijun kuna te za ostale stare programe iznos od 29.081 kuna. Potpore su dodjeljivane najvećim dijelom u obliku subvencija - 55 milijuna kuna, kroz jamstva - 15,3 milijuna kuna te u obliku opozvanih jamstava iznos od 16,8 milijuna kuna.

- Hrvatska banka za obnovu i razvitak je temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina dodijelila 55,5 milijuna kuna potpora male vrijednosti.
- Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom dodijelio je 11,1 milijun kuna subvencija kao poticaj i olakšicu poduzetnicima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom.
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost dodijelio je 5,6 milijuna kuna potpora male vrijednosti, i to u skladu s programima državnih potpora u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, a potpore su dodjeljivane u obliku subvencija 4,1 milijun kuna i povoljnih zajmova 1,5 milijuna kuna. Potpore su dodijeljene temeljem Programa državnih potpora u području energetske učinkovitosti, za poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i poticanje održive gradnje, te temeljem Programa državnih potpora u području zaštite okoliša i to za oporabu otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada, poticanje čistije proizvodnje, izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada i emisije štetnih plinova, poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija i programa te poticanja održivog razvoja ruralnog prostora.
- Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara je dodijelio temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u Gradu Vukovaru 10,3 milijuna kuna subvencija kao poticajnu mjeru radi brže obnove i razvoja Vukovara.
- Agencija za elektroničke medije je dodijelila temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija subvencije u iznosu od 15,7 milijuna kuna.
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio je potpore u iznosu od 35.778 kuna u obliku snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa za zaposlene radnike kod fizičkih osoba.
- Hrvatski zavod za zapošljavanje dodijelio je potpore male vrijednosti u obliku subvencije u iznosu od 15.671 kune temeljem Programa o dodjeli bespovratnih sredstava „Lokalna partnerstva za zapošljavanje - faza 3“ za edukaciju.
- Županije, općine i gradovi dodijelili su potpore male vrijednosti u iznosu od 132,2 milijuna kuna, najvećim dijelom putem subvencija, zatim povoljnih zajmova i neposredne subvencije kamata.

7. POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI

Sukladno prikazu iz Tablica 39. i 40., svih 27 zemalja članica EU zajedno (EU 27) dodijelilo je u 2010. državnih potpora u ukupnom iznosu od 73,7 milijardi eura što čini 0,6 posto BDP-a (isključujući potpore dodijeljene realnom i financijskom sektoru s ciljem ublažavanja posljedica gospodarske i financijske krize i željezničkom prometu).³⁷

Tablica 39. Republika Hrvatska i EU države članice – Potpore sektoru industrije i usluga (bez poljoprivrede, ribarstva i prometa) u 2010. i 2011. *

	Ukupno u mlrd €	Udio BDP (%)
RH 2010.	0,5	1,13
RH 2011.	0,5	1,04
EU 27 2010. ukupno:	61,0	0,50
Njemačka	14,7	0,59
Francuska	12,6	0,65
Španjolska	4,3	0,41
Ujedinjeno kraljevstvo	4,1	0,24
Italija	3,3	0,21
Švedska	2,6	0,76
Poljska	2,5	0,72
Austrija	2,1	0,72
Danska	2,0	0,83
Mađarska	1,9	1,94
Nizozemska	1,9	0,32
Belgija	1,8	0,52
Grčka	1,8	0,78
Portugal	1,5	0,90
Češka	0,9	0,65
Irska	0,9	0,56
Finska	0,8	0,43
Slovenija	0,3	0,89
Slovačka	0,2	0,37
Rumunjska	0,2	0,17
Cipar	0,1	0,51
Latvia	0,1	0,40
Litva	0,1	0,29
Luxemburg	0,1	0,18
Malta	0,1	1,12
Estonija	0,0	0,10
Bugarska	0,0	0,04

Izvor: Opća uprava za tržišno natjecanje (DG Competition); podaci obrađeni u AZTN-u
*bez potpora za željeznički promet i kriznih potpora

³⁷ Izvor: European Commission State aid Scoreboard 2010, internetska stranica Europske komisije http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/2011_autumn_en.pdf. Agencija je preuzela podatke iz Izvješća Europske komisije o državnim potporama za 2010., jer u trenutku izrade ovog Izvješća Agencije, Izvješće Europske komisije za 2011. još nije bilo objavljeno.

Pritom, potpore industriji i uslugama (isključujući potpore za ublažavanje krize, potpore za poljoprivredu i ribarstvo, i potpore za promet) u EU 27 u 2010. iznosile su 61 milijardu eura ili 0,5 posto BDP-a, od kojih je čak 85 posto dodijeljeno za horizontalne ciljeve od zajedničkog interesa. Štoviše, veće je težište stavljeno na potpore za regionalni razvoj, istraživanje i zaštitu okoliša, što se smatra mjerama koje u manjoj mjeri narušavaju tržišno natjecanje i pridonose ostvarenju strateških ciljeva EU pametnog, održivog i uključivog rasta do 2020.

Tablica 40. Republika Hrvatska i EU države članice – Potpore poljoprivredi, ribarstvu i prometu u 2010. i 2011. *

	Ukupno u mlrd-eura	Udio BDP (%)
RH 2010.	0,64	1,43
RH 2011.	0,64	1,43
EU 27 2010. ukupno:	12,7	0,10
Francuska	2,79	0,14
Finska	1,29	0,71
Nizozemska	1,25	0,21
Italija	1,23	0,08
Njemačka	1,22	0,05
Ujedinjeno kraljevstvo	0,74	0,04
Irska	0,70	0,46
Poljska	0,68	0,19
Španjolska	0,67	0,06
Mađarska	0,34	0,34
Belgija	0,32	0,09
Češka	0,24	0,17
Švedska	0,24	0,07
Austrija	0,19	0,07
Danska	0,18	0,08
Latvija	0,10	0,54
Rumunjska	0,10	0,08
Litva	0,08	0,28
Slovenija	0,08	0,21
Slovačka	0,06	0,09
Grčka	0,04	0,02
Bugarska	0,04	0,11
Cipar	0,03	0,17
Estonija	0,03	0,19
Portugal	0,03	0,02
Malta	0,02	0,30
Luxemburg	0,02	0,05

Izvor: DG Competition; podaci obrađeni u AZTN-u

*bez potpora za željeznički promet i kriznih potpora

U Republici Hrvatskoj je u 2011. dodijeljeno ukupno 1,14 milijardi eura potpora (isključujući potpore za ublažavanje krize i potpore za željeznički promet)³⁸.

Za razliku od stanja u EU, u Republici Hrvatskoj se još uvijek daleko više potpora dodjeljuje za pojedine sektore (74 posto ukupnih potpora industriji i uslugama), nego za horizontalne namjene (preostalih 26 posto). Budući da u pravilu horizontalne potpore

³⁸ U skladu s metodologijom Europske komisije.

manje narušavaju tržišno natjecanje, ovaj bi omjer trebao u budućnosti biti više u korist horizontalnih ciljeva.

Kako bi se smanjio negativan utjecaj ograničenog pristupa financiranju u financijskoj i gospodarskoj krizi, države članice EU su u razdoblju od 2008. do kraja 2011. dodjeljivale potpore realnom sektoru gospodarstva sukladno Privremenom okviru Zajednice za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi³⁹. Osnovna mjera potpore bila je jednokratna subvencija koja ne prelazi iznos od 500.000 eura po poduzetniku. Slijede je mjere potpora u obliku subvencija kamata na kredite i jamstava, umanjenih kamata za ulaganja u zaštitu okoliša i rizičnog kapitala. Između prosinca 2008. i 1. listopada 2011. države članice su planirale dodijeliti 82,9 milijardi eura potpora u skladu s Privremenim okvirom. No, ukupan iznos potpora, koji je u konačnici dodijeljen prema Privremenom okviru, iznosio je 21 milijardu eura u 2009., odnosno 11,7 milijardi eura u 2010., što dokazuje da je tržište ipak osiguralo gospodarstvu potrebno financiranje u određenom iznosu.

U Republici Hrvatskoj je od 2009. do 2011. sukladno Privremenom okviru dodijeljeno ukupno 24,4 milijuna eura potpora. Rečeni iznos se smanjivao kroz godine, a u 2011. je zauzimao udio u BDP-u od 0,08 posto. U tom je razdoblju najviše kriznih potpora dodjeljivano kroz subvencije uz manji udio povoljnih kredita. No, ova vrsta potpora u narednom razdoblju gubi na važnosti s obzirom da je u 2012. prestalo važenje spomenutih pravila o potporama iz Privremenog okvira.

Između 2008. i 31. prosinca 2010. iznos od 1.608 milijardi eura je iskorišten u EU s ciljem podupiranja financijskih institucija u gospodarskoj krizi. Taj je iznos uključivao mjere poticanja likvidnosti banaka u iznosu od 1.199 milijardi eura (10 posto BDP-a) u obliku državnih jamstava i drugih kratkoročnih mjera poticanja likvidnosti, te mjere poticanja solventnosti u iznosu od 409 milijardi eura (3 posto BDP-a) u obliku dokapitalizacije i postupanja s imovinom s umanjenom vrijednošću. Tri države članice zauzimaju udio od 60 posto u ukupnim potporama danim bankarskom sektoru, a to su Irska (25 posto), Velika Britanija (18 posto) i Njemačka (15 posto). U Republici Hrvatskoj ova vrsta kriznih potpora nije dodjeljivana.

Izješće Europske komisije o državnim potporama (State aid Scoreboard) za 2010. pokazuje da su korisnici nezakonitih i nesukladnih državnih potpora do kraja lipnja 2011. vratili otprilike 82 posto od ukupnog iznosa ili oko 12 milijardi eura potpora onim državama članicama koje su im dodijelile takve potpore. Zamjetan je velik korak naprijed u usporedbi s krajem 2004. kada je vraćeno samo 25 posto nezakonitih i nesukladnih potpora. Iako je Agencija donijela više rješenja kojima je naložila povrat potpora koje su

³⁹ Priopćenje Komisije – Privremeni okvir Zajednice za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi (SL C 83, 7. travnja 2009., str. 1.–15.) sadržan je u Odluci o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine”, broj: 56/09). Predmetni Okvir i Privremeni okvir Unije za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi (SL C 6, 11. siječnja 2011., str. 5.–15.) bili su na snazi do 31. prosinca 2010., odnosno 31. prosinca 2011.

dane ili korištene protivno propisima, u ovom trenutku ne raspolaže s točnim podacima o iznosu potpora koje su vraćene u državni proračun, jer još nisu završeni stečajni postupci nad poduzetnicima koji moraju vratiti potpore. No, u budućnosti će zasigurno u cilju što boljeg praćenja efikasnosti sustava državnih potpora biti potrebno prikupiti i te podatke.

Reforme poduzete u EU u okviru Akcijskog plana državnih potpora za razdoblje od 2005. do 2008. nastavljaju donositi željene rezultate. Gotovo 90 posto ukupnih potpora u EU je dodijeljeno ili kroz skupna izuzeća ili kroz programe potpora. Jednom kada su takvi programi odobreni od strane Europske komisije, takve opće mjere dopuštaju zemljama članicama da dodjeljuju potpore pojedinim poduzetnicima bez dodatnog nadzora od strane Komisije, te se na taj način omogućava državama članicama EU visoki stupanj fleksibilnosti i smanjenje administrativnog tereta, dok istovremeno utvrđeni kriteriji sukladnosti postavljaju jednaka pravila o potporama za sve sudionike zajedničkog tržišta. U Republici Hrvatskoj je oko 80 posto ukupno dodijeljenih potpora dodijeljeno temeljem različitih programa potpora, dok preostalih 20 posto čine potpore dane pojedinačnim poduzetnicima. O sukladnosti dodijeljenih potpora s pravilima o potporama u ovom trenutku pa sve do pridruživanja Republike Hrvatske EU odlučuje Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, a kasnije će taj zadatak obavljati Europska komisija.

Točnost i sveobuhvatnost podataka, koji su dostavljeni Agenciji za potrebe izrade godišnjeg izvješća o potporama, svake je godine sve više zadovoljavajuća i stoga se može smatrati da svako novo Izvješće pruža precizniji uvid u stvarno stanje sustava potpora u Hrvatskoj. Ovogodišnje Izvješće Agencije o potporama sadrži neka nova poglavlja (o procjeni učinkovitosti potpora, karti državnih potpora i uslugama od općeg gospodarskog interesa). Ipak, u budućnosti bi trebalo veću pažnju posvetiti i drugim pitanjima iz ovog područja (kao što je na primjer pitanje povrata potpora). Bez obzira hoće li nakon pridruživanja EU dio nadležnosti za državne potpore na razini Republike Hrvatske kao 28. članice ostati unutar Agencije ili će se time baviti neko drugo državno tijelo, rad takvog tijela trebao bi u svakom slučaju biti usmjeren započetim reformama sustava potpora i ostvarenju strateških ciljeva sukladno planu EU 2020. pametnog, održivog i uključivog rasta.

8. PROCJENA POTPORA U 2012.

Iz dostupnih podataka o potporama dodijeljenim u 2012., koje su dostavili davatelji potpora, te podataka iz Državnog proračuna za 2012., kao i odobrenja potpora koje je Agencija ocjenjivala u 2012. i proteklim godinama, moguće je s određenom točnošću procijeniti potpore koje su dodjeljivane tijekom 2012. Stoga u ovom poglavlju Agencija daje pregled predviđenih kretanja potpora po pojedinim sektorima, uključujući poljoprivredu i ribarstvo, te potpora za pojedine horizontalne ciljeve u 2012.

Iako Agencija nije nadležna za kontrolu potpora u poljoprivredi i ribarstvu i nema podataka o iznosima potpora koje su dodjeljivane tijekom 2012., za očekivati je da će potpore poljoprivredi i ribarstvu iz državnog proračuna u 2012. biti manje za oko 6 do 10 posto u odnosu na 2011. i iznositi između 3,8 i 3,9 milijardi kuna.

Sektor prometa je u 2012. potican s manjim iznosom potpora nego što je to bio slučaj u prethodnoj godini, pri čemu se procjenjuje da je pomorski promet ostao na razini 2011., dok je kod zračnog (obavljanje javne službe) i željezničkog prometa (modernizacija i obavljanje javne službe, isključujući infrastrukturu) došlo do smanjenja iznosa danih potpora. Slijedom navedenog, procjena je kako će ukupne potpore sektoru prometa u 2012. biti manje za 4 do 6 posto i iznositi oko 1,3 milijarde kuna, dok će provedba programa restrukturiranja poduzetnika s područja prometa u narednom razdoblju (željeznica i zračni promet) rezultirati znatno višom razinom potpora.

U brodogradnji će se potpore, prema procjeni na dan izrade ovog Izvješća, u 2012. smanjiti za dvadesetak posto te s 0,7 milijardi kuna iz 2011. spustiti na razinu od oko 0,6 milijardi kuna. Međutim, ukoliko do kraja 2012. dođe do isplata potpora, primjerice brodogradilištu Brodosplit d.d. zbog početka primjene programa restrukturiranja, ovaj iznos može biti i viši.

Prema procjenama, potpore Hrvatskoj radioteleviziji za poticanje radiotelevizijskog emitiranja bi i u 2012. trebale ostati na razini od oko 1,2 milijarde kuna.

Iznosi potpora za horizontalne ciljeve, uključujući regionalne potpore i potpore koje dodjeljuju općine, gradovi i županije (koje su u 2011. ukupno iznosile 1,3 milijarde kuna) neće se značajnije mijenjati u odnosu na 2011.

Slijedom navedenog, uz pretpostavku da će u ovoj godini biti dodijeljeno 4 do 6 posto potpora manje za poticanje različitih sektora, te da se očekuje smanjenje iznosa potpora danih za poljoprivredu i ribarstvo za 6 do 10 posto, uz relativno stabilan iznos horizontalnih potpora, u 2012. bi se potpore u usporedbi s 2011. trebale smanjiti za oko 7 do 8 posto ukupno, odnosno kretati se u rasponu od 8,3 do 8,4 milijarde kuna. Spomenuti izračun ne uključuje potpore male vrijednosti i druge, osobito one koje bi mogle biti sadržane u otpisima, prodaji otpisa ili djelomičnom otpisu poreznih dugova i

drugih potraživanja države temeljem propisa donesenih u 2012.⁴⁰, a o kojima Agencija u trenutku pisanja ovog Izvješća nema službenih podataka.

⁴⁰ Zakon o posebnoj mjeri naplate poreznog duga uzrokovanog gospodarskom krizom („Narodne novine“, broj: 45/11, 25/12 i 78/12) i Uredba o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja („Narodne novine“, broj: 76/12).

9. UČINKOVITOST DODIJELJENIH POTPORA U 2011.

U cilju pružanja preciznijeg uvida u dane potpore i učinke koje one proizvode, po prvi puta Agencija je u 2012. od davatelja prikupila podatke o učinkovitosti dodijeljenih potpora, a temeljem obrasca (upitnika) koji je sadržan u Pravilniku o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencije o državnim potporama („Narodne novine“, broj: 47/12; dalje: Pravilnika).

Naime, temeljem članka 6., stavka 1., točke 6., i članka 10., Pravilnika, svaki davatelj potpora treba dostaviti ispunjenu „Tablicu učinka dodijeljene državne potpore“ za svaki program odnosno pojedinačnu potporu (za potpore male vrijednosti nije potrebno ispunjavati tablicu), koja se nalazi u Dodatku IV.4. Pravilnika, a koja je potrebna Agenciji za analizu podataka o korištenju i učincima dodijeljenih potpora od strane davatelja u Republici Hrvatskoj, te koja je prikazana u Tablici 41.

Tablica 41. Učinci dodijeljene potpore (upitnik Agencije)

1. Davatelj državne potpore:			
2. Naziv programa/ pojedinačne državne potpore:			
3. Trajanje, ukupni iznos planirane državne potpore te ukupni iznosi po godinama:	Trajanje:	Ukupno planirana potpora po godinama:	
	Ukupni iznos potpore:		
4. Cilj (kategorija) državne potpore:			
5. Opis ciljeva (kategorija) uključujući i planske veličine:			
6. Polazne vrijednosti (referentni pokazatelji o zatečenom stanju)			
7. Pokazatelji (kriteriji) kojima se prati učinak potpore:			
8. Opis postignutih rezultata (uspješnost):			
9. Godišnje planirana i dodijeljena potpora po svakom cilju (kategoriji):	a) Planirano:	b) Ostvareno:	(a/b) u %
10. Financijski pokazatelji korisnika potpore	a) Prethodna godina	b) Godina za koju se dostavljaju podaci za izvješće:	(a/b) u %
Ukupan prihod/ Ukupni primici			
10.2. Dobit/dohodak			
11. Broj zaposlenih na dan 31. prosinca			
12. Ocjena učinka:	Pozitivan – neutralan - negativan		
13. Objašnjenje postignutog učinka:			
14. Napomena/Komentar:			

Izvor: AZTN

Cilj prikupljanja podataka o dodijeljenim potporama, njihovim rezultatima i učincima je da se objektivno procijeni korištenje proračunskih sredstava i svrsishodnost sustava dodjele državnih potpora, te prikaže njihova uspješnost u postizanju zadanih ciljeva.

Iako je dostavu navedenih podataka Agencija zatražila od svih davatelja potpora, samo 10 davatelja je tražene podatke i dostavilo (4 ministarstva, 3 agencije, te Hrvatski audiovizualni centar, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom i Hrvatska banka za obnovu i razvitak) te su oni prikazani u Tablici 42.

Učinke dostavljenih programa potpora, koji obuhvaćaju dodjelu različitih horizontalnih i sektorskih potpora, kako je navedeno u Tablici 42., davatelji su ocijenili pozitivnim iz razloga što je dodjelom tih potpora ostvaren njihov planirani cilj (otvaranje novih radnih mjesta, poticanje kulture, obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa i drugi), te je razvidno da su u navedenim slučajevima ostvarene zadane planirane veličine i zadaci.

Tablica 42. Učinci dodijeljenih potpora u 2011., procjene davatelja prema upitniku Agencije

Davatelj potpore	Naziv potpore	Ocjena učinka potpore	Opis ocjene učinka
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	Poticanje ulaganja temeljem Zakona o poticanju ulaganja (Isplata subvencija za zapošljavanje)	Pozitivan	Utvrđeno je povećanje broja radnih mjesta u poduzetnicima primateljima potpore za otvaranje novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem.
Ministarstvo kulture	Program financiranja nakladništva	Pozitivan	Povećanjem prihvaćanja hrvatske knjige u zemlji i inozemstvu i rastom kvalitetne knjižne produkcije razvija se kultura čitanja, jača participacija i kultura potrošnja te se podiže razina postignutog kulturnog razvitka, a što se iskazuje prosječnim brojem posudbi u narodnim knjižnicama: ciljana vrijednost u 2011. iznosila je 2,7, dok je ostvareno 3,7 prosječnih posudbi u knjižnicama.
Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja	Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011.-2014.	Pozitivan	Dolazi do povećanja zapošljavanja visokoobrazovanih i kvalificiranih kadrova i instaliranja suvremenih tehnoloških linija prerade drva i proizvodnje namještaja čime se povećava konkurentnost predmetnih sektora i izvozna aktivnost istih, a smanjenje ukupnog broja zaposlenih dolazi u kontekstu izraženog utjecaja gospodarske krize.
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	Očuvanje prometne povezanosti regija	Pozitivan	Potpore se odnosi na pokrivanje troškova poduzetnika Croatia Airlines d.d. za obavljanja usluge od općeg gospodarskog interesa te je učinak potpore pozitivan budući bez nje poduzetnik ne bi ostvarivao letove na nerentabilnim linijama.
	Odluka o o obvezi otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o.	Pozitivan	Potpore je omogućila otvorenost Zračne luke tijekom cijele godine.
	Odluka o obvezi otvorenosti Zračne luke Rijeka d.o.o.	Pozitivan	Potpore je omogućila otvorenost Zračne luke tijekom cijele godine.
	Program gradnje brodova za hrvatske brodare do 2011.	Pozitivan	S ciljem ubrzanja povlačenja tankera s jednostrukom oplatom i povlačenja iz plovidbe odgovarajućeg broja brodova za rasute terete, izgrađeno je 11 brodova (9 tankera i 2 broda za rasute terete).
Agencija za elektroničke medije	Program raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija	Pozitivan	Nakladnici televizije i radija kvalitetom i emitiranjem programa za ostvarivanje ciljeva propisanih Programom dokazuju pozitivan učinak raspodjele sredstava Fonda.

Agencija za obalni linijski pomorski promet	Potpore brodarima za održavanje trajektnih, brodskih i brzobrodskih linija	Pozitivan	U 2011. prevezeno je ukupno 11.129.145 putnika, što je 1,8 posto više u odnosu na 2010. Isto tako prevezeno je 2.796.999 vozila što je za 1,8 posto više u odnosu na prethodnu godinu.
Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije	Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa za povezivanje matičnih i područnih škola na otocima	Pozitivan	Povezano je 20-tak škola u Hrvatsku akademsku i istraživačku mrežu, te je učenicima osigurano praćenje nastave i školovanje na otocima.
	Održavanje i sanacija opreme na otocima, nabava i održavanje nove opreme za postojeće i nove projekte na otocima i drugim udaljenim područjima	Pozitivan	
Hrvatski audiovizualni centar	Program državne potpore za dodjelu sredstava za promicanje audiovizualnog stvaralaštva	Pozitivan	Izmjereno je povećanje gledanosti
Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom	Poticaji pri zapošljavanju osoba s invaliditetom	Pozitivan	Isplaćeni su poticaji za 7 poslodavaca koji zapošljavaju 546 osoba s invaliditetom u iznosu od 23.189.005 kuna. Povećan je broj novozaposlenih osoba s invaliditetom za 14.
Hrvatska banka za obnovu i razvitak	Pravilnik o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina HBOR-a	Pozitivan	Omjer ukupnih investicija na jedinicu uložених sredstava HBOR-a u odnosu na plan veći je za 120 posto, dok je omjer ukupnih investicija na jedinicu odobrenih državnih potpora u odnosu na plan veći za 156,6 posto.

Izvor: davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Dostavljeni podaci i procjene davatelja potpora, premda još uvijek uglavnom općeniti i često nedovoljno konkretni, ipak su važan korak prema praćenju učinaka dodijeljenih potpora te je za očekivati da će s povećanjem potpora za horizontalne ciljeve i njihove učinke biti lakše kvantificirati odnosno da će se oni moći pratiti i kroz pokazatelje kao što je povećanje broja zaposlenih u pojedinoj regiji ili sektoru, povećanju proizvodnje, izvoza i slično.

10. ZAKLJUČAK

Podaci o potporama sadržani u Godišnjem izvješću za 2011. pokazuju zanimljive trendove i obilježja potpora u toj i dvije prethodne godine. Prvenstveno, pozitivan se trend očituje u smanjivanju iznosa ukupnih potpora u 2011. u odnosu na 2010., što je dovelo i do smanjivanja udjela potpora u BDP-u, kao i u odnosu na ostale makroekonomske pokazatelje. Naime, u 2011. dodijeljeno je 9 milijardi kuna potpora što je za 3,3 posto manje nego u prethodnoj 2010., ali još uvijek za 4,2 posto više nego 2009. Udio potpora u BDP-u smanjen je s 2,85 posto koliko je iznosio u 2010., na 2,7 posto⁴¹.

U okviru smanjivanja ukupnih potpora, znakovito je kako se to ne odnosi na potpore poljoprivredi i ribarstvu koje i dalje bilježe trend rasta te su dosegle iznos od 4,1 milijardu kuna. U odnosu na prethodne godine, u 2011. je nešto sporija dinamika rasta potpora poljoprivredi i ribarstvu. S obzirom na takva kretanja, udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama prošle godine je dosegao 45,8 posto, dok se na ostale gospodarske sektore (industriju i usluge) odnosi 54,2 posto od ukupno dodijeljenih potpora.

Na potpore sektoru industrije i usluga utrošeno je u 2011. oko 4,9 milijardi kuna što je za 8,1 posto manje nego u prethodnoj godini odnosno za 1,8 posto nego u 2009. Pored smanjivanja ukupnih potpora, sljedeća pozitivna značajka kretanja u ovom sektoru je nastavak trenda smanjivanja sektorskih potpora odnosno potpora usmjerenih na pojedine industrijske ili uslužne djelatnosti i jačanje potpora usmjerenih na horizontalne ciljeve osobito regionalnih potpora i potpora za malo i srednje poduzetništvo. Premda se radi o manjim pomacima jer horizontalne potpore još uvijek imaju iznimno nizak udio u ukupno dodijeljenim potporama od svega 14 posto odnosno 26 posto u potporama sektoru industrije i usluga, ipak se radi o koraku u pravom smjeru osobito uzimajući u obzir činjenicu da se više od polovine iznosa ukupnih sektorskih potpora odnosi na potpore za obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa (2 milijarde kuna) odnosno na potpore za željeznički putnički promet, povezivanje otoka s kopnom, rad zračnih luka u Rijeci i Osijeku, domaći linijski zračni promet i slično, te na HRT, bez kojih bi potpora građani Republike Hrvatske bili prisiljeni plaćati znatno više cijene nekih usluga ili bi ostali prikraćeni za neke od njih. Drugim riječima, podaci o povećanju apsolutnih i relativnih iznosa i udjela horizontalnih potpora u ukupno dodijeljenim potporama upućuju na zaključak da se, postupno i polako ali kontinuirano napušta selektivno odnosno sektorsko poticanje određenih grana i djelatnosti te bi, nakon restrukturiranja brodogradnje, željezničkog i zračnog prijevoza, taj trend u narednom razdoblju trebao biti još izraženiji. Stoga je upravo restrukturiranje poduzetnika u spomenutim djelatnostima uvjet bez kojeg se ne može očekivati značajnije smanjivanje sektorskih potpora ili potpora u cjelini.

⁴¹ Ovdje treba voditi računa o tome da u spomenutim iznosima nisu obuhvaćeni svi proračunski transferi prema gospodarstvu, primjerice izdvajanja za cestogradnju, željezničku infrastrukturu i drugo, već samo ona davanja države koja se sukladno Zakonu o državnim potporama smatraju potporom, što je detaljnije obrazloženo u uvodnom dijelu ovog Izvješća.

Agencija je u 2012. uspostavila model praćenja učinaka dodijeljenih potpora te su od davatelja potpora dobiveni i podaci odnosno njihova procjena učinaka potpora za 2011. Također, po prvi put izvršena je i analiza potpora prema karti regionalnih potpora odnosno po NUTS 2 regijama u Republici Hrvatskoj.

Svi analizirani podaci dobiveni od davatelja potpora na nacionalnoj razini ali i onih iz jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i njihovo ponašanje pri planiranju i dodjeli sredstava, ukazuju na činjenicu da se u uvjetima smanjenih proračunskih mogućnosti i oskudnih sredstava za državne potpore sve veća pozornost usmjerava prema racionalnom i pažljivom trošenju tih sredstava. S druge strane, i sami korisnici potpora, potencijalni i stvarni, mijenjaju pristup potporama, te se, osim u sektoru poljoprivrede i ribarstva, za koji ova Agencija nije nadležna pa nema niti informacija o tome, unaprijed informiraju o uvjetima pod kojima se mogu dobiti potpore i ne žele primati potpore koje nisu unaprijed odobrene odnosno sukladne propisima. Međutim, i ovo Izvješće pokazuje kako je postojeći sustav upravljanja potporama, koji obilježava dvadesetak davatelja potpora na nacionalnoj razini (povećanje broja davatelja u odnosu na 2010. kada ih je bilo 16, u 2011. 22) te niz programa potpora s gotovo istovjetnim ciljevima kod istih ili različitih davatelja potpora, vrlo kompliciran, a ponekad i nepregledan te zasigurno rezultira i visokim troškovima administracije. To je razvidno osobito kod potpora male vrijednosti. Stoga i ovom prilikom ukazujemo na potrebu uspostave racionalnijeg i jednostavnijeg sustava upravljanja potporama u kojem bi se s manjim brojem davatelja ili barem programa potpora, postigli veći pozitivni učinci potpora i uspostavio efikasniji nadzor korištenja potpora.

PRILOG 1.

Davatelji potpora na razini središnje države u 2011. ⁴²
1. Ministarstvo financija
2. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
3. Ministarstvo kulture
4. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
5. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
6. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva
7. Ministarstvo turizma
8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
9. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
10. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
11. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
12. Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara
13. Agencija za upravljanje državnom imovinom
14. Agencija za obalni linijski pomorski promet
15. Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije
16. Agencija za elektroničke medije
17. Hrvatski audiovizualni centar
18. Hrvatska banka za obnovu i razvitak
19. Hrvatski zavod za zapošljavanje
20. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
21. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
22. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

⁴² U Izvješću su korišteni nazivi ministarstava i drugih državnih institucija koji su bili na snazi u 2011.

PRILOG 2.

Kategorije državnih potpora

Pravila	Kategorija	Namjena
HORIZONTALNA PRAVILA		
	Istraživanje i razvoj i inovacije	
		Projekti istraživanja i razvoja za temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja i studije o tehničkoj izvodivosti za primijenjena i razvojna istraživanja
		Pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike
		Novo osnovani mali poduzetnici koji se bave inovacijama
		Inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru usluga
		Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije (mali i srednji poduzetnici)
		Unajmljivanje visoko stručnog kadra koji se privremeno zapošljava iz istraživačkih organizacija ili velikih poduzetnika u malim i srednjim poduzetnicima
		Osnivanje, širenje i oživljavanje inovacijskih clustera
	Zaštita okoliša i ušteda energije	
		Postizanje višeg stupnja zaštite okoliša od obvezujućih standarda odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
		Nabava novih transportnih vozila po standardima višim od obvezujućih odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
		Prilagodba budućim obvezujućim standardima
		Istraživanja odnosno izrada studija neposredno vezanih za zaštitu okoliša
		Ušteda energije
		Obnovljivi izvori energije
		Kogeneracija i daljinsko grijanje
		Gospodarenje otpadom
		Sanacija onečišćenih područja
		Premještanje poduzetnika radi zaštite okoliša na postojećoj lokaciji
		Sustav trgovanja dozvolama
		Suzbijanje negativnih vanjskih učinaka zaštite okoliša putem smanjenja ili izuzeća od poreza za zaštitu okoliša za pojedine sektore ili kategorije poduzetnika uz mogućnost uvođenja viših poreza za ostale poduzetnike
	Mali i srednji poduzetnici	
		Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu i otvaranje novih radnih mjesta vezanih uz projekt ulaganja
		Pokriće troškova osnivanja i tekućih troškova poslovanja vezanih samo za male ženske poduzetnike
		Prilagodba budućim obvezujućim standardima
		Savjetodavne usluge
		Sudjelovanje na sajmovima
		Pokrivanje troškova prava industrijskog vlasništva
		Novi mali poduzetnici koji se bave inovacijama
		Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije
		Ulaganja rizičnog kapitala od strane investicijskih fondova
	Zapošljavanje	
		Zapošljavanje invalidnih osoba ili osoba koje se teže zapošljavaju
		Pokriće dodatnih troškova zapošljavanja invalidnih osoba
	Usavršavanje	
		Posebno usavršavanje zaposlenika
		Opće usavršavanje zaposlenika
	Sanacija i restrukturiranje	
		Pomoć poduzetnicima u teškoćama kojima se temeljem ostvarivog i prihvaćenog plana restrukturiranja može osigurati dugoročni ostanak na tržištu
	Kultura i zaštita baštine	
		Poticanje kulture i zaštita baštine

POSEBNA SEKTORSKA	
Kopneni promet (željeznički, cestovni, unutarnji plovni putevi)	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na gradski, prigradski, regionalni i nacionalni prijevoz
	Investicijska ulaganja u razvoj kombiniranog prijevoza koja se odnose na ulaganja u infrastrukturu te nepomične i pomične objekte koji su neophodni za pretovar
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Zračni promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa za zračni prijevoz unutar države između regionalnih zračnih luka
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Pomorski promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na pomorsku kabotažu
	Odobranje poreznih olakšica u cilju održavanja konkurentnosti brodar
	Pokriće troškova zapošljavanja koji se odnose na smanjenje stope doprinosa za socijalno osiguranje
	Zamjena posade odnosno podmirenje dijela troškova povratka pomorca u domovinu
	Ulaganje u obnovu flote koja čine dio strukturalne reforme čiji je cilj smanjivanje kapaciteta flote
	Usavršavanje pomoraca te ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Proizvodnja čelika	
	Zatvaranje poslovanja (kapaciteta) poduzetnika
	Zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje radnika, pod uvjetom da se radi o djelomičnom ili potpunom zatvaranju kapaciteta
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama osim potpora za sanaciju i restrukturiranje
Brodogradnja	
	Prilikom djelomičnog ili potpunog zatvaranja kapaciteta mogu se pokriti sljedeći troškovi: zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje; savjetodavne usluge radnicima koji su proglašeni viškom odnosno prijevremeno umirovljeni; prekvalifikacija radnika; preuređenje brodogradilišta, zgrada, postrojenja i infrastrukture za svrhe različite od brodogradnje
	Prilikom potpunog zatvaranja kapaciteta putem zajmova i državnih jamstava okončanje nedovršenih poslova
	Regionalne potpore za nadogradnju ili modernizaciju postojećih poduzetnika zbog poboljšanja iskoristivosti postojeće opreme i uređaja
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Javne radiodifuzijske usluge	
	Usluge od općeg gospodarskog interesa koje su u izravnoj vezi s demokratskim, socijalnim i kulturnim potrebama društva i potrebom očuvanja medijskog pluralizma
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Kinematografija i ostala audiovizualna djelatnost	
	Proizvodnja filmova i TV programa koji su od značaja za razvoj kulture sukladno potvrđenim nacionalnim kriterijima
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Poštanske usluge	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na univerzalne usluge, a ispunjava zahtjeve za kontinuitetom, tajnošću, neutralnošću, jednakosti postupanja i prilagodljivosti
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Turizam	
	Sve namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
REGIONALNA	
	Početna materijalna i nematerijalna ulaganja
	Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja
	Naknada dijela troškova tekućeg poslovanja (postojanje dodatnih transportnih troškova, područja s naseljenošću ispod 8 stanovnika po km ² , udaljenost i nedostupnost pojedinih područja te za novoosnovane male poduzetnike)
	Veliki projekti ulaganja

Razina državne potpore

Opis razine
1. Državna razina
2. Regionalna razina
3. Lokalna razina
4. Ostalo

PRILOG 3.

Instrumenti državne potpore

A – Subvencije, porezna izuzeća i oprost duga

Subvencije i porezna izuzeća, čine prvu skupinu u kojoj cjelokupan iznos transferiran korisniku čini potporu. Ta skupina se dijeli na dvije podskupine:

- **A1** - subvencije (subvencije, neposredne subvencije kamata, oprost duga po osnovi zajma, prisilna nagodba i stečaj)
- **A2** - oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice (kao različiti oblici umanjenja poreza na dobit poduzetnicima, i to: olakšice s područja posebne državne skrbi - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području grada Vukovara - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama - niža stopa poreza na dobit, poticaji ulaganja - niža stopa poreza na dobit, poticaji zapošljavanja invalidnih osoba - niža stopa poreza na dobit, poticaji istraživanja i razvoja - umanjenje porezne osnovice za troškove istraživanja i razvoja.)

Osim subvencija i poreznih izuzeća u skupinu A2 ulaze i snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa, odgode pri plaćanju poreza, otpis duga i odgode pri podmirenju duga.

B - Udjeli u vlasničkom kapitalu

Kako bi država pomogla nekom poduzetniku, svoje potraživanje prema tom poduzetniku može pretvoriti u vlasnički udjel i time postaje suvlasnikom toga poduzetnika. U tu skupinu potpora ubrajaju se: državna ulaganja u vlasnički kapital poduzetnika kojima nije cilj stvaranje dobiti, kapitalna ulaganja i rizični kapital, pretvaranje duga prema državi u vlasnički udjel, prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima, odricanje od isplate dobiti poduzetnika na koju država ima pravo na temelju udjela u vlasništvu poduzetnika i sl. Ovdje se radi uglavnom o poduzetnicima u teškoćama, kojima država na ovaj način nastoji pomoći.

C – Financijski transferi

- **C1 - Povoljni zajmovi**- krediti koje država izravno ili putem ovlaštenih pravnih osoba ili putem poslovnih banaka, dodjeljuje poduzetnicima uz povoljnije uvjete od tržišnih, tj. niže kamatne stope od tržišnih, uz dulje vrijeme počeka ili otplate te druge povoljne uvjete. Takvi krediti obično su namijenjeni poduzetnicima u teškoćama koji kredit ne bi mogli dobiti pod redovnim tržišnim uvjetima, a uglavnom se dodjeljuju preko Hrvatske banke za obnovu i razvoj. U ovoj skupini nalaze se i zajmovi poduzetnicima u teškoćama.

D – Jamstva, opozvana jamstva

Obuhvaćaju državna jamstva za osiguranje od komercijalnih i nekomercijalnih rizika u nominalnom iznosu. Državna jamstva omogućuju korisniku da dobije kredit uz povoljnije uvjete od onih na financijskim tržištima. Državno jamstvo u pravilu ne predstavlja potporu korisniku ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da korisnik zajma nije u financijskim

poteškoćama, da korisnik zajma može na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države, da je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i po vremenu trajanja, da državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto određene financijske obveze, da se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena. Samo ako su kumulativno ispunjeni svi navedeni uvjeti, tada jamstvo ne predstavlja potporu.

Ovoj skupini pripadaju i opozvana jamstva kod kojih je element potpore jednak iznosu opozvanog jamstva.

Navedeni instrumenti dodjele potpore predstavljaju samo najčešće korištene instrumente.

Metodologija ocjene elementa državne potpore

Skupina A1	
Subvencije	ukupna vrijednost primljene subvencije
Neposredne subvencije kamata	ukupna vrijednost primljene subvencije (ili neisplata dijela kamata)
Oprost duga po osnovi zajma	vrijednost otpisanoga duga
Prisilna nagodba i stečaj	procijenjeni umanjeni iznos nagodbe ili tražbine iz stečajne mase u odnosu prema drugim vjerovnicima zbog svjesno prouzročenog slabijega položaja države kao vjerovnika u postupku nagodbe ili stečaja

Skupina A2	
Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	nisu uključene porezne olakšice koje su općeg karaktera (npr.: porez na dobit kao opća mjera prema Zakonu o porezu na dobit), već samo olakšice koje su specifične za određenog poduzetnika ili skupinu poduzetnika odnosno za pojedino područje; potpora je ukupni izračunati iznos izuzeća ili olakšice
Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	vrijedi isto načelo kao i kod poreznih izuzeća – u potpore ne ulaze one olakšice koje imaju opći značaj; potporu čini ukupni izračunati iznos
Odgode pri plaćanju poreza	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi* za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost
Otpis duga	iznos otpisanog duga
Odgode pri podmirenju duga	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi* za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost

Skupina B	
Ulaganja u vlastiti kapital	potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore
Kapitalna ulaganja i rizični kapital	element potpora nazočan je u svim državnim ulaganjima koje kao primarni cilj nemaju stvaranje dobiti; element potpore je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore; ovaj instrument obuhvaća ulaganja u vlasnički kapital, investicijska ulaganja i rizični kapital
Pretvaranje duga u vlasnički udjel	element potpore postoji u slučaju kada je država u slabijem položaju od ostalih vjerovnika; potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore, koja proizlazi zbog slabijeg položaja države

Prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima	potpora je razlika između tržišne vrijednosti imovine i cijene po kojoj se prodaje
Odricanje od isplate dobiti poduzetnika	dio raspodijeljene dobiti, koja potječe iz vlasništva države u poduzetniku i kojega se država odrekne, predstavlja u cijelosti potporu

Skupina C1	
Povoljni zajmovi	razlika između referentne stope* i povoljne kamatne stope po kojoj je zajam odobren; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost
Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	razlika između referentne stope* za poduzetnike u teškoćama i ugovorene povoljne kamatne stope; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost; potpora sadržana u ovakvim zajmovima može iznositi i do 100 posto vrijednosti zajma

Skupina D	
Jamstva	razlika između tržišne cijene jamstva** i cijene državnog jamstva koja je niža; za poduzetnike u teškoćama potpora može iznositi i do 100 posto vrijednosti jamstva
Opozvana jamstva	iznos opozvanog jamstva

Skupina E1	
Ostalo	

* referentna stopa utvrđuje se sukladno Odluci o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope („Narodne novine“, broj 114/08) koju Agencija redovito usklađuje i objavljuje na internetskoj stranici www.aztn.hr

** tržišna cijena jamstva izračunava se temeljem Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva („Narodne novine“, broj 39/09)

PRILOG 4.

Popis izabranih odluka Agencije iz područja državnih potpora u 2011.

Klasa	UP/I 430-01/2010-07/001
Davatelj	Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva
Naziv	Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011.-2014.
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	24. prosinca 2010. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Drvena industrija (istraživanje i razvoj i inovacije, mali i srednji poduzetnici, zaštita okoliša)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2014.
Iznos u kunama	284.500.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 10. veljače 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 41/2011. Predviđene potpore iz prijedloga Programa jesu potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, za male i srednje poduzetnike i za zaštitu okoliša. Ukupna planirana sredstva u predloženom Programu iznose 284.500.000 kuna, te su raspoređena na sljedeći način: za 2011. planirana sredstva iznose 65.000.000 kuna, za 2012. iznose 59.500.000 kuna, za 2013. iznose 65.000.000 kuna, a za 2014. iznose 95.000.000 kuna. Program u dijelu koji se odnosi na potpore za istraživanje i razvoj i inovacije i potpore za male i srednje poduzetnike primjenjivati će se do 31. prosinca 2013., a Program u dijelu koji se odnosi na potpore za zaštitu okoliša primjenjivati će se do 31. prosinca 2014. Potpora se dodjeljuje isključivo za nova investicijska ulaganja poduzetnicima s vlastitim proizvodnim programom odnosno proizvodom.

Klasa	UP/I 430-01/2011-03/001
Davatelj	Ministarstvo kulture
Naziv	Programa financiranja nakladništva od 2011. do 2013.
Korisnik	Pravne i fizičke osobe koje, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluju u prometu roba i usluga
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	18. siječnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Nakladništvo (kultura)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. ožujka 2011. do 31. prosinca 2013.
Iznos u kunama	57.500.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 10. veljače 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 23/2011. Predviđene potpore iz prijedloga Programa jesu potpore za izdavanje knjiga, potpore za izdavanje časopisa i elektroničkih publikacija, potpore za književne manifestacije i subvencioniranje književnih programa u knjižarama kojima se subvencioniraju nezavisne knjižare. Ukupna planirana sredstva u predloženom Programu iznose 57.500.000 kuna, te su raspoređena na sljedeći način: za izdavanje knjiga planirana sredstva iznose 26.000.000 kuna, za izdavanje časopisa i elektroničkih publikacija 19.500.000 kuna, za održavanje književnih manifestacija 10.500.000 kuna te za književne programe u knjižarama 1.500.000 kuna. Ove potpore moguće je dodijeliti do 100 postotnog iznosa opravdanih troškova, ukoliko se radi o projektima značajnim za razvoj hrvatske kulture.

Klasa	UP/I 430-01/2011-02/001
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
Naziv	Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici, i nezaposlene osobe
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	9. veljače 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Horizontalne potpore za zapošljavanje i usavršavanje
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 3. veljače 2011. do 31. prosinca 2012.
Iznos u kunama	558.975.071
Datum i način okončanja postupka	Agencija je izdala rješenje 24. ožujka 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 42/2011, kojim se naknadno odobravaju potpore sadržane u Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012., prihvaćenim Odlukom Vlade Republike Hrvatske, klase: 100-01/11-02/02, urbroja: 5030104-11-2, od 3. veljače 2011. Mjere predviđene Planom jesu: povećanje razine zaposlenosti i stope participacije žena primarne dobne skupine (žene od 25. do 49. godina života), povećanje razine zaposlenosti i stope participacije starijih osoba, povećanje razine zapošljivosti i stope participacije mladih ljudi, rješavanje problema dugotrajne nezaposlenosti, smanjenje nesrazmjera vještina (neusklađenost znanja i vještina radne snage s potrebama tržišta rada), te povećanje ulaganja u ljudski potencijal kroz bolje obrazovanje i vještine, poboljšanje prilagodljivosti radnika i poduzetnika, dobro upravljanje te izgradnja administrativnih kapaciteta. Ukupan planirani iznos sredstava za provedbu Nacionalnog plana u razdoblju od 2011. i 2012. je 558.975.071 kuna. Sredstva za 2011. iznose 262.899.082,18 kuna, dok projekcija za 2012. iznosi 296.075.988,82 kune. Nacionalni plan stvara osnovu za poticanje zapošljavanja kod poduzetnika, prvenstveno radnika koji se nalaze u nepovoljnom položaju i osoba s invaliditetom.

Klasa	UP/I 430-01/2011-101/001
Davatelj	Agencija za elektroničke medije
Naziv	Program raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija
Korisnik	Pravne i fizičke osobe upisane u sudski ili drugi propisani registar u Republici Hrvatskoj, a koje sukladno Zakonu o elektroničkim medijima i posebnim propisima, sklopile ugovor o koncesiji na lokalnoj i regionalnoj razini ili ugovor za neprofitne televizije i/ili radija
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	11. veljače 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Audiovizualna djelatnost (kultura)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. lipnja 2011. do 31. prosinca 2011.
Iznos u kunama	17.200.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je rješenje donijela 19. svibnja 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 62/2011, kojim se odobravaju potpore za poticanje audiovizualnih djelatnosti sadržane u prijedlogu Programa. Cilj i namjena dodjele sredstava Fonda odnose se na poticanje proizvodnje lokalnih i regionalnih audiovizualnih te audio programa koji potiču kulturnu i jezičnu raznolikost, unapređuju pluralizam medija, prava manjina i osiguravaju pristup informacijama i pridonose jačanju društvenog dijaloga i tolerancije, pa su kao takvi od javnog interesa za zajednicu na području na kojem se emitiraju. Sredstvima Fonda potiče se proizvodnja i objavljivanje vlastitih audiovizualnih i radijskih programa nakladnika televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini koji su od javnog interesa, te audiovizualni i radijski programi nakladnika neprofitne televizije i/ili radija. Za potporu namijenjenu poticanju audiovizualnih djelatnosti, pojedinom korisniku može se dodijeliti do 50 posto troškova proračuna za proizvodnju pojedinog audiovizualnog i audio djela. Ukupna planirana sredstva za provedbu prijedloga Programa iznose: 17.200.000 kuna, a koja će biti raspodijeljena kako slijedi: 16.200.000 kuna za nakladnike televizije i 1.000.000 kuna za nakladnike radija.

Klasa	UP/I 430-01/2011-57/001
Davatelj	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
Naziv	Prijedlog Pravilnika o izdavanju jamstava Hrvatske agencije za malo gospodarstvo
Korisnik	Mali i srednji poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	11. svibnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Mali i srednji poduzetnici
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	Do 31. prosinca 2013.
Iznos u kunama	1.000.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 2. lipnja 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 69/2011, kojim se odobravaju potpore u obliku jamstva sadržane u prijedlogu Pravilnika o izdavanju jamstava HAMAG-a. Visina jamstvenog kapitala iznosi 1 milijardu kuna. Međutim, jamstveni kapital ne predstavlja stvarni novčani polog, već samo mogućnost izdavanja jamstava u ukupnoj vrijednosti do 1 milijarde kuna, kao gornju granicu svih potencijalnih obveza koje bi mogle nastati za HAMAG, dok se stvarna novčana sredstva za isplatu jamstava na godišnjoj razini osiguravaju u državnom proračunu. Potpora odgovara razlici između minimalne razine premije za rizik i stvarno zaračunate godišnje premije koju određuje HAMAG posebnim aktom. Minimalne premije za rizik iznose 0,4 posto za poduzetnike ocijenjene ocjenom „vrlo visoka sposobnost plaćanja“ ili višom ocjenom, 0,55 posto za poduzetnike ocijenjene ocjenom „visoka sposobnost plaćanja“, 0,8 posto za poduzetnike ocijenjene ocjenom „dovoljna sposobnost plaćanja“, 2 posto za poduzetnike ocijenjene ocjenom „sposobnost plaćanja osjetljiva na nepovoljne okolnosti“ te 3,8 posto za poduzetnike ocijenjene ocjenom „sposobnost plaćanja vjerojatno će biti umanjena u nepovoljnim okolnostima“. Stvarno zaračunate premije za rizik ne mogu biti više od gore predviđenih postotaka, a odgovaraju minimalnoj godišnjoj premiji „tzv. premija sigurne luke“. Za poduzetnike početnike koji nemaju kreditnu povijest godišnja naknada (premija) ne može biti viša od 3,8 posto. Najviši iznos pojedinačnog jamstva koje sadrži potporu ne smije prelaziti iznos od 2,5 milijuna eura po svakom pojedinom poduzetniku po projektu.

Klasa	UP/I 430-01/2011-34/001
Davatelj	Grad Zagreb
Naziv	Odluka o subvencioniranju proizvodnje i emitiranja audiovizualnih i/ili radijskih programskih sadržaja u programima nakladnika televizija ili radija za 2011.
Korisnik	Mali i srednji poduzetnici - nakladnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	06. lipnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Audiovizualna djelatnost (kultura)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 5. srpnja 2011. do 31. prosinca 2011.
Iznos u kunama	14.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje 5. srpnja 2011., koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 88/2011, kojim se utvrđuje da je riječ o potpori. Potpore u obliku subvencije namijenjene su za poticanje audiovizualne djelatnosti u iznosu od 14.000.000 kuna. Potpora za poticanje audiovizualne djelatnosti ne može prijeći iznos od 50 posto opravdanih troškova proizvodnje programskog sadržaja, koji uključuje i ostale potpore i potpore male vrijednosti dobivene od ostalih davatelja potpore neovisno o njihovoj razini. Opravdani troškovi moraju se odnositi isključivo na vlastitu proizvodnju programskog sadržaja u svrhu promicanja, poticanja, obrađivanja tema i ostvarenja ciljeva, interesa i tema. Odlukom su propisani kriteriji za dodjelu potpore za pojedini programski sadržaj koji se ocjenjuju temeljem bodova. Vrijednost jednog boda iznosi 30.000 kuna, a pojedinačni iznos potpore izračunava se tako da se ukupni ostvareni broj bodova pomnoži s utvrđenom vrijednosti boda. Za pojedini programski sadržaj, bez obzira na ukupan broj bodova ne može se dodijeliti potpora u iznosu većem od 50 posto opravdanih troškova. Navedeni način izračuna visine potpore također sprječava mogućnost dodjele potpore u iznosu većem od 50 posto opravdanih troškova.

Klasa	UP/I 430-01/2011-66/001
Davatelj	Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije
Naziv	Program razvoja interneta i širokopojasnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i na otocima
Korisnik	Poduzetnici (operatori pokretnih i nepokretnih komunikacija na veleprodajnoj razini)
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	20. travnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Razvoj širokopojasnih mreža
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. rujna 2011. do 31. kolovoza 2016.
Iznos u kunama	50.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje 28. srpnja 2011., koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 94/2011, kojim se odobrava potpora sadržana u Programu. Program je izrađen u cilju razvoja širokopojasnog pristupa internetu u područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima (dalje: ciljane područja). Ciljana područja, prvenstveno se odnose na ruralna područja (gradove, općine, naselja) koja su obuhvaćena Zakonom o područjima od posebne državne skrbi, Zakonom o otocima i Zakonom o brdsko-planinskim područjima, ali isključivo pod uvjetom da je riječ o područjima na kojima nije prisutan niti jedan operator širokopojasne mreže (tzv. „Bijelo“ područje). Prijedlog Programa predviđa tri mjere: a) spajanje na širokopojasni pristup internetu, b) instalacija odgovarajuće računalne opreme (doprinos novih pružatelja usluga, a kako bi se povećala ponuda i kvaliteta raspoloživih usluga za obrazovanje, zdravstvo, poljoprivredu i turizam cijeloj zajednici u ciljanim područjima), c) instalacija odabranih aplikacija, međutim, samo mjera a) spajanje na širokopojasni internet predstavlja potporu. Opravdani troškovi potpore su troškovi kapitalnog ulaganja za izgradnju neophodne infrastrukture. Uvidom u Test uravnoteženosti, prijedlog Programa planira mjere koje doprinose povećanju pristupa širokopojasnoj mreži, razvoju tehnologije u svim sektorima gospodarstva na područjima koja nisu pogodna za komercijalna ulaganja, budući da na ciljanim područjima ne postoji povećana potražnja korisnika. U konkretnom slučaju, dokazano je da postoji opravdana potreba za državnom intervencijom u obliku potpore, kojom se nastoji ispraviti tržišni neuspjeh, budući da pojedinačni ulagači nisu zainteresirani za ulaganja u širokopojasne mreže na ciljanim područjima, dok profitabilne širokopojasne mreže pokrivaju isključivo područja s gustom naseljenošću u Republici Hrvatskoj. Ocjenjujući proporcionalnu prirodu navedenih mjera za „bijela“ ili iznimno „siva“ područja utvrđeno je da predmetna državna potpora, predstavlja primjerenu intervenciju države kao instrument politike rješavanja konkretnog problema, te da ne postoje drugi pogodniji instrumenti.

Klasa	UP/I 430-01/2011-02/005
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Program novčanih poticaja za proizvodnju biogoriva za prijevoz
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	20. svibnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Zaštita okoliša
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. kolovoza 2011. do 31. prosinca 2014.
Iznos u kunama	398.507.343
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje 28. srpnja 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 101/2011, kojim se odobrava potpora za zaštitu okoliša. Potpore za zaštitu okoliša mogu biti opravdane ako je trošak proizvodnje obnovljivih izvora energije viši od troška proizvodnje iz izvora manje prihvatljivih za okoliš i ako ne postoji neki obvezni standard, koji se tiče udjela energije iz obnovljivih izvora energije za pojedinačne poduzetnike. Visok trošak proizvodnje obnovljive energije ne dozvoljava poduzetnicima da zaračunavaju konkurentne cijene na tržištu, čime se stvaraju zapreke pristupu tržištu za obnovljivu energiju. Operativne potpore za proizvodnju obnovljivih izvora energije moraju biti opravdane da bi se pokrila razlika između troška proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije i tržišne cijene predmetnog oblika energije, s ciljem daljnje prodaje na tržištu. Program sadrži operativnu potporu kojom se nadoknađuje razlika između troška proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, uključujući i amortizaciju dodatnih ulaganja za zaštitu okoliša i tržišne cijene naftnog derivata na, za Republiku Hrvatsku, međunarodnom referentnom tržištu (CIF Mediteran), te se operativne potpore mogu dodjeljivati sve dok se postrojenje potpuno ne amortizira. Intenzitet potpore ne može iznositi više od 100 posto razlike između troška proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i tržišne cijene naftnog derivata, jer državna potpora, po jednoj litri biogoriva, iznosi ne više od iznosa razlike između domaćeg referentnog proizvodnog troška i tržišne cijene naftnog derivata goriva na referentnom međunarodnom tržištu. Potpora za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije može se dodijeliti samo do visine razlike domaćeg proizvodnog troška i tržišne cijene naftnog derivata na međunarodnom referentnom tržištu. Predviđeno je da je davatelj potpore u obvezi unaprijed prijaviti svaki pojedini slučaj dodjele potpore, ako se potpora dodjeljuje za proizvodnju biogoriva gdje takva proizvodnja prelazi 150.000 tona godišnje po pojedinom poduzetniku.

Klasa	UP/I 430-01/2011-81/001
Davatelj	Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva
Naziv	Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja 2011. – 2013.
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	25. srpnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Mali i srednji poduzetnici, regionalne potpore
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 31. kolovoza 2011. do 31. prosinca 2013.
Iznos u kunama	189.500.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje 31. kolovoza 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 101/2011, kojim se odobravaju potpore u obliku subvencije za male i srednje poduzetnike za savjetodavne usluge, sudjelovanje na sajmovima i usavršavanje, te regionalne potpore za male, srednje i velike poduzetnike. Potpora se uglavnom dodjeljuje za nova investicijska ulaganja poduzetnicima s vlastitim proizvodnim programom/proizvodom. Korisnik potpore da bi ostvario pravo na potporu ne smije biti u teškoćama. Opravdani troškovi i intenziteti potpora sukladni su Odluci o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora (dalje: Odluka) („Narodne novine“, broj: 37/2009). Državne potpore za male i srednje poduzetnike za savjetodavne usluge, sudjelovanje na sajmovima i usavršavanje ne smiju se zbrajati s drugom potporom iz Odluke ili potporom male vrijednosti koja se odnosi na iste opravdane troškove, uz djelomično ili potpuno preklapanje, ako bi takvo zbrajanje kao rezultat imalo prelaženje najvišeg intenziteta potpore ili iznosa potpore koji se primjenjuje na tu potporu određenog Odlukom. Kod zbrajanja regionalnih s ostalim potporama, moraju se poštivati maksimalni intenziteti određeni Odlukom o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 42/2008), kako je to uređeno točkom 71. Odluke o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/2008). Procijenjena sredstva iznose 189.500.000 kuna, dok raspoređena po godinama: za 2011. iznose 65.000.000 kuna, za 2012. iznose 59.500.000 kuna i za 2013. iznose 65.000.000 kuna.

Klasa	UP/I 430-01/2011-02/007
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Operativni program poticanja konkurentnosti i inovativnosti u maloj brodogradnji za 2011.
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	27. srpnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Mala brodogradnja (regionalne potpore)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. listopada 2011. do 31. prosinca 2011.
Iznos u kunama	10.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 15. rujna 2011. donijela rješenje o odobrenju, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 110/2011. Odobrava se potpora u obliku subvencije u iznosu od 10.000.000 kuna. Potpore iz rješenje odnose se na regionalnu potporu iz Odluke o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/08). Intenziteti regionalne potpore iznose: do 50 posto velikim poduzetnicima u prostornim jedinicama Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska i Jadranska Hrvatska, odnosno do 40 posto opravdanih troškova sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku („Narodne novine“, broj: 35/07), Odluci o objavljivanju pravila o regionalnim potporama i Odluci o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 52/08). Kada se potpore dodjeljuju malim i srednjim poduzetnicima, najviši intenzitet regionalne potpore može se uvećati za dodatnih 20 posto bruto ekvivalenta potpore za male poduzetnike i za 10 posto bruto ekvivalenta potpore za srednje poduzetnike. Visina potpore po pojedinom primatelju ne može prijeći dozvoljeni intenzitet za regionalne potpore i ne može se zbrajati s potporama male vrijednosti za iste opravdane troškove ukoliko bi se time premašio maksimalno dozvoljeni intenzitet regionalnih potpora. Davatelj potpore u obvezi je dostaviti Agenciji izvješće i dokaz da se sredstva dodijeljena poduzetnicima temeljem Operativnog programa ne odnose na poduzetnike koji obavljaju djelatnost brodogradnje obuhvaćenih Odlukom o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje („Narodne novine“, broj: 154/08). Davatelj potpore u obvezi je Agenciji dostaviti dokaz da se dodijeljena sredstva odnose na projekte ili za dio projekta koji je započeo u razdoblju od 15. listopada do 31. prosinca 2011. Potpore se ne mogu dodijeliti poduzetnicima u teškoćama.

Klasa	UP/I 430-01/2011-02/008
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Operativni program potpora sektorima prerađivačke industrije za 2011.
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	27. srpnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Prerađivačka industrija (regionalne potpore)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. rujna 2011. do 31. prosinca 2011.
Iznos u kunama	79.200.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 15. rujna 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 112/2011. Potpora se odnosi na regionalnu potporu iz Odluke o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/08). Intenziteti regionalne potpore iznose: od 40 do 50 posto opravdanih troškova velikim poduzetnicima u prostomim jedinicama Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska i Jadranska Hrvatska, sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostomih jedinica za statistiku („Narodne novine“, broj: 35/07), Odluci o objavljivanju pravila o regionalnim potporama i Odluci o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 52/08). Kada se potpore dodjeljuju malim i srednjim poduzetnicima, najviši intenzitet regionalne potpore može se uvećati za dodatnih 20 posto bruto ekvivalenta potpore za male poduzetnike i za 10 posto bruto ekvivalenta potpore za srednje poduzetnike. Visina potpore po pojedinom primatelju ne može prijeći dozvoljeni intenzitet za regionalne potpore i ne može se zbrajati s potporama male vrijednosti za iste opravdane troškove ukoliko bi se time premašio maksimalno dozvoljeni intenzitet regionalnih potpora. Potpora se ne može dodjeljivati poduzetnicima u teškoćama. Operativni Program se sastoji od Programa poticanja razvoja i jačanja konkurentnosti i Programa poticanja održive proizvodnje. Program poticanja razvoja i jačanja konkurentnosti sastoji se od tri mjere: 1. Mjera poticanje razvoja i jačanje konkurentnost, 2. Mjera modernizacija tehnološkog procesa i 3. Mjera subvencioniranja obrtnih sredstva (iznos potpore po ovoj mjeri može iznositi najviše do 30 posto potrebnih trajnih obrtnih sredstava, ali ne više od 200.000 eura po pojedinom poduzetniku na dan dodjele potpore, uključujući sve dodijeljene potpore male vrijednosti u razdoblju od 1. siječnja 2009. do podnošenja prijave za dodjelu sredstava iz prijedloga Operativnog programa). Mjere 1. i 2. sadrže regionalnu potporu, dok Mjera 3. predstavlja potporu male vrijednosti. Kod Programa poticanja održive proizvodnje iznos sredstava po pojedinom poduzetniku ne smije iznositi više od 200.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti, tijekom razdoblja od tri fiskalne godine.

Klasa	UP/I 430-01/2011-02/009
Davatelj	Ministarstvo, gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Program potpora za poticanje razvoja i proizvodnje opreme za primjenu obnovljivih izvora energije u prerađivačkoj industriji Republike Hrvatske
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	23. rujna 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Prerađivačka industrija (regionalne potpore, potpore za usavršavanje, potpore za male i srednje poduzetnike za savjetodavne usluge i sudjelovanje na sajmovima)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od listopada 2011. do 31. prosinca 2013.
Iznos u kunama	12.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je izdala rješenje 13. listopada 2011. o odobrenju, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 119/2011. Regionalne potpore i potpore za usavršavanje mogu se dodijeliti svim poduzetnicima neovisno o njihovoj veličini, dok se potpore za savjetodavne usluge i sudjelovanje na sajmovima dodjeljuju isključivo malim i srednjim poduzetnicima. Intenzitet potpore za savjetodavne usluge i za sudjelovanje na sajmovima iznosi do 50 posto opravdanih troškova. Intenziteti potpore za usavršavanje iznose: za posebno usavršavanje do 25 posto, a za opće usavršavanje do 60 posto opravdanih troškova. Intenziteti regionalne potpore za velike poduzetnike iznose: do 40 posto opravdanih troškova u prostornoj jedinici Sjeverozapadna Hrvatska, te do 50 posto opravdanih troškova u području Središnje i Istočne Hrvatske (Panonska Hrvatska) i području Jadranske Hrvatske. Intenziteti za regionalne potpore mogu se povećati malim poduzetnicima za 20 posto, a srednjim poduzetnicima za 10 posto. Kod zbrajanja regionalnih potpora s ostalim potporama, moraju se poštivati maksimalni intenziteti određeni Odlukom o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 42/2008), odnosno Odlukom o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/2008). Potpore malim i srednjim poduzetnicima za savjetodavne usluge i sudjelovanje na sajmovima i potpore za usavršavanje ne smiju se zbrajati s drugom potporom iz Odluke o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj: 37/2009). Ukupna planirana sredstva iznose 12.000.000 kuna, a planirano trošenje po pojedinoj kategoriji svake godine, bit će podijeljeno na: 20 posto za savjetodavne usluge i sudjelovanje na sajmovima, 50 posto za regionalne potpore i 30 posto za usavršavanje.

Klasa	UP/I 430-01/2011-09/001
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Produljenje roka primjene Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	30. prosinca 2010. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Subvencija kamata
Trajanje	Do 31. prosinca 2011.
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 28. siječnja 2011. koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 30/2011, kojim se produljuje primjena Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja. HBOR je ograničio najviši iznos poticajne stope na iznos do 500.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti po pojedinom poduzetniku, koji uključuje sve ostale prethodno dodijeljene potpore male vrijednosti po pojedinom poduzetniku i potpore dodijeljene temeljem Programa u iznosu do 500.000 eura po pojedinom poduzetniku, u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2011. Krediti će se odobravati do 31. prosinca 2011., malim i srednjim poduzetnicima za obrtna sredstva, a privremeno umanjena referentna stopa obračunavat će se na kamate koje dospijevaju do 31. prosinca 2013.

Klasa	UP/I 430-01/2011-09/002
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR)
Naziv	Produljenje roka primjene Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti
Korisnik	Mali, srednji i veliki poduzetnici
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	30. prosinca 2010. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Kredit pod povoljnijim uvjetima
Trajanje	Do 31. prosinca 2011.
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je rješenje donijela 28. siječnja 2011., koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 30/2011, kojim se odobrava produljenje roka primjene Programa. Agencija je uvidom u dostavljenu dokumentaciju koja se odnosi na produljenje roka za dodjelu potpore do 500.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti, utvrdila da su ispunjeni uvjeti temeljem kojih se HBOR-u može odobriti produljenje roka primjene Programa kreditiranja za poboljšanje likvidnosti za male i srednje poduzetnike po privremenoj umanjenoj referentnoj stopi.

Klasa	UP/I 430-01/2011-09/006
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR)
Naziv	Obnavljanje klauzule izuzeća za poslove izvozno kreditnog osiguranja
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	6. listopada 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Izvoznici
Instrument	Jamstvo
Trajanje	Do 31. prosinca 2012.
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je rješenje donijela 3. studenog 2011., koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 133/2011, te kojim se utvrđuje da se poslovi izvozno kreditnog osiguranja od neutrživih rizika sadržani u zahtjevu HBOR-a ne odnose na potporu. HBOR u ime i za račun Republike Hrvatske provodi poslove osiguranja od političkih i komercijalnih utrživih rizika temeljem odredbi Zakona o HBOR-u i Uredbi o osiguranju izvoza. Agencija je prilikom vođenja postupka, osim odredbi Zakona i državnim potporama, primijenila i odredbe Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori za osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita („Narodne novine“, broj: 39/08). Iz dostavljene dokumentacije i dostupnih podataka proizlazi da tržište osiguranja kratkoročnih izvoznih kredita u Republici Hrvatskoj u principu ne postoji te samim time HBOR ne predstavlja konkurenciju privatnim osiguravateljima. Naime, ocijenjeno je da se utrži rizici, sve dok ne postoji tržište izvoznih osiguranja tržišnih rizika i dok ne postoje privatni osiguravatelji, privremeno smatraju neutrživim, odnosno da nema elemenata potpore. Temeljem dostavljene dokumentacije, Agencija je donijela rješenje kojim se odobrava primjena klauzule izuzeća na poslove izvozno kreditnog osiguranja od utrživih rizika HBOR-u do 31. prosinca 2012.

Klasa	UP/I 430-01/2010-104/001
Davatelj	Hrvatska turistička zajednica (HTZ)
Naziv	Program potpora za udružene tržišne aktivnosti
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	1. rujna 2010. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	De minimis
Instrument	Subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 28. siječnja 2011. donijela rješenje, kojim se odbacuje zahtjev Hrvatske turističke zajednice za naknadno odobrenje Programa iz 2008., 2009. i 2010., jer ne sadrži potporu. Riječ je o Modelima udruživanja (I, II, III i IV iz Programa za 2008., odnosno Modeli I, II i V iz Programa za 2009. i 2010.) sredstava Hrvatske turističke zajednice i turističkih agencija, turističkih zajednica županija, gradova i općina i organizatora putovanja, te spadaju u promotivne aktivnosti koje su se provodile na komercijalnoj osnovi, u različitim medijima, pri čemu nisu ostvareni stvarni i potencijalni rashodi odnosno umanjeni prihodi države kao davatelja potpore. Modeli III i IV iz Programa za 2009., odnosno Modeli III, IV, VI do IX iz Programa za 2010., sadrže operativne potpore namijenjene poticanju različitih vrsta udruženog oglašavanja s organizatorima putovanja u svrhu dovođenja putnika u Republiku Hrvatsku, u pred i posezoni u autobusnom, željezničkom i zračnom prijevozu. Operativna potpora sadržana je u iznosu poticaja koji je Hrvatska turistička zajednica udružila s pojedinim organizatorom putovanja, utvrđena kao umnožak broja dovedenih putnika u Republiku Hrvatsku i određenog novčanog iznosa. Takva vrsta poticaja sadrži potpore male vrijednosti iz točke 2. stavka 2. Odluke o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti („Narodne novine“, broj: 45/07). Iz dostavljene dokumentacije, razvidno je da ukupno dodijeljen iznos potpore svakom pojedinom korisniku-organizatoru putovanja, u razdoblju od 2008. do 2010., ne prelazi iznos od 200.000 eura. Hrvatska turistička zajednica je postupila sukladno članku 2. točki 5. Odluke o potporama male vrijednosti.

Klasa	UP/I 430-01/2009-83/003
Davatelj	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Naziv	Program projekata na području energetske učinkovitosti
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	6. srpnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Zaštita okoliša
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 24. veljače 2011. donijela zaključak o obustavljanju postupka na zahtjev Fonda. Prvi Program dostavljen od strane Fonda uključivao je potprograme koji se odnose na: poticanje čistijeg prijevoza, korištenje obnovljivih izvora energije, poticanje održive gradnje, poticanje istraživačkih studija i slično. Agencija je u više navrata uputila zahtjeve Fondu u svezi postupka i načina usklađenja prijedloga Programa s pravilima o potporama za zaštitu okoliša, nakon čega je Fond, 12. svibnja 2010. dostavio svoj konačni prijedlog Programa. Dana 11. veljače 2011., Agencija je od Fonda zaprimila dopis iz kojeg između ostalog proizlazi, da Fond odustaje od predmetnog zahtjeva za odobrenje Programa.

Klasa	UP/I 430-01/2009-83/004
Davatelj	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Naziv	Program projekata u području zaštite okoliša
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	14. srpnja 2009. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Zaštita okoliša
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 24. veljače 2011. donijela zaključak o obustavljanju postupka na zahtjev Fonda. Prvi Program dostavljen od strane Fonda uključivao je potprograme koji se odnose na zaštitu, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, voda i mora, te ublažavanje klimatskih promjena i zaštite ozonskog omotača. Dana 11. veljače 2011., Agencija je od Fonda zaprimila dopis iz kojeg između ostalog proizlazi, da Fond odustaje od predmetnog zahtjeva za odobrenje Programa.

Klasa	UP/I 430-01/2011-115/001
Davatelj	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
Naziv	Zahtjev za davanjem odobrenja na državnu potporu za sanaciju u obliku državnog jamstva za kreditno zaduženje poduzetniku Imunološki zavod d.d.
Korisnik	Imunološki zavod d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	26. siječnja 2011. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	proizvodnja lijekova, farmaceutskih proizvoda i znanstveno-istraživački rad (državna potpora za sanaciju)
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	43.230.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 20. listopada 2011., koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 14/2012, uz uvjet ispunjenja uvjeta iz točke 25. a) Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje („Narodne novine“, broj: 20/2007) koja propisuje da se potpora za sanaciju dodjeljuje kao pomoć za održanje likvidnosti u obliku jamstva na zajam ili zajma, s time da zajam, u oba slučaja, mora biti odobren po tržišnim uvjetima, odnosno uz kamatnu stopu koja se naplaćuje poduzetnicima koji nisu u teškoćama. Potpora za sanaciju namijenjena je samo poduzetnicima u teškoćama. Analizom je utvrđeno da je Imunološki zavod d.d. poduzetnik u teškoćama, sukladno točkama 9. i 11. Odluke o sanaciji i restrukturiranju. Ministarstvo kao davatelj, u obvezi je dostaviti ugovor o kreditu iz kojeg je vidljivo da je kredit odobren pod tržišnim uvjetima i da je time ispunjen uvjet iz točke 25. a) Odluke o sanaciji i restrukturiranju. Ministarstvo je u obvezi dostavljati i redovita mjesečna izvješća o uvjetima i namjeni korištenja kredita za kojeg je izdano državno jamstvo radi provedbe nadzora nad izvršenjem rješenja. Sukladno točki 25. a) Odluke o sanaciji i restrukturiranju, Ministarstvo je u obvezi dostaviti plan restrukturiranja, plan likvidacije ili dokaz da je zajam vraćen u cijelosti i/ili da je jamstvo isteklo, u roku od 6 mjeseci nakon odobrenja potpore za sanaciju.

Klasa	UP/I 430-01/2007-02/014
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Program restrukturiranja poduzetnika Brodotrogir d.d.
Korisnik	Brodotrogir d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	27. veljače 2007. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Brodograđevna industrija (potpora za restrukturiranje)
Instrument	Državno jamstvo, subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	2.806.150.438
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje 27. rujna 2011., koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 21/2012, o odobrenju potpore za restrukturiranje poduzetniku Brodotrogir d.d. Potpora iznosi 2.806.150.438 kuna i odnosi se na razdoblje od 1. ožujka 2006. do kraja procesa restrukturiranja. Program restrukturiranja provodit će se u razdoblju od 5 godina. Vlastiti doprinos u procesu restrukturiranja iznosi 1.877.400.833 kune, što predstavlja 40 posto ukupnih troškova restrukturiranja i odnosi se na ulaganja poduzetnika Jadranska ulaganja d.o.o. i na naknadu za izvlaštene nekretnine na pomorskom dobru iz Sporazuma o uređenju imovinsko-pravnih pitanja, sklopljenog između Republike Hrvatske i Brodogradilišta Brodotrogir d.d. Kompenzacijske mjere odnose se na: smanjenje proizvodnog kapaciteta za najmanje 15.101 cgt, ukupna godišnja proizvodnja može iznositi najviše 54.955 cgt-a u razdoblju od 10 godina počevši od 1. siječnja 2011. i sukladno potpisanom Sporazumu o međusobnim pravima i obvezama vezano uz ukupno ograničenje proizvodnje od 2011. do 2020. od 17. svibnja 2011. Brodotrogir d.d. dužan je smanjiti kapacitet od 15.101 cgt, najkasnije dvanaest mjeseci od dana potpisivanja privatizacijskog ugovora. Ministarstvo će dostaviti Agenciji dokaz o smanjenju proizvodnog kapaciteta najkasnije u roku od godine dana od dana potpisivanja ugovora o privatizaciji. Ministarstvo će dostavljati Agenciji, do kraja procesa restrukturiranja, izvješća o provedbi Programa restrukturiranja, svake godine za prethodnih 6 mjeseci, za cijelo vrijeme trajanje restrukturiranja, najkasnije do 15. siječnja i do 15. srpnja. Ministarstvo će dostavljati Agenciji godišnja financijska izvješća Brodotrogira d.d., svake godine za cijelo vrijeme restrukturiranja, najkasnije do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu. Brodotrogir d.d. može primati isključivo potpore predviđene u Programu restrukturiranja, te ne može primati nove potpore za sanaciju i restrukturiranje prije isteka razdoblja od najmanje 10 godina od dana potpisivanja ugovora o privatizaciji.

Klasa	UP/I 430-01/2007-02/013
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Program restrukturiranja poduzetnika Brodograđevna industrija Split d.d.
Korisnik	Brodograđevna industrija Split d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	27. veljače 2007. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Brodograđevna industrija (potpora za restrukturiranje)
Instrument	Državno jamstvo, subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	6.623.023.898
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 13. listopada 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 17/2012, o odobrenju potpore za restrukturiranje poduzetnika Brodograđevna industrija Split d.d. Potpora iznosi 6.623.023.898 kuna i odnosi se na razdoblje od 1. ožujka 2006. do kraja procesa restrukturiranja. Program restrukturiranja provodit će se u razdoblju od 5 godina. Vlastiti doprinos poduzetnika u procesu restrukturiranja ukupno iznosi 4.425.141.820 kuna, što predstavlja 40 posto ukupnih troškova restrukturiranja i odnosi se na ulaganja poduzetnika DIV d.o.o. i na naknadu za izvlaštene nekretnine na pomorskom dobru iz Sporazuma o uređenju imovinsko-pravnih pitanja. Utvrđeni su uvjeti i rokovi koji moraju biti ispunjeni: a) Kompenzacijske mjere u obliku smanjenja proizvodnih kapaciteta iznose 29.611 cgt-a, a uključuju zatvaranje navoza broj 4. kapaciteta 27.421 cgt i smanjenje proizvodne površine brodogradilišta za 5 posto, odnosno 2.190 cgt-a, te se moraju provesti u roku od godine dana od dana potpisivanja privatizacijskog ugovora; b) Kompenzacijska mjera koja se odnosi na ukupnu godišnju proizvodnju poduzetnika iznosi 132.078 cgt-a i provodit će se sukladno uvjetima iz Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama vezano uz ukupno ograničenje proizvodnje od 2011. do 2020., zaključenog 17. svibnja 2011., između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Brodograđevne industrije Split d.d., c) Ministarstvo će dostaviti Agenciji dokaz o izvršenju mjere a) koja se odnosi na kompenzacijske mjere, najkasnije u roku od godine dana od potpisivanja privatizacijskog ugovora, d) Ministarstvo će dostaviti Agenciji dokaz o izvršenju mjere koja se odnosi na vlastiti doprinos, e) Ministarstvo će dostavljati Agenciji izvješće o provedbi Programa restrukturiranja, f) Ministarstvo će dostavljati Agenciji godišnja financijska izvješća Brodograđevne industrije Split d.d. Do završetka procesa restrukturiranja Brodograđevna industrija Split d.d. može primati isključivo potpore predviđene u Programu restrukturiranja Brodograđevne industrije Split d.d. Brodograđevna industrija Split d.d. ne može primati nove potpore za restrukturiranje prije isteka razdoblja od deset godina od dana potpisivanja privatizacijskog ugovora.

Klasa	UP/I 430-01/2007-02/012
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Program restrukturiranja Brodograđevne industrije 3. Maj d.d.
Korisnik	Brodograđevna industrija 3. Maj d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	27. veljače 2007. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Brodograđevna industrija (državna potpora za restrukturiranje)
Instrument	Državno jamstvo, subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	5.340.822.341
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 13. listopada 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 34/2012, o odobrenju potpore za restrukturiranje poduzetnika Brodograđevna industrija 3. Maj d.d. Potpora iznosi 5.340.822.341 kunu i odnosi se na razdoblje od 1. ožujka 2006. do kraja procesa restrukturiranja. Program restrukturiranja provodit će se u razdoblju od 5 godina. Vlastiti doprinos u procesu restrukturiranja ukupno iznosi 3.694.343.470 kuna što predstavlja 40,88 posto ukupnih troškova restrukturiranja i odnosi se na ulaganja i na naknadu za izvlaštene nekretnine na pomorskom dobru iz Sporazuma o uređenju imovinsko-pravnih pitanja, između Republike Hrvatske i Brodograđevne industrije 3. Maj d.d. Kompenzacijske mjere odnose se na smanjenje proizvodnog kapaciteta za 46.543 cgt-a, ukupna godišnja proizvodnja ograničava se na 109.570 cgt-a u razdoblju od 10 godina, počevši od 1. siječnja 2011., sukladno Sporazumu o međusobnim pravima i obvezama vezano uz ukupno ograničenje proizvodnje od 2011. do 2020. zaključenog 17. svibnja 2011. između Ministarstva i Brodograđevne industrije 3. Maj d.d. Rok za izvršenje kompenzacijske mjere iznosi godinu dana od potpisivanja ugovora o privatizaciji. Ministarstvo će Agenciji dostaviti dokaz o smanjenju proizvodnog kapaciteta, najkasnije u roku od godine dana od potpisivanja ugovora o privatizaciji. Ministarstvo će Agenciji dostavljati izvješće o provedbi Programa restrukturiranja, svake godine za prethodnih 6 mjeseci, za cijelo vrijeme trajanja restrukturiranja, najkasnije do 15. siječnja i 15. srpnja. Također, Ministarstvo će Agenciji dostavljati financijska izvješća za sve poduzetnike iz Grupe 3. Maj i njihove pravne slijednike. Poduzetnici iz Grupe 3. Maj do kraja procesa restrukturiranja mogu primati isključivo potpore predviđene u Programu restrukturiranja, te ne mogu primati nove potpore za restrukturiranje, prije isteka razdoblja od deset godina od dana potpisivanja ugovora o privatizaciji.

Klasa	UP/I 430-01/2007-02/015
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Program restrukturiranja poduzetnika Brodogradilište Kraljevica d.d.
Korisnik	Brodogradilište Kraljevica d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	27. veljače 2007. na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Brodograđevna industrija (državna potpora za restrukturiranje)
Instrument	Državno jamstvo, subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	1.600.418.010
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 13. listopada 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 13/2012, o odobrenju potpore za restrukturiranje poduzetnika Brodogradilište Kraljevica d.d. Potpora iznosi 1.600.418.010 kuna i odnosi se na razdoblje od 1. ožujka 2006. do kraja procesa restrukturiranja. Program restrukturiranja provodit će se 5 godina. Vlastiti doprinos u procesu restrukturiranja iznosi 1.250.650.154 kune, što predstavlja 43,87 posto ukupnih troškova restrukturiranja i odnosi se na ulaganja i na naknadu za izvlaštene nekretnine na pomorskom dobru iz Sporazuma o uređenju imovinsko-pravnih pitanja, sklopljenog 15. veljače 2011. između Republike Hrvatske i Brodogradilišta Kraljevica d.d. Kompenzacijske mjere odnose se na sljedeće: smanjenje proizvodnog kapaciteta za 9.636 cgt-a, ukupna godišnja proizvodnja ograničava se na 26.997 cgt-a u razdoblju od 10 godina, počevši od 1. siječnja 2011. sukladno potpisanom Sporazumu o međusobnim pravima i obvezama vezano uz ukupno ograničenje proizvodnje od 2011. do 2020., od 17. svibnja 2011. Poduzetnik je dužan smanjiti svoj proizvodni kapacitet najkasnije 12 mjeseci od dana potpisivanja ugovora o privatizaciji. Ministarstvo će dostaviti Agenciji dokaz o smanjenju proizvodnog kapaciteta najkasnije u roku od godine dana od dana potpisivanja ugovora o privatizaciji. Ministarstvo će Agenciji dostavljati izvješće o provedbi Programa restrukturiranja, svake godine za prethodnih 6 mjeseci, za cijelo vrijeme trajanja restrukturiranja, najkasnije do 15. siječnja i 15. srpnja. Ministarstvo će Agenciji dostavljati financijska izvješća Brodogradilišta Kraljevica d.d., svake godine, za vrijeme trajanja restrukturiranja, najkasnije do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu. Brodogradilište Kraljevica d.d. može primati isključivo potpore predviđene u Programu restrukturiranja, te ne može primati nove potpore za sanaciju i restrukturiranje, prije isteka razdoblja od deset godina od dana potpisivanja ugovora o privatizaciji.

Klasa	UP/I 430-01/2010-04/001
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Odluka o obvezi otvorenosti Zračne luke Rijeka d.o.o., za javni zračni promet u razdoblju od 2010. do 2014.
Korisnik	Zračna luka Rijeka d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	11. ožujka 2010.
Sektor, kategorija i namjena	Usluge od općeg gospodarskog interesa
Instrument	Subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	20.972.681
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 10. ožujka 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 42/2011, o odobrenju potpore u obliku subvencije za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa sadržane u Odluci o obvezi otvorenosti Zračne luke Rijeka d.o.o., za javni zračni promet u razdoblju od 2010. do 2014. Sredstva su raspoređena kako slijedi: za 2010., 7.960.516 kuna, za 2011. 4.389.896 kuna, za 2012. 3.381.124 kune, za 2013. 2.714.801 kunu i za 2014. 2.526.344 kune. Poduzetnik je u obvezi u razdoblju od 2010. do 2014. voditi odvojeno interno knjigovodstvo za prihode i rashode koji se odnose na obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa. Iznos naknade troškova, za svaku godinu u razdoblju od 2010. do 2014. nastalih obavljanjem službe od općeg gospodarskog interesa, procijenit će se temeljem poslovnih rezultata iz prethodne godine, dok će se konačni obračun naknade troškova izvršiti najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu, uz uvjet da iznos naknade ne može biti viši od iznosa za pojedinu godinu, a Ministarstvo će voditi računa da ne dođe do prekomjerne kompenzacije troškova. Poduzetniku nije dopuštena dodjela drugih oblika potpora, bez obzira na razinu davatelja (državna, regionalna i lokalna), jer bi se u suprotnom, takva potpora mogla smatrati nezakonitom.

Klasa	UP/I 430-01/2004-01/042
Davatelj	Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Hrvatska banka za obnovu i razvitak
Naziv	Restrukturiranje poduzetnika Varteks d.d., Varaždin
Korisnik	Varteks d.d., Varaždin
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	30. prosinca 2004.
Sektor, kategorija i namjena	Tekstilna industrija (državna potpora za restrukturiranje)
Instrument	Državno jamstvo, kredit pod povoljnijim uvjetima, subvencija
Trajanje	
Iznos u kunama	105.724.523,71
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 19. svibnja 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 89/2011, kojim se utvrđuje da je poduzetnik Varteks d.d. primatelj potpora za restrukturiranje u obliku državnih jamstava, kredita sklopljenih pod povoljnijim uvjetima od tržišnih i subvencija. Rješenje je Agencija donijela radi izvršenja presude Upravnog suda Republike Hrvatske, od 3. studenog 2010., koja je objavljena u „Narodnim novinama“, broj: 12/2011, kojom je Upravni sud uvažio tužbu poduzetnika Varteks d.d., i poništio rješenje Agencije, klasa: UP/I 430-01/2004-01/42, urbroj: 580-03-07-17-24, od 4. travnja 2007. Utvrđeno je da je Varteks d.d. poduzetnik u teškoćama, te da dodijeljena jamstva u korist poslovnih banaka i HBOR-a predstavljaju potporu. Također, utvrđeno je da se potporom smatraju i krediti sklopljeni pod povoljnijim uvjetima, između Varteksa d.d. i HBOR-a. Subvencija Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva u iznosu od 4.791.560 kuna, također se smatra potporom. Utvrđeno je da je proces restrukturiranja započeo 2004., te da razdoblje restrukturiranja traje do 31. prosinca 2007. Ukupni troškovi restrukturiranja iznose 220.693.456,71 kunu, a vlastiti doprinos iznosi 114.968.933 kune, odnosno 52 posto. Potpora za restrukturiranje se može ponovno dodijeliti za deset godina od dana dodjele posljednje potpore za restrukturiranje, koja je Varteksu d.d. dodijeljena 3. kolovoza 2006., te se nova potpora za restrukturiranje može dodijeliti 3. kolovoza 2016., no može se dodijeliti i prije isteka deset godina, zbog iznimnih okolnosti na koje poduzetnik nije mogao utjecati.

Klasa	UP/I 430-01/2011-04/004
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Zahtjev za davanjem odobrenja na državnu potporu za sanaciju u obliku državnog jamstva za kreditno zaduženje poduzetniku Croatia Airlines d.d.
Korisnik	Croatia Airlines d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	5. rujna 2011. na zahtjev davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Zračni prijevoz (državna potpora za sanaciju)
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	Do 27. ožujka 2012.
Iznos u kunama	304.882.452,41
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 27. rujna 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 142/2011, kojim se odobrava potpora za sanaciju u obliku državnog jamstva, za postupak sanacije u razdoblju od 6 mjeseci, koja će biti korištena za kreditno zaduženje za podmirenje dospjelih tekućih troškova poslovanja. Croatia Airlines d.d. ne može primati nove potpore za sanaciju prije isteka razdoblja od deset godina od dana odobrenja potpore za sanaciju. Ministarstvo, kao davatelj mora dostavljati Agenciji izvješća o uvjetima i namjeni korištenja kredita za kojeg je izdano državno jamstvo, radi provedbe nadzora, za cijelo vrijeme trajanja razdoblja sanacije, i to do petnaestog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, do kraja procesa sanacije. Iznos kredita pokrivenog državnim jamstvom, odnosi se na: podmirivanje predujma za nabavku 4 zrakoplova u iznosu od 264.893.693,93 kune, a ostatak u iznosu od 39.988.758,48 kuna odnosi se na iznos potreban za podmirivanje dospjelih tekućih troškova poslovanja tijekom provedbe procesa sanacije. Bez podmirivanja predujma za nabavku zrakoplova, poduzetnik bi ostao bez već ranije plaćenog predujma u iznosu od 39.988.758,48 kuna i bez mogućnosti obnove flote.

Klasa	UP/I 430-01/2011-00/003
Davatelj	
Naziv	Naknadno odobrenje državne potpore Petrokemiji d.d.
Korisnik	Petrokemija d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	19. srpnja 2011. na zahtjev Europske udruge proizvođača umjetnih gnojiva
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 1. prosinca 2011. donijela rješenje kojim se obustavlja postupak naknadnog odobrenja potpore, jer ne postoje pravne pretpostavke za daljnje vođenje postupka. Agencija je od Europske udruge proizvođača umjetnih gnojiva zaprimila podnesak iz koje proizlazi da bi se poduzetnik Petrokemija d.d. mogao smatrati korisnikom nezakonite potpore, a koja se odnosi na razliku između tržišne cijene plina i cijena plina koju je u razdoblju od 2008. do 2010. plaćao poduzetnik Petrokemija d.d. Agencija je donijela rješenje kojim se utvrdilo da se u ovom slučaju ne radi o potpori. Petrokemija d.d. je samo u prva dva tromjesečja 2008. plaćala nižu cijenu plina, no ne uz popust od 38 posto kako navodi Europska udruga proizvođača umjetnih gnojiva, a u narednim je razdobljima cijena plina rasla. Nadalje, INA d.d. je jedini dobavljač prirodnog plina u Republici Hrvatskoj, a kako je 30. siječnja 2009. došlo do izmjene u vlasničkoj strukturi INA-e d.d., INA d.d. se ne smatra poduzetnikom pod kontrolom Republike Hrvatske. Stoga se Ugovor o opskrbi plinom između INA d.d. i Petrokemije d.d. smatra komercijalnim ugovorom, te u cijeni plina nije sadržana potpora. Stoga je Agencija donijela rješenje kojim se utvrđuje da ne postoje pretpostavke za daljnje vođenje postupka.

Klasa	UP/I 430-01/2011-04/001
Davatelj	Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka
Naziv	Prijedlog Odluke Vlade Republike Hrvatske kojom je zatraženo davanje državnog jamstva u korist European Bank for Reconstruction and Development, London, za dugoročno kreditno zaduženje Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o., radi financiranja projekta nadogradnje hrvatskog sustava za upravljanje zračnim prometom i uz to vezanih projekata
Korisnik	Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	31. siječnja 2011. na zahtjev davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 24. veljače 2011. donijela rješenje kojim se odbacuje Prijedlog Odluke Vlade Republike Hrvatske kojim je zatraženo davanje državnog jamstva u korist European Bank for Reconstruction and Development, London, za dugoročno kreditno zaduženje Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o., radi financiranja projekta nadogradnje hrvatskog sustava za upravljanje zračnim prometom i uz to vezanih projekata, jer se državno jamstvo ne odnosi na potporu u smislu Zakona o državnim potporama. Financijska sredstva iz kredita namijenjena su za nadogradnju sustava za upravljanje zračnim prometom, a što predstavlja opću/javnu mjeru ulaganja u izgradnju i održavanje infrastrukture namijenjenu za sigurnost zračnog prometa svih sadašnjih i budućih korisnika hrvatskog zračnog prometa. To znači da Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. ne ostvaruje selektivnu prednost nad ostalim konkurentima, jer mu je Zakonom određeno da provodi sve aktivnosti koje su vezane za sigurnu zračnu plovidbu, a to također spada i u javni interes i obvezu Republike Hrvatske da svim korisnicima zračnog prostora iznad Republike Hrvatske osigura po nediskriminirajućim uvjetima siguran i nesmetan promet. Također, u konkretnom slučaju ne može se govoriti o narušavanju tržišnog natjecanja, s obzirom da je u konkretnom slučaju riječ o općoj/javnoj mjeri usmjerenoj k povećanju sigurnosnih standarda, a kako je poduzetnik Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. zadužen za kontrolu hrvatskog zračnog prostora u Republici Hrvatskoj, na taj način ne može se pretpostaviti da će narušavati trgovinu između Republike Hrvatske i država članica EU. Također, u Odluci o objavljivanju pravila o potpori u prometu („Narodne novine“, broj: 141/08), navedeno je da se aktivnosti koje uključuju sigurnost i zračnu kontrolu prometa ne smatraju gospodarskim aktivnostima i samim tim ne potpadaju pod pravila o potporama. Iz navedenih je razloga Agencija donijela rješenje kojim se odbacuje Prijedlog Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva poduzetniku, jer se isto ne odnosi na potporu.

Klasa	UP/I 430-01/2011-04/003
Davatelj	Ministarstvo financija
Naziv	Ocjena državnog jamstva poduzetniku Hrvatske ceste d.o.o. za kreditno zaduženje u iznosu 155 milijuna eura
Korisnik	Hrvatske ceste d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	13. lipnja 2011. na zahtjev Ministarstva mora, prometa i infrastrukture
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	1.150.190.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 5. srpnja 2011. donijela rješenje kojim se odbacuje zahtjev za odobrenje državnog jamstva poduzetniku Hrvatske ceste d.o.o., za kreditno zaduženje u iznosu od 155.000.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti, radi financiranja ugovorenih i izvedenih radova gradnje, obnove i održavanja državnih cesta, jer se državno jamstvo ne odnosi na potporu u smislu Zakona o državnim potporama. Poduzetnik Hrvatske ceste d.o.o. ne ostvaruje ekonomsku prednost budući da će krajnju korist ostvarivati korisnici državnih cesta. Također, nije niti ispunjen uvjet selektivnosti, budući da se u konkretnom slučaju radi o općoj mjeri ulaganja u izgradnju i održavanje infrastrukture. Ulaganje poduzetnika Hrvatske ceste d.o.o. u izgradnju i održavanje državnih cesta predstavlja opću mjeru, riječ je o izgradnji infrastrukture koju je država obvezna izgrađivati i održavati, te koja je otvorena svim korisnicima, potencijalnim i stvarnim. Također, utvrđeno je da je poduzetnik Hrvatske ceste d.o.o., temeljem Zakona o javnoj nabavi, transparentno proveo postupak javne nabave iz čega se može zaključiti da se u konkretnom slučaju nije izravno pogodovalo zajednici ponuditelja, stoga državno jamstvo ne predstavlja potporu niti kreditnim vjerovnicima. Utvrđeno je da nisu kumulativno ispunjeni svi uvjeti prema kojima se predmetno jamstvo može smatrati potporom.

Klasa	UP/I 430-01/2011-04/006
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Ulaganje Republike Hrvatske u temeljni kapital poduzetnika Aerodrom Brač d.o.o.
Korisnik	Aerodrom Brač d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	21. listopada 2011. na zahtjev davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Kapitalno ulaganje
Trajanje	
Iznos u kunama	1.091.400
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 22. prosinca 2011. donijela rješenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 13/2012, kojim se utvrđuje da se kapitalno ulaganje u iznosu od 1.091.400 kuna, u razdoblju od 2007. do 2010. u Aerodrom Brač d.o.o., ne odnosi na potporu. Kapitalna ulaganja Republike Hrvatske u Aerodrom Brač d.o.o. za razdoblje od 2007. do 2010. utrošena su za obnovu horizontalne signalizacije, vatrogasno pjenilo, vatrogasnu hidrauličnu opremu, video nadzor zgrade i manevarskih površina, industrijsku sekciju vrata, proširenje vatrodojavnog sustava, perimetarsku ogradu te medicinsku opremu i instrumente. Utvrđeno je da se radi o ulaganju koja uključuju zaštitne i sigurnosne mjere koje trebaju ispunjavati sve zračne luke i koje se ne smatraju gospodarskim aktivnostima, stoga navedena investicijska ulaganja, a time i povećanje temeljnog kapitala za iznos tih ulaganja, ne predstavljaju potporu. Aerodrom Brač d.o.o. predstavlja malu zračnu luku s godišnjom količinom prevezenih putnika manjom od 1 milijuna te je razvrstan u razred kategorije D i na taj način ne predstavlja konkurenciju zračnim lukama smještenima u blizini. Utvrđeno je da se aktivnosti koje uključuju sigurnost i zračnu kontrolu prometa ne smatraju gospodarskim aktivnostima i samim time ne potpadaju pod pravila o potporama. Stoga je odlučeno kako pretvaranje kapitalnog ulaganja Republike Hrvatske u iznosu od 1.091.400 kuna u Aerodrom Brač d.o.o. ne predstavlja potporu.

Klasa	UP/I 430-01/2011-120/001
Davatelj	Agencija za upravljanje državnom imovinom
Naziv	Program restrukturiranja poduzetnika Sunčani Hvar d.d.
Korisnik	Sunčani Hvar d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	28. travnja 2011. na zahtjev davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Pretvaranje duga u vlasnički udjel, otpis duga
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 13. listopada 2011. donijela rješenje kojim se odbacuje zahtjev podnesen od Agencije za upravljanje državnom imovinom kao pravnog slijednika Hrvatskog fonda za privatizaciju za odobrenje potpore u obliku pretvaranja potraživanja u iznosu od 15.000.000 kuna po Ugovoru o kratkoročnom kreditu između Hrvatskog fonda za privatizaciju i Sunčanog Hvara d.d., otpisa neplaćenih kamata u iznosu od 3.905.753,38 kuna nastalih temeljem Ugovora o kratkoročnom kreditu, te potpore iz Ugovora o kratkoročnom zajmu, u iznosu od 19.900.000 kuna, sklopljenog između Hrvatskog fonda za privatizaciju i Sunčanog Hvara d.d., po kamatnoj stopi od 9,5 posto jer nema uvjeta za pokretanje postupka. U postupku je utvrđeno da je riječ o umanjenom prihodu države jer pretvaranje potraživanja po osnovi zajma i otpis kamata izvršio HFP koji je davatelj potpore. Međutim, u konkretnom slučaju, osim HFP-a, svoje potraživanje prema Sunčanom Hvaru d.d. u temeljni kapital i otpis kamata izvršio je istovremeno Orco Property Group koji je privatni poduzetnik i koji se ne može smatrati davateljem potpore. Utvrđeno je da je u konkretnom slučaju ispunjen jedan od najvažnijih uvjeta načela tržišnog ulagatelja, test „uzajamne obveze“ pri čemu ulaganje državnih sredstava mora biti provedeno u isto vrijeme i pod jednakim uvjetima kao i značajno ulaganje tržišnog ulagatelja/privatnog vlasnika sukladno njegovoj financijskoj snazi i položaju. Slijedom navedenog, u slučaju kada se država ponaša kao privatni ulagatelj, poduzetnik ne stječe prednost na tržištu. Budući da su pretvaranje potraživanja po zajmovima i otpis kamata izvršili Orco Property Group i HFP čiji je pravni slijednik AUDIO, pod jednakim uvjetima, te da su nakon izvršenog pretvaranja potraživanja po danim zajmovima u temeljni kapital vlasnički udjeli u temeljenom kapitalu Sunčanog Hvara d.d. ostali nepromijenjeni, poduzetniku Sunčani Hvar d.d. nije dana prednost na tržištu. U odnosu na sredstva kredita iz Ugovora o kratkoročnom zajmu, u iznosu od 19.900.000 kuna, sklopljenog između HFP-a i Sunčanog Hvara d.d., po kamatnoj stopi od 9,5 posto, utvrđeno je da isti ne sadrži potporu jer je sklopljen po kamatnoj stopi 9,5 posto koja je u vrijeme sklapanja navedenog Ugovora bila viša od referentne stope koja je iznosila 4,1 posto.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja
Savska cesta 41
10000 Zagreb
Hrvatska

tel.: +385 1 617 64 48
fax: +385 1 617 64 50
e-mail: agencija.ztn@aztn.hr

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2011.

- sažetak -

(Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja)

Izvješće daje analitički prikaz državnih potpora dodijeljenih u 2011. godini, te usporedni prikaz s 2009. i 2010. godinom. Osnovna podjela potpora za potrebe prikaza podataka jest ona na potpore poljoprivredi i ribarstvu i potpore industriji i uslugama.*

- ukupan iznos potpora u RH u 2011.g. – **9.001,2 milijuna kuna (2,7% BDP-a)** → u odnosu na 2010.g došlo je do **smanjenja od 310,3 milijuna kuna odnosno 3,3%** (također, smanjenje udjela državnih potpora u BDP-u za 5% u odnosu na prethodnu godinu); udio potpora u rashodima države iznosio je 2011. godine 7,5% i smanjen je za 3% u odnosu na 2010. godinu
- smanjenje u odnosu na 2010.g. (u odnosu na 2009.g. iznos je viši za 4,2%) je uglavnom posljedica smanjenja potpora sektoru prometa, osobito brodogradnji

	2009.g.	2010.g.	2011.
Potpore ukupno [†]	8.636,1 mln HRK	9.311,5 mln HRK	9.001,2 mln HRK
Udio potpora u BDP-u	2,63%	2,85%	2,70%
Udio potpora u rashodima države	7,32%	7,74%	7,49%
Potpore po stanovniku Hrvatske	1.962,8	2.116,3	2.045,7
Potpore ukupno (s poljoprivredom i ribarstvom, bez željezničkog prometa)	7.926,6	8.461,8	8.246,3
Udio potpora (s poljop. i ribarstvom, bez željezničkog prometa) u BDP-u	2,41%	2,59%	2,47%
Potpore ukupno (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)	3.655,9	3.780,1	3.476,9
Udio potpora (bez poljop. i ribarstva i prometa) u BDP-u	1,11%	1,16%	1,04%

- **prema instrumentima** dodjele u 2011.g., u ukupnim potporama, najzastupljenije bile su subvencije (76,9% - budući da je 90% potpora poljoprivredi i ribarstvu dodijeljeno u obliku subvencija), potom jamstva (12,4%), porezna oslobođenja i olakšice (9,5%), povoljni zajmovi poduzetnicima (0,7%), te udjeli u vlasničkom kapitalu (0,5%)

* Državne potpore industriji i uslugama dijele se na horizontalne (potpore namijenjene istraživanju i razvoju i inovacijama, zaštiti okoliša i uštedi energije, malim i srednjim poduzetnicima, sanaciji i restrukturiranju, zapošljavanju, usavršavanju, kulturi i zaštiti baštine, ulaganju putem rizičnog kapitala, i ostalome), vertikalne potpore (za promet (cestovni promet, promet unutarnjim plovim putovima, željeznički promet, pomorski promet i zračni promet), turizam, financijske usluge, sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama, kinematografiju i ostalu audiovizualnu djelatnost, javne radiodifuzijske usluge, poštanske usluge, i ostale djelatnosti), regionalne i potpore na razini jedinica lokalne i područne samouprave (posljednje dvije prikazuju se, zapravo, kao dio horizontalnih potpora).

[†] Uključujući i potpore poljoprivredi i ribarstvu

- struktura državnih potpora u 2011. godini **po kategorijama** bila je sljedeća: **40%** svih potpora činile su **sektorske potpore** (3,6 milijarda kuna), a **45,8% potpore poljoprivredi i ribarstvu** (4,1 milijarde kuna), samo **7,9%** činile su, **potpore horizontalnim ciljevima** (715,7 milijuna kuna), **4,5%** činile su **regionalne potpore** (403,6 milijuna kuna) te **1,7% potpora danih na lokalnoj razini** (153,3 milijuna kuna).

Državne potpore poljoprivredi i ribarstvu

- potpore poljoprivredi i ribarstvu nastavile su u 2011. godini svoj trend rasta u odnosu na prethodne godine

	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Potpore poljoprivredi i ribarstvu	3.671,0 mln HRK	4.006,9 mln HRK	4.125,3 mln HRK
Udio u ukupnim državnim potporama	42,51%	43,03%	45,83%
Udio u BDP-u	1,12%	1,23%	1,24%

- potpore poljoprivredi i ribarstvu dodjeljivane su najviše kroz subvencije (89,8%)

Državne potpore industriji i uslugama

	2009.g.			2010.g.			2011.g.		
	u mln HRK	udio (%)	udio u BDP (%)	u mln HRK	udio (%)	udio u BDP (%)	u mln HRK	udio (%)	udio u BDP (%)
Potpore industriji i uslugama	4.965,1	100		5.304,6	100		4.875,9	100	
1. Sektorske potpore	3.824,0	77,02	1,16	4.141,1	78,07	1,27	3.603,3	73,90	1,08
2. Horizontalne potpore	1.141,1	22,98		1.163,5	21,93		1.272,6	26,10	
2.1. horizontalni ciljevi	674,3	13,58	0,21	625,3	11,79	0,19	715,7	14,68	0,21
2.2. regionalne potpore	303,6	6,11	0,09	309,1	5,83	0,09	403,6	8,28	0,12
2.3. potpore na lokalnoj razini	163,2	3,29	0,05	229,1	4,32	0,07	153,3	3,14	0,05

Sektorske potpore

- u 2011.g. sektorske potpore bilježile su smanjenje za 13% u odnosu na 2010.g., odnosno za 5,8% u odnosu na 2009.g., i to najviše kao posljedica smanjenja potpora sektoru brodogradnje (za 43,1%) i sektoru prometa (za 8,2%) u odnosu na 2010.g.
- najveći udio u okviru sektorskih potpora odnosi se na sektor prometa (1.399 milijuna kuna odnosno 38,8%, od čega najviše za željeznički promet), a odmah za njima slijede državne

potpore za usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje (1.171,8 milijuna kuna odnosno 32,5%); sektoru brodogradnje dodijeljeno je 705,6 milijuna kuna (19,6% sektorskih potpora)

- prema instrumentima, prevladavaju subvencije (67,6%), a slijede ih državna jamstva (30,2%)

Horizontalne potpore (horizontalni ciljevi)

- u 2011.g. došlo je do rasta potpora namijenjenih horizontalnim ciljevima, u odnosu na 2010. i 2009.g., no gledajući apsolutni iznos, povećanje je, zapravo, minimalno
- najveći rast zabilježile su potpore malim i srednjim poduzetnicima (povećanje za 89,9% u odnosu na 2010.g.), potpore za usavršavanje (povećanje za 2,6% u odnosu na 2010.g.), potpore za kulturu i potpore za razvoj širokopojasnih mreža
- pad su zabilježile potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (smanjenje za 19,6% u odnosu na 2010.g.), potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije (smanjenje za 1,8% u odnosu na 2010.g.), potpore za zapošljavanje (smanjenje za 4,6% u odnosu na 2010.g.), te potpore za podupiranje pristupa financiranju u krizi
- najveći udio u horizontalnim potporama u 2011.g imale su potpore za male i srednje poduzetnike (45,3%), slijede potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (17,5%), potpore za zapošljavanje (12,4%) i ostale
- 76,2% potpora za horizontalne ciljeve dodijeljeno je putem subvencija, 19,9% potpora u obliku poreznih oslobođenja, izuzeća, oprosta poreza i doprinosa i olakšica, a 3,9% potpora dodijeljeno je u obliku povoljnih zajmova.

Regionalne potpore

- regionalne potpore porasle su u odnosu na 2010. g. za 30%, te su u 2011. iznosile 403,6 mln kuna, čineći time oko 8,3% u ukupnim potporama namijenjenim sektoru industrije i usluga; u EU regionalne potpore zauzimaju preko 20% svih potpora za industriju i usluge, što daje još prostora povećanju ovih potpora

Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

- u 2011. dodijeljeno je 153,3 mln kuna potpora od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, što je smanjenje za 33,1% u odnosu na 2010.g.
- najveći pojedinačni davatelj potpora i dalje ostaje Grad Zagreb

Potpore male vrijednosti

- iznos potpora male vrijednosti nije uključen u ukupan iznos potpora[‡]

	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Ukupno	625,4 mln HRK	565,4 mln HRK	588,3 mln HRK

[‡] Potpore male vrijednosti ne smatraju se potporama u smislu Zakona o državnim potporama, jer se smatra da zbog svog malog iznosa (1.500.000,00 kuna u 3 fiskalne godine) ne narušavaju tržišno natjecanje.

- najveći dio potpora male vrijednosti dodijeljen je kroz subvencije (49,9%) te porezna oslobođenja i izuzeća (31,1%)
- na razini središnje vlasti je dodijeljeno 77,5% potpora male vrijednosti, a na lokalnoj razini oko 22,5%